

5.1.2e

5.1.2e

Per e-mail: 5.1.2e @nrc.nl

Onderwerp	Woo-besluit
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2026-057919
Dienst	Veiligheidsdomein
Sector	Juridische- en Veiligheidszaken
Contact	14 058, 5.1.2e
WhatsApp	
Bijlagen	Documenten en bezwaarbijsluit
Datum	7 april 2026

Beste 5.1.2e,

Op 3 maart 2026 ontvingen wij uw Woo-verzoek dat u via onze website indiende. Dit verzoek gaat over handhavingsverzoeken over milieu- en natuurtoezicht. In deze brief leest u ons besluit.

Uw verzoek

‘Hierbij doe ik, 5.1.2e, 5.1.2e en werkzaam als redacteur bij NRC, een beroep op de Wet open overheid. Het verzoek gaat over handhavingsverzoeken en de manier waarop uw organisatie hierop heeft gereageerd. Het wordt hieronder nader uitgewerkt.

De bestuurlijke aangelegenheid betreft de goede werking van het milieu- en natuurtoezicht.

Meer specifiek verzoek ik u om kopieën van handhavingsverzoeken die bij uw organisatie zijn binnengekomen, en het besluit c.q. de inhoudelijke reactie van uw organisatie op dit verzoek. Ontvangstbevestigingen vallen niet binnen de reikwijdte van dit verzoek.

Periode

Het verzoek betreft de periode 1-1-2023 tot en met heden.’

Besluit

We besluiten om uw verzoek toe te wijzen, en de gevraagde documenten gedeeltelijk openbaar te maken. Hieronder lichten wij ons besluit nader toe.

Inventarisatie van de documenten

Er zijn 24 documenten gevonden die binnen de reikwijdte van uw verzoek vallen. Wij hebben bij deze inventarisatie ons zaakstelsel doorzocht voor alle aanwezige documenten.

Motivering

Allereerst wijzen wij u op het volgende. Op grond van artikel 4.1 lid 7 Woo, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Woo dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. De Woo kent daarnaast ook geen beperkte openbaarmaking.

Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Woo niet mogelijk is. Wanneer de betreffende documenten aan u verstrekt worden, moeten wij deze ook aan anderen verstrekken indien zij daarom verzoeken.

Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid de bedoeling of belangen van de verzoeker niet worden meegenomen in de te verrichten belangenafweging. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de uitzonderingsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Artikel 5.1 lid 1 van de Woo bevat absolute uitzonderingen. Het belang van openbaarheid moet te allen tijde wijken wanneer deze uitzonderingsgrond van toepassing is. Er wordt geen nadere belangenafweging gemaakt.

Artikel 5.1 lid 2 van de Woo bevat relatieve uitzonderingen. Bij relatieve uitzonderingsgronden maakt het bestuursorgaan een afweging tussen het algemene belang van openbaarheid en de door de uitzondering te beschermen belangen. Een beroep op een uitzonderingsgrond moet onderbouwd zijn.

De door u gevraagde documenten zijn deels openbaar gemaakt vanwege deze uitzonderingsgronden. Hieronder leest u de motivering.

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Eerbiediging persoonlijke levenssfeer

Verstrekking van informatie blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

Persoonsgegevens van derden

Ten aanzien van de persoonsgegevens zijn wij van oordeel dat het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. De namen van de belanghebbenden zijn niet relevant voor de bestuurlijke aangelegenheid waarop het Woo-verzoek ziet. Daarom zijn zowel de persoonsgegevens zoals namen en volledige adressen, maar ook zinsdelen en woorden die eenvoudig indirect herleidbaar zijn tot een persoon of een groep personen verwijderd uit documenten. We hebben straatnamen, postcodes en/of plaatsnamen die relevant zijn in de handhavingszaak laten staan. Wij zijn van mening dat op deze wijze de persoonlijke levenssfeer van de belanghebbenden voldoende beschermd is om de documenten die onder de reikwijdte van dit Woo-verzoek vallen openbaar te maken.

Persoonsgegevens van ambtenaren

Voor zover het namen van ambtenaren en bestuurders betreft is het volgende van belang. Uit hoofde van hun functie treden bijvoorbeeld raadsleden (mits in functie raadslid), burgemeester en wethouders op in de openbaarheid. De namen van deze personen zijn derhalve zichtbaar. Volgens ons weegt het belang van bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de andere bij de aangelegenheid betrokken personen zwaarder dan het publieke belang van openbaarmaking van deze informatie. Hierdoor zijn persoonsgegevens van bij de aangelegenheid betrokken ambtenaar geweigerd. De namen die niet geweigerd zijn, zijn die van teamleiders die een besluit ondertekenen. Op dat moment treden zij uit hoofde van hun functie op in de openbaarheid.

De tekstdelen die zijn uitgezonderd wegens de persoonlijke levenssfeer zijn voorzien van de aanduiding 5.1.2.e. In de legenda is vermeld op welke pagina's deze uitzonderingsgrond is toegepast.

Verstrekking

De te openbaren documenten worden samen met dit besluit verstuurd naar het bij ons bekende e-mailadres.

Bezwaar

Indien u het niet eens bent met dit besluit kunt u daartegen bezwaar maken. Wij verwijzen u korthedshalve naar de bezwaarbijsluiters bij dit besluit.

Vragen?

Bij vragen over dit besluit kunt u contact met mij opnemen. Dat kan via telefoonnummer 5.1.2e en via 5.1.2e [@leeuwarden.nl](mailto:5.1.2e@leeuwarden.nl) onder vermelding van ons kenmerk.

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders,

mr. drs. R.T. Offringa,
teamleider Juridische Zaken

Onder deze brief treft u geen handtekening aan.

Meer informatie: <https://www.leeuwarden.nl/digitalepost>

BIJLAGE 1 Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a uw naam en adres;
- b de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c. tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d. het kenmerk/nummer van het besluit;
- e. de reden van uw bezwaar;
- f. uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3

Documentnummer	Bestandsnaam	Uitzonderingsgrond	Openbaarheid
1	240920 Afschrift besluit hhv windturbine	5.1.2e	Deels openbaar
2	240920 Besluit verzoek om handhaving windturbine	5.1.2e	Deels openbaar
3	240920 LOD windturbine	5.1.2e	Deels openbaar
4	20250715 HV handhavingsverzoek geluid	5.1.2e	Deels openbaar
5	20250806_Handhavingsverzoek geluid	5.1.2e	Deels openbaar
6	besluit 15-12-25 afwijzing HHV MOB	5.1.2e	Deels openbaar
7	Besluit afwijzen handhavingsverzoek BVOR Leeuwarden 17-05-2024	5.1.2e	Deels openbaar
8	besluit afwijzen hhv zp	5.1.2e	Deels openbaar
9	besluit hhv houtstook [5.1.2.e] get. 29-6-23	5.1.2e	Deels openbaar
10	besluit hhv houtstook [5.1.2.e].get.29-6-23	5.1.2e	Deels openbaar
11	besluit hhv houtstook [5.1.2.e].get.29-6-23	5.1.2e	Deels openbaar
12	Brief - BVOR aan gemeente Leeuwarden - Opvolgen handhavingsverzoeken illegale groenafvalverwerking - 20022024	5.1.2e	Deels openbaar
13	get.besluit hhvs PI	5.1.2e	Deels openbaar
14	Handhavingsverzoek BVOR d.d. 07-12-2023, bijlage 2	5.1.2e	Deels openbaar
15	Handhavingsverzoek BVOR d.d. 07-12-2023, bijlage 3	5.1.2e	Deels openbaar
16	Handhavingsverzoek BVOR d.d. 07-12-2023, inclusief bijlage 1	5.1.2e	Deels openbaar
17	handhavingsverzoek HV-2025-027715 geluid	5.1.2e	Deels openbaar
18	handhavingsverzoek windturbine	5.1.2e	Deels openbaar
19	hhv [5.1.2.e] Houtrook_email	5.1.2e	Deels openbaar
20	hhv houtstook [5.1.2.e] 17 maart 2023	5.1.2e	Deels openbaar
21	hhv PI 15-5-2024	5.1.2e	Deels openbaar
22	hhv PI 31-5-2024	5.1.2e	Deels openbaar
23	MOB 29-4-25 Handhavingsverzoek prov.Fryslan KRW	5.1.2e	Deels openbaar
24	opschorten handhavingsverzoek geluid	5.1.2e	Deels openbaar

Inhoudsopgave

besluit hhv houtstook [5.1.2.e] get. 29-6-23_geanonimiseerd	2
besluit hhv houtstook [5.1.2.e].get.29-6-23_geanonimiseerd	11
Brief - BVOR aan gemeente Leeuwarden - Opvolgen handhavingsverzoeken illegale groenafvalverwerking - 20022024_geanonimiseerd	20
get.besluit hhvs PI_geanonimiseerd	27
Handhavingsverzoek BVOR d.d. 07-12-2023, bijlage 2_geanonimiseerd	32
Handhavingsverzoek BVOR d.d. 07-12-2023, bijlage 3_geanonimiseerd	43
Handhavingsverzoek BVOR d.d. 07-12-2023, inclusief bijlage 1_geanonimiseerd	58
handhavingsverzoek HV-2025-027715 geluid_geanonimiseerd	62
handhavingsverzoek windturbine_geanonimiseerd	64
hhv [5.1.2.e] Houtrook_email_geanonimiseerd	83
hhv houtstook [5.1.2.e] 17 maart 2023_geanonimiseerd	87
hhv PI 15-5-2024_geanonimiseerd	93
hhv PI 31-5-2024_geanonimiseerd	96
MOB 29-4-25 Handhavingsverzoek prov.Fryslan KRW_geanonimiseerd	99
opschorten handhavingsverzoek geluid_geanonimiseerd	102
240920 Afschrift besluit hhv windturbine_geanonimiseerd	105
240920 Besluit verzoek om handhaving windturbine_geanonimiseerd	116
240920 LOD windturbine_geanonimiseerd	129
20250715 HV handhavingsverzoek geluid_geanonimiseerd	138
20250806_Handhavingsverzoek geluid (bijlagen verwijderen)_geanonimiseerd	149
besluit 15-12-25 afwijzing HHV MOB_geanonimiseerd	152
Besluit afwijzen handhavingsverzoek BVOR Leeuwarden 17-05-2024_geanonimiseerd	155
besluit afwijzen hhv zp_geanonimiseerd	204

5.1.2e

Onderwerp handhavingsverzoek hinder houtrook uit omgeving
Uw kenmerk -
Ons kenmerk 2023-067844
Dienst Fysiek Domein
Sector Duurzame Omgevingskwaliteit
Contact 14 058, 5.1.2e
WhatsApp
Bijlagen 1
Datum 29 juni 2023

29 JUNI 2023

Geachte 5.1.2e

U heeft op 17 maart 2023 een handhavingsverzoek bij ons ingediend. U vraagt ons om handhaving op grond van artikel 7.22 Bouwbesluit wegens hinder door houtrook afkomstig uit diverse kachels in uw omgeving. Wij hebben de ontvangst van uw verzoek bevestigd met onze brief van 22 maart 2023.

Namens u en door u zijn eerder verzoeken om handhaving ingediend inzake hinder die u ervaart als het gevolg van stoken van hout in hout- en pelletkachels door particuliere huishoudens in uw omgeving.

Op 5 december 2022 hebben wij van u een verzoek om handhaving ontvangen inzake twee uitmondingen van rookgasafvoeren van pelletkachels op het perceel Douwe Kalmaleane 5.1.2e te Leeuwarden. U gaf aan (al enige tijd) overlast te ondervinden van de kachel in het woonhuis en vreest een toename daarvan door de installatie van een pelletkachel in het bijgebouw. Dat verzoek hebben wij bij besluit van 28 februari 2023 moeten afwijzen aangezien de uitmondingen van deze rookgasafvoeren niet in zijn strijd waren met de wet- en regelgeving. Er was geen juridische basis is om handhavend op te treden. Dat hebben wij u toegelicht in een gesprek op 2 februari 2023.

Eerder op 30 december 2017 schreef uw gemachtigde: "hierbij verzoek ik u in opdracht van mijn cliënt, de heer 5.1.2e handhavend op te treden tegen 5.1.2e in straat van 300 meter rond zijn woning, die hout stoken in een open haard, in een houtkachel- en pelletkachel of in een open vuur en BBQ-stel in hun tuin. Dit in verband met de geurhinder en de hinder door rookgassen en van het kankerverwekkende fijnstof PM2.5 e kleiner, benzeen, dioxine, PAK's en nog een paar soortgelijke stoffen, die schade bezorgen aan zijn gezondheid en die van zijn gezinsleden."

Wij hebben dat verzoek toen afgewezen, mede gezien het feit dat artikel 7.22 van het Bouwbesluit geen voldoende grondslag biedt voor effectieve handhaving

zonder relevante (objectieve) meetnormen, waarmee kan worden aangetoond, dat houtrook uit de schoorsteen van een woning in een bepaalde situatie niet alleen hinderlijk is maar ook schadelijk kan zijn voor de leef- en woonomgeving. De Raad van State heeft dat besluit bevestigd in de uitspraak van 31 maart 2021 ECLI:NL:RVS:2021:690.

Wij vinden het jammer dat u hinder ervaart van houtkachels in uw woonomgeving. Wij begrijpen ook dat u bij herhaling aandacht vraagt voor de overlast door houtrook en gezondheidsrisico's die houtrook met zich mee kan brengen. Ons college heeft zoals u weet eerder al uitgesproken dat wij het stoken van hout ontmoedigen omdat wij vinden dat houtstook slecht is voor het milieu, niet duurzaam en ongezond is.

Wij hebben u echter ook al eerder meegedeeld dat onze mogelijkheden om op te treden tegen houtrook zeer beperkt zijn. Wij hebben geen goede bevoegdheid. Artikel 7.22 Bouwbesluit geeft ons daarvoor onvoldoende basis. Het ontbreekt ons vooral aan een heldere duidelijke norm en een praktisch goed uitvoerbare meetmethode om overschrijding van een norm vast te stellen. Net als in 2021 zijn er nu nog geen duidelijke normen en meetmethode voor houtrook en daarom is het voor ons niet mogelijk om objectief te kunnen vaststellen of sprake is van een overtreding van artikel 7.22 Bouwbesluit. Zonder overtreding hebben wij geen grond om te handhaven.

Besluit

Wij hebben dan ook besloten uw verzoek af te wijzen. Wij vinden het vervelend dat te moeten doen, maar zien helaas, met name door het ontbreken van duidelijke normen en meetmethode, helaas geen andere mogelijkheid. Hieronder kunt u lezen waarom wij zo hebben besloten.

Uw verzoek

U vraagt ons om handhaving op grond van artikel 7.22 Bouwbesluit wegens hinder door houtrook afkomstig uit diverse kachels in uw omgeving. Bij uw verzoek is een rapport van Scapeler gevoegd met daarin resultaten van fijnstofmetingen.

Daarnaast verzoekt u ons om:

1. effectieve maatregelen te treffen om luchtverontreiniging door houtvuren nabij uw woning te voorkomen, teneinde de gezondheid van uw gezin (en tevens die van andere wijkbewoners) te beschermen tegen de hinderlijke en/of schadelijke gevolgen van houtrook
2. om handhavend op te treden tegen de overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012 op en bij de hieronder aangegeven wijk Westeinde (60 a 70) houtkachels zuid/zuidwestelijk ten opzichte van uw perceel in een straal van 1000 meter rond uw huis.
3. alles in het werk te stellen om te voorkomen, dat er door houtstook in uw woonomgeving ZZS-stoffen - zoals PAK's - kunnen worden geëmitteerd met het risico van dien dat u hier in uw eigen woonsituatie aan wordt blootgesteld.
4. zelf extra, specifieke luchtkwaliteitsmetingen uit te gaan voeren op basis van levoglucosan aangezien deze stof een heel geschikte indicator is voor de aanwezigheid van houtrook.
5. gedurende een onbepaalde periode van minimaal een jaar 24x7 monitoring van de luchtkwaliteit, door middel van sensoren, welke, realtime en openbaar uitleesbaar zijn, toe te passen.

6. voor oktober 2023:
  - a. de houtstookinstallaties te registreren en periodiek te laten keuren (door een onafhankelijke partij zoals bij voertuig-APK)
  - b. installaties die niet voldoen aan de normen een stookverbod opleggen en te ontmantelen cq te verwijderen.
  - c. Door middel van periodieke en anonieme enquêtes te vragen naar ervaringen van wijkbewoners met betrekking tot structurele houtrookoverlast.
7. de inwoners van de gemeente Leeuwarden niet tweemaal per stookseizoen, maar met een veel hogere frequentie en campagnematig te blijven informeren/opvoeden over de slechte gevolgen van houtstoken voor mens, natuur en milieu.
8. om te voorkomen dat u gezin nog langer/vaker wordt blootgesteld aan hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen. Als inwoner van deze gemeente vertrouwt en rekent u op onze verantwoordelijkheid en medewerking om onze leefomgeving en daarmee onze gezondheid te vrijwaren van hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen.
9. op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de houtstooksituaties rond uw woning zorgvuldig in kaart te brengen en te onderzoeken, bij voorkeur mede op basis van objectieve luchtkwaliteits- en/of geurmetingen door een onafhankelijk en deskundig bureau.

Motivering

Belanghebbende

Een handhavingsverzoek is een aanvraag om een besluit. De Algemene wet bestuursrecht stelt eisen aan een aanvraag. De aanvrager moet belanghebbende zijn. Wij beschouwen u als belanghebbende omdat u eerder al verzoeken heeft ingediend.

Onvoldoende concreet verzoek

Een aanvraag moet echter wel voldoende concreet zijn. Anders is het geen aanvraag en hoeft het bestuursorgaan ook geen besluit te nemen op het verzoek.

Wij zouden u wel in de gelegenheid moeten stellen uw verzoek nader te concretiseren. Dat laten wij in dit geval achterwege omdat wij uw verzoek op andere gronden zullen afwijzen. Daarom heeft het volgens ons geen toegevoegde waarde dat u uw aanvraag nog zou concretiseren.

Stookseizoen

Uw verzoek is aan het einde van het stookseizoen binnen gekomen. Als stookseizoen beschouwen wij de maanden september tot en met maart. Wij hebben, aangezien nagenoeg niet gestookt wordt buiten het seizoen, niet meerdere representatieve controles kunnen uitvoeren waarbij schoorstenen in gebruik, dan wel gelijktijdig in gebruik zijn.

Wij hebben overwogen om de beslissing op uw verzoek uit te stellen tot het nieuwe stookseizoen. Wij hebben dat niet gedaan omdat wij uw verzoek op andere gronden zullen afwijzen. Tevens verwachten wij dat er rond november of december 2023 nog geen landelijke normen c.q. grenswaarden zijn voor wat betreft de maximale toegestane uitstoot van rookgassen, specifiek voor het stoken van hout in openhaarden en houtkachels in particuliere huishoudens. Daardoor is het voor ons niet mogelijk om objectieverbaar te beoordelen, laat

staan vast te stellen of in een bepaalde situatie sprake is van ontoelaatbare stookhinder. Dit geldt des te meer voor situaties waarbij er meerdere potentiële overlast bronnen in elkaars nabijheid aanwezig zijn en deze ook gelijktijdig actief kunnen zijn.

Wat de uitkomsten van zulke controles in die periode dan ook zouden kunnen zijn, wij zullen ze ook dan niet kunnen toetsen aan een heldere norm. Daarmee lijkt het ons niet redelijk de beslissing tot die tijd te verdagen en bent u ons inziens meer gebaat bij een eerder besluit op uw verzoek.

Waarnemingen ter plaatse

Op 7 juni 2023 is er in een straal van ongeveer 200 meter rond uw woning geïnventariseerd hoeveel schoorstenen daar aanwezig zijn die kunnen duiden op de aanwezigheid van een houtkachel of een houtpelletkachel.

Volledigheidshalve merken wij op dat de aanwezigheid van een schoorsteen verder niets zegt over het gebruik van de schoorsteen ten behoeve van een houtkachel en het gebruik van een eventuele houtkachel. Wij hebben daarom bewust niet elke schoorsteen specifiek benoemd.

De waarneming is in de morgen gedaan bij mooi weer. De woningen in de omgeving rond uw woning zijn vanaf de openbare weg beschouwd. Er zijn geen woningen betreden. Er is geen houtrook waargenomen.

Op de Douwe Kalmaleane en de omliggende straten heeft ongeveer 1 op 4 woningen een schoorsteen die kan worden gebruikt voor een houtkachel. Het lijkt er op dat in de straten direct rond uw woning de concentratie aan schoorstenen iets hoger is dan in de straten op grotere afstand. De verdeling van schoorstenen varieert sterk. Soms hebben meerdere woningen bij aan elkaar grenzende woningen in een blok een schoorsteen. Er zijn ook blokken met maar 1 of geen schoorsteen per blok. In de bekeken straten in de Componistenbuurt zijn veel minder schoorstenen.

Wij hebben ons beperkt tot een straal van 200 meter rond uw woning. Wij zien geen aanleiding om onderzoek te doen in een veel groter gebied, zoals de 1000 meter waarom u heeft verzocht. Een meer gedetailleerd onderzoek, kost aanmerkelijk veel meer tijd en geld en dat vinden wij niet proportioneel in relatie tot de hinder die u zou kunnen ondervinden.

Op de website van Stichting Houtrookvrij staat dat houtrook zich, afhankelijk van het weer, stookgedrag en de plaatselijke omstandigheden, over een grote afstand van de bron kan verspreiden tot wel 400 meter ver. De GGD Gooi- en Vechtstreek houdt op haar website eenzelfde afstand aan. Houtrook stijgt als het warm is omhoog uit de schoorsteen en zal zich verspreiden in de lucht. De rook verdunt met de lucht. Door afkoeling van de rook zal de rook weer dalen en neerslaan op de grond. Dichtbij de grond wordt een vrije verspreiding van rook belemmerd door aanwezige bebouwing. In de dichtbebouwde omgeving van Westeinde vinden wij het niet aannemelijk dat rook zich vrij zover kan verspreiden. Hoewel wij niet kunnen uitsluiten dat onder zeer meteorologische gunstige omstandigheden rook van grotere afstand bij uw perceel kan komen, lijkt ons dat een zodanig bijzondere situatie niet bepalend kan zijn bij de beoordeling van uw handhavingsverzoek. Omdat binnen kortere afstand van uw perceel meerdere schoorstenen zijn die geschikt zijn voor houtstook, hebben wij ons daarop gericht. Een afstand van 200 meter rond uw perceel hebben wij daarom als uitgangspunt genomen.

Hierbij baseren wij ons ook op het feit dat wij los van uw huidige en eerdere verzoeken het laatste jaar verder geen meldingen hebben ontvangen over houtrookhinder in uw omgeving.

Inhoudelijke beoordeling verzoek

Uw verzoek om handhaving op basis van artikel 7.22 Bouwbesluit kunnen wij niet honoreren omdat er geen duidelijke norm is en ook geen goede meetmethode.

De Raad van State heeft in haar uitspraak van 16 december 2020, Oldenzaal ECLI:NL:RVS:2020:3005, overwogen dat niet iedere zichtbare rook overmatige hinder oplevert. Eerder heeft de Raad van State, in de uitspraak van 5 september 2018, Ermelo ECLI:NL:RVS:2018:2918 ook al overwogen dat indien er rook uit de kachelpijp komt, dat niets zegt over de omvang van de hinder ter plaatse van de woning van de appellant.

Daarnaast heeft de Raad van State ook eerder overwogen 31 maart 2021, Leeuwarden ECLI:NL:RVS:2021:690 en dat herhaald op 2 november 2022, Westland ECLI:NL:RVS:2022:3140 dat er geen algemeen aanvaarde inzichten bestonden over de beantwoording van de vraag of, en zo ja, onder welke omstandigheden en bij welke frequentie rook afkomstig van het gebruik van een houtkachel schade aan de mens toebrengt.

De bovenstaande uitspraken van de Raad van State en het feit dat er geen duidelijke normen en meetmethode zijn voor houtstook, maakt het voor ons niet mogelijk om enige vorm van hinder op een verantwoorde manier te kunnen vaststellen. Daaruit volgt dat wij niet kunnen vaststellen of er sprake is van een overtreding van artikel 7.22 Bouwbesluit. Zonder overtreding hebben wij geen grond om te handhaven. Wij zien daarom ook geen aanleiding om nog controles ter plaatse uit te voeren. Wat we ook constateren, we kunnen er hoe dan ook geen vervolg qua handhaving aan geven.

Fijnstofrapport Scapeler.

Het ingediende rapport van Scapeler met resultaten van fijnstofmetingen is voor ons niet toereikend om te duiden dat er sprake is van hinder door houtrook. Het rapport geeft zelf aan dat niet volledige informatie is gebruikt. Ook is de locatie van de gebruikte sensor niet in het rapport weergegeven.

De Raad van State heeft in haar uitspraak van 10 oktober 2018, Hollands Kroon ECLI:NL:RVS:2018:3295, overwogen dat de strekking van de stukken die in die zaak door de appellant waren ingediend, waaronder publicaties van de GGD Amsterdam, het Longfonds en Milieudefensie is dat houtrook ernstige gezondheidsrisico's met zich brengt, maar nu dat geen wetenschappelijke publicaties zijn, kan daar niet de betekenis aan worden gegeven die de appellant daaraan toekent. Wij zijn van mening dat dit ook voor het rapport van Scapeler geldt.

Fijnstof en levoglucosan

Over het meten van fijnstof en levoglucosan merken wij nog op dat uit onderzoek van het RIVM, samen met TNO, GGD Amsterdam en de Universiteit Utrecht, samenvatting van 7 maart 2022, DMG-2022-1011, blijkt dat fijnstof geen goede indicator is voor houtrook.

Fijnstof in de lucht kan van verschillende bronnen, anders dan houtstook, afkomstig zijn.

<https://open.overheid.nl/documenten/ronlc81ac00c8f565ce2fa9a36ed47fbad514a75d6d1/pdf>

Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat houtrook goed is te onderscheiden van andere bronnen op basis van de stof levoglucosan. De meting is echter arbeidsintensief en geeft alleen informatie op lage tijdsresolutie (dagwaarden) terwijl de blootstelling korte periodes betreft. Een alternatief om blootstelling aan houtrook aan te tonen is daarom gewenst, maar nog niet voorhanden. Het meten van levoglucosan is volgens de onderzoekers niet geschikt voor gemeenten als praktisch bruikbare meetmethode.

Wij zien daarom ook geen aanleiding om zelf metingen naar die stoffen uit te voeren.

Verder uitgebreid onderzoek

Voor uw aanvullende verzoeken, genoemd onder punt 1 tot en met 9, zijn wij van mening dat die onderwerpen geen concrete relatie hebben met een verzoek op grond artikel 7.22 Bouwbesluit. Uit de Nota van Toelichting bij het Bouwbesluit over dit artikel lezen wij het onderstaande.

“Deze algemene verbodsbepaling («kapstokartikel») heeft betrekking op gebruik van bouwwerken, open erven en terreinen waarin niet is voorzien door de andere voorschriften van dit besluit. Hiermee heeft het bevoegd gezag een «kapstok» om in een specifiek geval in te grijpen wanneer het gebruik van een bouwwerk, open erf of terrein leidt tot hinder, gezondheidsrisico's en veiligheidsrisico's anders dan brandveiligheid risico's. Ook indien het gebruik op zich voldoet aan de voorschriften van dit besluit kan er reden zijn voor een beroep op dit artikel. Het gaat hier om een geclausuleerde bevoegdheid die uitsluitend kan worden toegepast in de in dit artikel genoemde omstandigheden. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de gemeente algemene aanvullende of nadere eisen stelt. Voorts moeten de geëiste maatregelen altijd in verhouding staan tot het te bestrijden risico. De gemeente zal de noodzaak hiervan in het concrete geval moeten kunnen aantonen.”

Wij leiden daaruit af dat het artikel, hoewel het is bedoeld voor restrisico's, enkel kan worden toegepast in specifieke concrete situaties, waar het geclausuleerd kan worden toegepast. Die strekking past niet bij het brede scala van uw aanvullende verzoeken. Artikel 7.22 Bouwbesluit kan ons inziens daarom niet de basis zijn voor die verzoeken.

Verder zien wij ook geen reden voor grootschalig onderzoek in uw wijk omdat wij geen andere klachten van bewoners uit uw wijk over houtrookhinder krijgen. Een meer gedetailleerd onderzoek kost aanmerkelijk veel meer tijd en geld en dat vinden wij niet proportioneel.

Conclusie

Wij hebben besloten uw handhavingsverzoek af te wijzen.

Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u bezwaar maken. In de bijlage staat hoe u dat kunt doen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

5.1.1.2e

mevrouw J.T. Wiersma,
Teamleider Toezicht en Advies, Bouw en Milieu

BEZWAAR MAKEN TEGEN EEN BESLUIT

Bent u het niet eens met het besluit in deze brief? Dan kunt u bezwaar maken.

Bel eerst met de gemeente

Wilt u bezwaar gaan maken? Dan adviseren wij u eerst contact met ons op te nemen via 14 058.

U kunt dan uw situatie met ons bespreken. Mogelijk komen wij samen tot een oplossing.

Stuur uw bezwaar binnen zes weken

Gaat u bezwaar maken? Zorg dan dat u dit op tijd doet. Wij nemen uw bezwaar alleen in behandeling als u dit binnen zes weken na de verzenddatum van het besluit doet.

Digitaal bezwaar maken

U kunt digitaal bezwaar maken via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift. Op deze website staat hoe u dit doet.

Schriftelijk bezwaar maken

U kunt schriftelijk bezwaar maken door ons een brief te sturen. We vragen u om een kopie van ons besluit bij uw bezwaar te doen.

In de brief zet u:

- uw naam en adres
- de datum waarop u de brief verstuurt
- tegen welk besluit u bezwaar maakt
- het kenmerk/nummer van het besluit
- waarom u het niet eens bent met het besluit
- uw handtekening

Uw bezwaar stuurt u naar:

Gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Wilt u direct in beroep gaan bij de rechtbank?

Dan moet u hierom vragen in uw bezwaar. Soms kunt u direct in beroep gaan tegen een besluit bij de rechtbank. Dat kan als al duidelijk is dat u het niet eens wordt met de gemeente. Keuren wij uw verzoek om direct in beroep te gaan goed? Dan sturen wij uw bezwaar door naar de rechter. Voor de behandeling van uw bezwaar door de rechtbank betaalt u kosten voor 'griffierecht'.

Kan uw situatie niet wachten op behandeling van uw bezwaar?

Is er spoed? Dan kunt u een voorlopige voorziening aanvragen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een tijdelijke regeling tot de beslissing op uw bezwaar of beroep is genomen. U betaalt ook 'griffierecht' voor de behandeling van een voorlopige voorziening door de rechtbank.

U kunt ook digitaal in beroep gaan of een voorlopige voorziening aanvragen

Dit kan via <https://mijn.rechtspraak.nl>. Hiervoor heeft u een DigiD nodig.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 7

5.1.2e

Onderwerp handhavingsverzoek hinder houtrook uit omgeving
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2023-079358
Dienst Fysiek Domein
Sector Duurzame omgevingskwaliteit
Contact 14 058, 5.1.2e
WhatsApp
Bijlagen 1 bezwaarbijlage
Datum 29 juni 2023

29 JUNI 2023

Geachte 5.1.2e

U heeft op 30 maart 2023 een handhavingsverzoek bij ons ingediend. U vraagt ons om handhaving op grond van artikel 7.22 Bouwbesluit omdat u hinder ervaart door houtrook afkomstig uit diverse kachels in uw omgeving. Wij hebben de ontvangst van uw verzoek bevestigd met onze brief van 7 april 2023.

Wij vinden het jammer dat u hinder ervaart van houtkachels in uw woonomgeving. Wij begrijpen dat u aandacht vraagt voor de overlast door houtrook en gezondheidsrisico's die houtrook met zich mee kan brengen. Ons college heeft eerder uitgesproken dat wij het stoken van hout ontmoedigen omdat wij vinden dat houtstook slecht is voor het milieu, niet duurzaam en ongezond is. Onze mogelijkheden om op te treden tegen houtrook zijn echter zeer beperkt. Wij hebben geen goede bevoegdheid. Artikel 7.22 Bouwbesluit geeft ons daarvoor onvoldoende basis. Het ontbreekt ons vooral aan een heldere duidelijke norm en een praktisch goed uitvoerbare meetmethode om overschrijding van een norm vast te stellen.

Besluit

Wij hebben besloten uw verzoek af te wijzen. Wij vinden het vervelend dat te moeten doen, maar zien helaas geen andere mogelijkheid. Hieronder kunt u lezen waarom wij zo hebben besloten.

Uw verzoek

U vraagt ons om handhaving op grond van artikel 7.22 Bouwbesluit wegens hinder door houtrook afkomstig uit diverse kachels in uw omgeving. De meest relevante bronnen zijn volgens u houtkachels op het Bonifatiuspark, Tylkedam, Mr. P.J. Troelstraweg, De Anjen laagbouw pleintjes, maar ook houtkachels op een grotere afstand dragen volgens u vaak bij aan een verhoogde concentratie van hinderlijke en schadelijke houtrookstoffen in uw woning. U verzoekt ons om bij de beoordeling hiervan óók rekening te houden met het gegeven dat de blootstelling aan houtrook regelmatig nog wordt verergerd door de emissies van

verder afgelegen houtkachels binnen een straal van 2.000 meter rond uw woning.

U verzoekt ons verder om de meetgegevens van het landelijke RIVM-project Samen Meten voor uw wijk te betrekken bij de boordeling van dit handhavingsverzoek.

U verzoekt ons om in aanvulling op de fijnstof-metingen zelf extra, specifieke luchtkwaliteitsmetingen uit te gaan voeren op basis van levoglucosan aangezien deze stof een heel geschikte indicator is voor de aanwezigheid van houtrook.

U verzoekt om handhaving om een gezonde woon- en leefomgeving te waarborgen en u verzoekt om handhavend op te treden om te voorkomen dat u nog langer/vaker wordt blootgesteld aan hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen.

Op basis van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verzoekt u tenslotte om de houtstooksituaties rond uw woning zorgvuldig in kaart te brengen en te onderzoeken, bij voorkeur mede op basis van objectieve luchtkwaliteits- en/of geurmetingen door een onafhankelijk en deskundig bureau.

Motivering

Belanghebbende

Een handhavingsverzoek is een aanvraag om een besluit. De Algemene wet bestuursrecht stelt eisen aan een aanvraag. De aanvrager moet belanghebbende zijn. Wij beschouwen u als belanghebbende omdat in uw omgeving meerdere schoorstenen, die geschikt zijn voor houtkachels, aanwezig zijn.

Onvoldoende concreet verzoek

Een aanvraag moet echter wel voldoende concreet zijn. Anders is het geen aanvraag en hoeft het bestuursorgaan ook geen besluit te nemen op het verzoek.

Wij zouden u daarvoor in de gelegenheid kunnen stellen om uw verzoek nader te concretiseren. Dat laten wij in dit geval achterwege omdat wij uw verzoek op andere gronden afwijzen. Daarom heeft het volgens ons geen toegevoegde waarde dat u uw aanvraag nog zou concretiseren.

Stookseizoen

Uw verzoek is aan het einde van het stookseizoen binnen gekomen. Als stookseizoen beschouwen wij de maanden september tot en met maart. Wij hebben daarom niet meerdere representatieve controles kunnen uitvoeren. Wij hebben overwogen om de beslissing op uw verzoek uit te stellen tot het nieuwe stookseizoen. Wij hebben dat niet gedaan omdat wij uw verzoek op andere gronden zullen afwijzen. Tevens verwachten wij dat er rond november of december 2023 nog geen landelijke vastgestelde normen c.q. grenswaarden zijn voor de maximale toegestane uitstoot van rookgassen, specifiek voor het stoken van hout in openhaarden en houtkachels in particuliere huishoudens. Daardoor is het voor ons niet mogelijk om objectiveerbaar te beoordelen of vast te stellen of in een bepaalde situatie sprake is van ontoelaatbare stookhinder, waartegen wij rechtmatig handhavend kunnen optreden. Dit geldt des te meer

voor omstandigheden, waarbij er meerdere potentiële overlast bronnen in elkaars nabijheid aanwezig zijn en deze ook gelijktijdig actief kunnen zijn

Wat de uitkomsten van zulke controles in die periode dan ook zouden kunnen zijn, wij zullen ze ook dan niet kunnen toetsen aan een heldere norm. Daarmee lijkt het ons niet redelijk de beslissing tot die tijd te verdagen en bent ons inziens meer gebaat bij een eerder besluit op uw verzoek.

Waarnemingen ter plaatse

Op 31 mei 2023 is in uw omgeving geïnventariseerd hoeveel schoorstenen daar aanwezig zijn die kunnen duiden op de aanwezigheid van een houtkachel. Volledigheidshalve merken wij op dat de aanwezigheid van een schoorsteen verder niets zegt over het gebruik de schoorsteen ten behoeve van een houtkachel en het gebruik van een eventuele houtkachel. Wij hebben dat gedaan in een straal van 200 meter rond uw woning.

Wij hebben ons beperkt tot een straal van 200 meter rond uw woning. Wij zien geen aanleiding om onderzoek te doen in een veel groter gebied, 2000 meter waarom u heeft verzocht. Een meer gedetailleerd onderzoek, kost aanmerkelijk veel meer tijd en geld en dat vinden wij niet proportioneel in relatie tot de hinder die u zou kunnen ondervinden.

Op de website van Stichting Houtrookvrij staat dat houtrook zich, afhankelijk van het weer, stookgedrag en de plaatselijke omstandigheden, over een grote afstand van de bron kan verspreiden tot wel 400 meter ver. De GGD Gooi- en Vechtstreek houdt op haar website eenzelfde afstand aan. Houtrook stijgt als het warm is omhoog uit de schoorsteen en zal zich verspreiden in de lucht. De rook verdunt met de lucht. Door afkoeling van de rook zal de rook weer dalen en neerslaan op de grond. Dichtbij de grond wordt een vrije verspreiding van rook belemmerd door aanwezige bebouwing. In de bebouwde omgeving van het Anjenplein vinden wij het niet aannemelijk dat rook zich zover vrij kan verspreiden. Hoewel wij niet kunnen uitsluiten dat onder zeer meteorologische gunstige omstandigheden rook van grotere afstand bij uw perceel kan komen, lijkt ons dat een zodanig bijzondere situatie niet bepalend kan zijn bij de beoordeling van uw handhavingverzoek. Omdat binnen kortere afstand van uw perceel meerdere schoorstenen zijn die geschikt zijn voor houtstook, hebben wij ons daarop gericht. Een afstand van 200 meter rond uw perceel hebben wij daarom als uitgangspunt genomen.

De waarneming is in de morgen gedaan bij mooi weer. Er is geen houtrook waargenomen. Wel is geconstateerd dat op de Anjen ongeveer 1 op 7 woningen een schoorsteen heeft die kan worden gebruikt voor een houtkachel. Op de Tylkedam is er bij ongeveer 1 op de 5 woningen sprake van een schoorsteen. Op de mr. J.P. Troelstraweg, oostzijde, is dat ook zo. In het Bonifatiuspark heeft ongeveer 1 op 20 woningen een schoorsteen. Wij hebben bewust niet elke schoorsteen specifiek benoemd, omdat zoals gezegd de aanwezigheid van een geschikte schoorsteen niets zegt over het gebruik ten behoeve van een houtkachel en het gebruik van zo'n houtkachel in relatie tot eventuele gevolgen die de omgeving ervan ervaart.

Wel is geconstateerd dat u   woont, dat is ongeveer 30 meter hoog. De dichtstbij liggende schoorsteen ten opzichte van uw woning is

ongeveer 6 meter hoog. De afstand tot het dichtstbij liggende punt van het flatgebouw is ongeveer 110 meter. Houtrook van particuliere houtkachels heeft geen hoge verbrandingstemperatuur en stijgt daardoor niet erg hoog op in de lucht. Bij wind zal het zich snel verspreiden op dezelfde hoogte in de lucht. Bij vochtig weer zal de rook eerder neerslaan naar de grond. Bij windstil en droog weer kan de rook hoger recht omhoog stijgen, maar dan zal het niet bij uw woning komen.

De eventuele rook van schoorstenen op De Anjen wordt afgeschermd door het daar aanwezige 4-hoog flatgebouw. Dat kan ook alleen bij een noordoostelijke windrichting.

De heersende windrichting in Nederland is zuidwest. Dat leiden wij af uit de tabel die hier onder staat.

Voorkomen van windrichting per maand

	Noord	Noordoost	Oost	Zuidoost	Zuid	Zuidwest	West	Noordwest
Januari	3	10	9	10	19	31	11	7
Februari	5	10	8	10	17	27	14	8
Maart	8	12	10	9	11	23	17	9
April	13	14	10	9	13	18	12	12
Mei	15	15	10	7	7	19	13	14
Juni	13	11	5	7	8	25	17	15
Juli	9	9	6	5	8	29	19	13
Augustus	9	7	7	9	11	29	17	11
September	7	11	8	11	15	25	13	10
Oktober	4	10	10	13	22	25	10	6
November	4	6	8	14	26	26	10	6
December	4	10	9	9	21	31	12	5

windrichting per maand in %

Het aandeel windrichting per maand op basis van de klimatologische periode 1991-2020.

Wij vinden dat het op basis van de bovenstaande waarneming en informatie niet aannemelijk is dat u met regelmaat hinder zult ondervinden van houtrook door kachels in uw omgeving.

Inhoudelijke beoordeling verzoek

Uw verzoek om handhaving op basis van artikel 7.22 Bouwbesluit kunnen wij niet honoreren omdat er geen duidelijke norm is en ook geen goede meetmethode.

De Raad van State heeft in haar uitspraak van 16 december 2020, Oldenzaal ECLI:NL:RVS:2020:3005, overwogen dat niet iedere zichtbare rook overmatige hinder oplevert. Eerder heeft de Raad van State, in de uitspraak van 5

september 2018, Ermelo ECLI:NL:RVS:2018:2918 ook al overwogen dat indien er rook uit de kachelpijp komt, dat niets zegt over de omvang van de hinder ter plaatse van de woning van de appellant.

Daarnaast heeft de Raad van State ook eerder overwogen 31 maart 2021, Leeuwarden ECLI:NL:RVS:2021:690 en dat herhaald op 2 november 2022, Westland ECLI:NL:RVS:2022:3140 dat er geen algemeen aanvaarde inzichten bestonden over de beantwoording van de vraag of, en zo ja, onder welke omstandigheden en bij welke frequentie rook afkomstig van het gebruik van een houtkachel schade aan de mens toebrengt.

Met de bovenstaande uitspraken van de Raad van State en het feit dat er geen duidelijke normen en meetmethode zijn voor houtstook, is het voor ons niet mogelijk om enige vorm van hinder op een verantwoorde manier te kunnen vaststellen. Daaruit volgt dat wij niet kunnen vaststellen of er sprake is van een overtreding van artikel 7.22 Bouwbesluit. Zonder overtreding hebben wij geen grond om te handhaven. Wij zien daarom ook geen aanleiding om verdere controles ter plaatse uit te voeren. Wat wij ook constateren, wij kunnen er hoe dan ook geen vervolg qua handhaving aan geven.

Voor uw aanvullende verzoeken zijn wij van mening dat die onderwerpen geen concrete relatie hebben met een verzoek op grond artikel 7.22 Bouwbesluit. Dat artikel kan niet de basis zijn voor uw aanvullende verzoeken.

Uit de Nota van Toelichting bij het Bouwbesluit over dit artikel lezen wij het onderstaande.

"Deze algemene verbodsbepaling («kapstokartikel») heeft betrekking op gebruik van bouwwerken, open erven en terreinen waarin niet is voorzien door de andere voorschriften van dit besluit. Hiermee heeft het bevoegd gezag een «kapstok» om in een specifiek geval in te grijpen wanneer het gebruik van een bouwwerk, open erf of terrein leidt tot hinder, gezondheidsrisico's en veiligheidsrisico's anders dan brandveiligheidsrisico's. Ook indien het gebruik op zich voldoet aan de voorschriften van dit besluit kan er reden zijn voor een beroep op dit artikel. Het gaat hier om een geclausuleerde bevoegdheid die uitsluitend kan worden toegepast in de in dit artikel genoemde omstandigheden. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de gemeente algemene aanvullende of nadere eisen stelt. Voorts moeten de geëiste maatregelen altijd in verhouding staan tot het te bestrijden risico. De gemeente zal de noodzaak hiervan in het concrete geval moeten kunnen aantonen."

Wij leiden daaruit af dat het artikel, hoewel het is bedoeld voor restrisico's, enkel kan worden toegepast in specifieke concrete situaties, waar het geclausuleerd kan worden toegepast. Die strekking past niet bij het brede scala van uw aanvullende verzoeken. Artikel 7.22 Bouwbesluit kan ons inziens daarom niet de basis zijn voor die verzoeken.

Voorts zien wij geen reden voor grootschalig onderzoek in uw wijk omdat wij, met uitzondering van een vergelijkbaar handhavingsverzoek van een bewoner uit uw flat, geen andere klachten van bewoners uit uw wijk over houtrookhinder krijgen. Bij de verhuurder zijn ook geen klachten bekend over houtrookhinder in of bij de flat.

Over het meten van fijnstof en levoglucosan merken wij nog op dat uit onderzoek van het RIVM, samen met TNO, GGD Amsterdam en de Universiteit

Utrecht, samenvatting van 7 maart 2022, DMG-2022-1011 blijkt dat fijnstof geen goede indicator is voor houtrook.

<https://open.overheid.nl/documenten/ronlc81ac00c8f565ce2fa9a36ed47fbad514a75d6d1/pdf>

Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat houtrook goed is te onderscheiden van andere bronnen op basis van de stof levoglucosan. De meting is echter arbeidsintensief en geeft alleen informatie op lage tijdresolutie (dagwaarden) terwijl de blootstelling korte periodes betreft. Een alternatief om blootstelling aan houtrook aan te tonen is daarom gewenst, maar nog niet voorhanden. Het meten van levoglucosan is volgens de onderzoekers niet geschikt voor gemeenten als praktisch bruikbare meetmethode.

Wij zien daarom ook geen aanleiding om zelf metingen naar die stoffen uit te voeren.

Resultaten van het project Samen Meten uit uw wijk zijn bij ons niet bekend. Op het onderstaande kaartfragment staat ook geen meetpunt in uw directe omgeving. De weergegeven meetpunten meten alleen fijnstof. Hierboven hebben wij al aangegeven dat fijnstof geen goede indicator is voor houtstookhinder.

Bron: <https://samenmeten.rivm.nl/dataportaal/>, 2-6-2023

Conclusie

Wij hebben besloten uw handhavingsverzoek af te wijzen.

Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u bezwaar maken. In de bijlage staat hoe u dat kunt doen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

5.1.2e

mevrouw J. T. Wiersma,
teamleider Toezicht en Advies, bouwen en milieu

BEZWAAR MAKEN TEGEN EEN BESLUIT

Bent u het niet eens met het besluit in deze brief? Dan kunt u bezwaar maken.

Bel eerst met de gemeente

Wilt u bezwaar gaan maken? Dan adviseren wij u eerst contact met ons op te nemen via 14 058.

U kunt dan uw situatie met ons bespreken. Mogelijk komen wij samen tot een oplossing.

Stuur uw bezwaar binnen zes weken

Gaat u bezwaar maken? Zorg dan dat u dit op tijd doet. Wij nemen uw bezwaar alleen in behandeling als u dit binnen zes weken na de verzenddatum van het besluit doet.

Digitaal bezwaar maken

U kunt digitaal bezwaar maken via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift. Op deze website staat hoe u dit doet.

Schriftelijk bezwaar maken

U kunt schriftelijk bezwaar maken door ons een brief te sturen.

We vragen u om een kopie van ons besluit bij uw bezwaar te doen.

In de brief zet u:

- uw naam en adres
- de datum waarop u de brief verstuurt
- tegen welk besluit u bezwaar maakt
- het kenmerk/nummer van het besluit
- waarom u het niet eens bent met het besluit
- uw handtekening

Uw bezwaar stuurt u naar:

Gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Wilt u direct in beroep gaan bij de rechtbank?

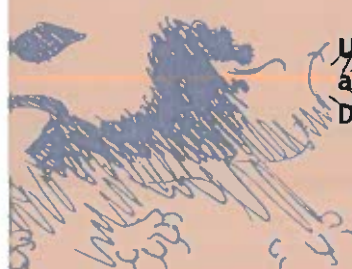
Dan moet u hierom vragen in uw bezwaar. Soms kunt u direct in beroep gaan tegen een besluit bij de rechtbank. Dat kan als al duidelijk is dat u het niet eens wordt met de gemeente. Keuren wij uw verzoek om direct in beroep te gaan goed? Dan sturen wij uw bezwaar door naar de rechter. Voor de behandeling van uw bezwaar door de rechtbank betaalt u kosten voor 'griffierecht'.

Kan uw situatie niet wachten op behandeling van uw bezwaar?

Is er spoed? Dan kunt u een voorlopige voorziening aanvragen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een tijdelijke regeling tot de beslissing op uw bezwaar of beroep is genomen. U betaalt ook 'griffierecht' voor de behandeling van een voorlopige voorziening door de rechtbank.

U kunt ook digitaal in beroep gaan of een voorlopige voorziening aanvragen

Dit kan via <https://mijn.rechtspraak.nl>. Hiervoor heeft u een DigiD nodig.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 6

Gemeente Leeuwarden
t.a.v. 5.1.2e
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Bronland 12-B
6708 WH Wageningen
T +31 (0)317 – 42 67 55
info@bvor.nl
www.bvor.nl
BTW NL009367111B01
KvK Arnhem V 40124039
IBAN NL80RABO0377020737

Wageningen, 20 februari 2024

Ons kenmerk : 2024-HFF-48

Onderwerp : Handhavingsverzoek in relatie tot illegale verwerking van groenafval.

Geachte 5.1.2e,

Op 7 december jongstleden heeft de BVOR bij de FUMO een handhavingsverzoek gedaan in relatie tot illegale verwerking van groenafval op 28 plaatsen binnen de Provincie Friesland (brief met kenmerk: 2023-HT-205, hierna te noemen 'Verzoek').

In e-mails van 26 januari 2024 liet de FUMO de BVOR weten dat het Verzoek in verband met onduidelijkheden in haar mandaat mede in verband met besluit termijnen was doorgestuurd naar uw gemeente. De FUMO gaf aan dat een mandaat kan worden ingetrokken als er sprake is van bestuurlijk gevoelige dossiers. Op 30 januari 2024 stuurde u ons een brief waarin u aangeeft het handhavingsverzoek ter behandeling te hebben ontvangen van de FUMO (uw brief met kenmerk 2024-020187). In deze brief vraagt u de BVOR om haar belanghebbendheid nader te onderbouwen, en meer concreet te onderbouwen waarop het handhavingsverzoek betrekking heeft.

In deze brief gaan wij op beide vragen in. We sluiten af met enkele inhoudelijke opmerkingen over de milieuhygiënisch verantwoorde, duurzame verwerking van groenafval.

Belanghebbende

De Branche Vereniging Organische Reststoffen (afgekort als: BVOR) is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid opgericht op 28 september 1989.

De BVOR behartigt al meer dan dertig jaar de belangen van haar leden. Belangrijke issues plaatst de BVOR op de politieke en maatschappelijke agenda. Zij is een vaste gesprekspartner van de overheid en streeft naar gunstige wet- en regelgeving en marktomstandigheden voor de sector. Daarbij werkt de BVOR samen met andere brancheverenigingen en landbouworganisaties met gedeelde belangen, en met diverse kennisinstituten. Op Europees niveau werkt de BVOR samen met het European Compost Network (ECN), waarin brancheorganisaties en marktpartijen uit heel Europa samenwerken voor effectieve belangenbehartiging in Brussel. Individuele leden ondersteunt de BVOR onder meer bij vergunningverlening en procesvoering. Zij kunnen gratis gebruik maken van de BVOR-helpdesk.

Door organische reststromen op verantwoorde manier op te werken, worden waardevolle grondstoffen teruggewonnen en hergebruikt. Dat is het gemeenschappelijke doel van de leden van de BVOR. Dankzij hun schaalgrootte, ervaring en slagkracht zijn BVOR-bedrijven in staat om

hernieuwbare grondstoffen, zoals compost, vezels en brandstoffen, te produceren uit organische reststromen zoals bermgras, blad en snoeihout. De feitelijke werkzaamheden zijn verder toegelicht op de website van de BVOR: www.bvor.nl.

Uit de eerder aan de FUMO opgestuurde statuten blijkt ook duidelijk wat de statutaire doelen van de BVOR zijn (voor de goede orde treft u deze nogmaals aan als bijlage bij deze brief).

Artikel 2 van de statuten van de BVOR formuleert drie doelen van de vereniging:

- (1) Het behartigen van de belangen van verwerkingsbedrijven van organische reststromen;
- (2) Het bevorderen van kennis en kunde met betrekking tot de verwerking van organische reststromen;
- (3) Het bevorderen van het benutten van organische reststromen op zo milieuhygiënisch en duurzaam mogelijk wijze en te bevorderen dat zulks gebeurt binnen de wettelijke regels.

Het handhavingsverzoek richt zich op locaties waar groenafvalstromen worden verwerkt zonder dat daarbij sprake is van de daarvoor vereiste Omgevingsvergunning. Bovendien is aannemelijk dat de compost bij gebruik niet op de juiste wijze wordt meegeteld in de meststoffenboekhouding. Er is dus sprake van overtreding van wettelijke milieuregels. Hierdoor vindt de verwerking van organische reststromen niet plaats op een milieuhygiënisch wenselijke wijze.

Verwerkingsbedrijven van organische reststromen die zijn aangesloten bij de BVOR hebben een Omgevingsvergunning, en moeten voldoen aan tal van wettelijke verplichtingen om milieurisico's en hinder te voorkomen. Wanneer andere partijen deze reststromen verwerken zonder aan deze verplichtingen te voldoen ontstaat een ongelijk speelveld en schaadt dit de belangen van (vergunde) verwerkingsbedrijven.

Voor de volledigheid merken we op dat in Artikel 2 van de BVOR-statuten expliciet is opgenomen dat zij haar doelen onder meer tracht te bereiken door:

'het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen met betrekking tot de be- en verwerking van organische (rest)stromen, en het tegengaan van ontwikkelingen die in strijd zijn met de regelgeving en/ of milieurisico's en / of fyto-sanitaire risico's met zich meedragen en/of daaraan niet bijdragen;'

'het voeren van alle bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures die kunnen bijdragen aan het verwezenlijken van de doelstelling van de vereniging en haar leden, en waaronder onder meer begrepen handhavingsverzoeken, bezwaren en vergunningsprocedures jegens derden'.

Het handhavingsverzoek is mede gedaan namens de leden van de BVOR, waaronder meer specifiek de aangesloten vergunde Friese composteerinrichtingen, omdat deze bedrijven zich geconfronteerd zien met een ongelijk speelveld voor de verwerking van groenafval. Zij worden daarmee in hun bedrijfsbelang geschaad en vragen daarom om adequate handhaving.

Nadere onderbouwing van het handhavingsverzoek

Het handhavingsverzoek richt zich op locaties waar door agrariërs groenafval(deel)stromen zoals bermgras van derde partijen worden ingenomen, opgeslagen, bewerkt en/of gecomposteerd, zonder

dat daarbij sprake is van een Omgevingsvergunning die dat toestaat. Binnen uw gemeente gaat het om de volgende locaties:

- 5.1.2e te Easterlittens;
- 5.1.2e te Stiens;
- 5.1.2e te Weidum.

Het zonder Omgevingsvergunning innemen, opslaan en composteren van groenafval van derden is wettelijk niet toegestaan. Meer specifiek: het composteren betreft een milieurelevante activiteit waarvoor de Wabo regels heeft gesteld. De productie van compost valt onder categorie 7 (meststoffen) en categorie 28 (afvalstoffen) van Bijlage I, onderdeel C, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Op grond van categorie 28 betreft het een vergunningplichtige activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, Wabo in samenhang gezien met artikel 2.1, eerste lid, Bor.

Op deze vergunningplicht bestaat de volgende uitzondering. Het composteren van ten hoogste 600 m³ groenafval ontstaan bij werkzaamheden die buiten de inrichting zijn verricht door degene die de inrichting drijft of niet afkomstig van buiten de inrichting, voor zover geen sprake is van een gevaarlijke afvalstof. In die situatie valt de activiteit onder de algemene milieuregels uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Daarin zijn regels gesteld voor het composteren in die uitzonderingssituatie. Deze uitzondering op de vergunningplicht is bij de locaties waartegen dit handhavingsverzoek zich richt niet aan de orde, omdat het groenafval van buiten de inrichting komt en door een ander dan degene die de inrichting drijft wordt afgegeven.

Op 22 december 2023 heeft het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat de factsheet ‘Status ingangsstromen (berm)maaisel en blad’ uitgebracht. Deze factsheet bevestigt dat groenafvalstromen zoals (berm)maaisel en blad juridisch gezien de status van afvalstof hebben. Derhalve is de afvalstoffenregelgeving inclusief de bovengenoemde vergunningplicht van toepassing op (opslag en compostering van) deze stromen.

De factsheet geeft aan dat slechts in uitzonderlijke gevallen sprake zou kunnen zijn van niet-afvalstoffen, en het composteren dan wellicht zou kunnen worden aangemerkt als voortgezet gebruik. Een belangrijke voorwaarde is dat het materiaal schoon is, dat wil zeggen vrij van zwerfvuil. De langjarige ervaring van BVOR-bedrijven laat zien dat dat voor stromen als bermgras niet het geval is: afhankelijk van de plaats van vrijkomen bevatten deze stromen meer of minder zwerfvuil, maar zijn hier nooit vrij van. Het gebruik is daarmee niet rechtmatig. Ook om andere redenen is het gebruik niet rechtmatig: zo leidt het composteren van groenafval tot het ontstaan van percolaatwater, dat zonder adequate bodembeschermende voorzieningen risico's geeft op verontreiniging van bodem, grondwater en oppervlaktewater.

Tenslotte geeft de factsheet aan dat ook het betalen voor het (zich) ontdoen van reststromen een aanwijzing is voor het juridisch kwalificeren als afvalstof. Wij vermoeden dat hiervan bij de genoemde locaties sprake is.

Overigens merken wij op dat bij ons niet bekend is welke van de locaties waartegen het handhavingsverzoek zich richt zijn aangesloten bij de Agricycling samenwerking, en welke niet. Voor bovengenoemde onderbouwing van het handhavingsverzoek maakt dat ons inziens niet uit: in alle gevallen is sprake van de verwerking van niet-schone reststromen, en dus afvalstoffen.

In Friesland is in het voorbije jaar een ongecontroleerde situatie ontstaan, waarbij niet alleen door bij Agricycling aangesloten agrariërs zonder vergunning groenafval wordt verwerkt, maar ook op grote schaal door agrariërs die niet bij Agricycling zijn aangesloten. Het gaat daarbij ook om reststromen van andere ondoeners dan gemeenten. Deze situatie kan bestaan omdat effectief toezicht op de vele verschillende locaties waar groenafval verwerking plaatsvindt, ontbreekt. Dit handhavingsverzoek beoogt óók om bij te dragen aan meer inzicht in de aard en omvang van deze activiteiten.

Enkele opmerkingen over de milieuhygiënisch verantwoorde en duurzame verwerking van groenafval

In Friesland bestaat een dicht netwerk van vergunde inrichtingen die groenafval en deelstromen daaruit verwerken. Deze reststromen worden opgewerkt tot compost, houtige biomassabrandstoffen en andere producten. De compost voldoet aan de hoogste kwaliteitseisen ter wereld (Keurcompost dan wel RHP-certificaat) en wordt toegepast in de akkerbouw, als biobased veenvervanger in potgrondsubstraten en in andere marktsegmenten. Houtige biomassabrandstoffen vormen een duurzaam alternatief voor fossiele brandstoffen of voor minder duurzame biomassa.

Deze verwerkingsinrichtingen voor groenafval hebben de afgelopen 30 jaar invulling gegeven aan wat we tegenwoordig de circulaire economie noemen. In het verleden gestart als afvalverwerkers hebben deze bedrijven zich meer en meer ontwikkeld tot producenten van biobased grondstoffen uit reststromen.

De bestaande inrichtingen hebben een verwerkingscapaciteit van enkele 10.000-en tonnen per jaar. De ervaring leert dat deze schaalgrootte noodzakelijk is om kwaliteitscontrole van processen en producten effectief te kunnen inrichten, en daarmee samenhangende investeringen mogelijk te maken. In Friesland bevindt zich binnen iedere straal van 20-30 km een vergunde inrichting.

Verwerking van groenafval op een vergunde inrichting kost geld. De verwerkingskosten bestaan voor een belangrijk deel uit de volgende componenten:

1. Kosten die te maken hebben met de procesvoering, het controleren en monitoren van procesomstandigheden en de analyse van producten. Dit garandeert dat producten voldoen aan eisen uit wet- en regelgeving en van de markt. Bijvoorbeeld dat compostproducten gehygiëniseerd zijn en als gevolg daarvan vrij zijn van onkruiden, invasieve exoten en plantpathogenen. Deze kosten bedragen circa 60% van de verwerkingskosten;
2. De kosten om verontreinigingen uit compostproducten te verwijderen door mechanische nabewerking van de compost. Door hoogefficiënte technieken wordt jaarlijks zeker 40.000 ton zwerfvuil (2 gewichts%) uit groenafval-compost verwijderd. De hiermee samenhangende kosten maken circa 15% uit van de verwerkingskosten;
3. De kosten van milieubeschermdende voorzieningen zoals de verplichte vloestofdichte vloer en percolaatopvang en -behandeling. Deze kosten bedragen circa 25% van de verwerkingskosten.

De verwerkingskosten zijn dus voor het overgrote deel gerelateerd aan de maatschappelijke waarde die groenafvalverwerkers leveren: de productie van veilige, hoogkwalitatieve producten op een manier waarbij negatieve milieu-effecten en overlast worden voorkomen.

Bij het lokaal, relatief kleinschalig, laten verwerken van groenafvalstromen door agrariërs of andere partijen is het (kosten) technisch niet mogelijk hetzelfde niveau van milieubescherming en kwaliteitsborging van processen en producten te realiseren. Drie voorbeelden:

1. Wanneer men op lokale schaal reststromen verwerkt, is het technisch en financieel niet haalbaar om zwerfvuil hoogefficiënt (mechanisch) te verwijderen. Alternatieven als handmatig schonen van bermen zijn bewezen minder efficiënt, nog los van de vraag of het wenselijk is hiervoor menskracht in te zetten. Het gevolg is dat meer restanten van zwerfvuil op landbouwgrond terecht komen.
2. Omdat bij lokale compostering procescontrole en hygiënisatie minder is gegarandeerd, is de kans op overleven van onkruiden, plantpathogenen en invasieve plantexoten groter. Onvoldoende hygiënisatie leidt tot meer onkruiddruk en tot meer gebruik van bestrijdingsmiddelen. Reststromen vooraf selecteren op de afwezigheid van invasieve exoten en onkruiden is een illusie, omdat dit specialistische plantenkennis vraagt en zeer selectief (duur) groenonderhoud.
3. Compost wordt bij lokale verwerkingsinitiatieven zoals Agricycling onterecht niet meegeteld bij de meststoffenboekhouding. Hierdoor wordt meer fosfaat en stikstof aangevoerd dan wettelijk mag, hetgeen leidt tot risico's op verontreiniging van grond- en oppervlaktewater.

Tot slot

De BVOR merkt op dat zij het vreemd vindt dat het handhavingsverzoek niet door de FUMO mag worden afgehandeld. De FUMO heeft immers in het kader van overtreding van wet- en regelgeving zoals hierboven uiteen gezet zelf de BVOR verzocht hierover een handhavingsverzoek in te dienen.

De BVOR constateert dat de gemeente onder de noemer 'bestuurlijk gevoelige dossiers' een handhavingsverzoek naar zich toe haalt in een dossier waarin de gemeente zelf participant is (namelijk via het project van Stichting Agricycling: "Composteren van bermmaaisel bij de boer" zoals genoemd in het advies d.d. 21 juli 2023 van advocatenkantoor Van Diepen Van der Kroef en het Biomassaproject "Composteren bij de boer" waarbij uw gemeente hekkel- en bermmateriaal primair ter beschikking stelt aan Agricycling Fryslân Coöperatief U.A.). Juist in deze situatie zou het meer voor de hand liggen dat een meer onafhankelijke organisatie als de FUMO het handhavingsverzoek oppakt.

Een afschrift van deze brief sturen wij naar de FUMO.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met 5.1.2e, via 5.1.2e [@bvor.nl](mailto:5.1.2e@bvor.nl) of 5.1.2e.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 6

5.1.2e

Onderwerp **Verzoeken tot handhaving**
Uw kenmerk
Ons kenmerk **2024-112728 en 2024-128062**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **Duurzame Omgevingskwaliteit**
Contact **14 058**
WhatsApp
Bijlagen
Datum **19 september 2024**   **24 SEP. 2024**

Geachte

Aanleiding

Op 15 mei 2024 heeft u ons een brief gestuurd. U verzoekt ons:

- De penitentiaire inrichting De Marwei aan te schrijven op het verwijderen van de rubberkorrels op het sportveld;
- De 3 kabels boven de sportluchtplaats te laten verwijderen;
- 8 lichtelementen die op het dak zijn bevestigd te laten verwijderen;
- Camera's op een paal op het dak te laten verwijderen.

De rubberkorrels zijn volgens u niet toegestaan en zouden de bodem verontreinigen. Voor de kabels, de verlichting en de camera's op het dak zou volgens u geen vergunning zijn verleend.

Verder geeft u aan dat het dak van de inrichting niet voldoet aan de wettelijke eisen. U heeft dat verder niet toegelicht. Dat laten wij daarom buiten beschouwing.

Op 31 mei 2024 heeft u een nieuw vergelijkbaar handhavingsverzoek gestuurd. Aanvullend op het verzoek van 15 mei gaat het in het verzoek van 31 mei ook nog om de brandveiligheid van het plafond van afdeling E (AIT).

Omdat de beide verzoeken kort na elkaar zijn ingediend en voor een aantal onderwerpen overeen komen, behandelen wij beide verzoeken in dit besluit.

Beslissing

Wij wijzen uw verzoeken gedeeltelijk af waar het gaat om de korrels op het sportveld, het plafond van afdeling E (AIT) en de camera's en verlichting op de buitenmuur. Voor de andere punten heeft u gelijk en is een overtreding geconstateerd. Hieronder staat de toelichting.

Toelichting

Op het sportveld zijn geen rubberkorrels toegepast. Het gaat om PE-korrels. Die korrels mogen worden toegepast. Er is verder geen overtreding geconstateerd. Zonder overtreding is er geen grond voor handhaving.

Op 7 mei 2024 hebben wij controle op afdeling E(AIT) uitgevoerd in verband met een eerder handhavingsverzoek van u. Het verslag daarvan heeft u eerder al gekregen. Wij verwijzen naar dat verslag. Daarbij zijn geen overtredingen van Besluit Bouwwerken Leefomgeving over brandveiligheid geconstateerd. Zonder overtreding is er geen reden voor handhaving. Uw verzoek over het plastic plafond op de afdeling E(AIT) geeft ons geen reden tot een andere beslissing.

Voor de verlichting en camera's op de buitenmuur is in 2010 een omgevingsvergunning verleend. Ook daar is geen sprake van een overtreding.

Voor de andere punten in uw beide verzoeken hebben wij in onze administratie niet kunnen vaststellen dat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend.

Het gaat daarbij om:

- de 4 kabels boven het sportveld;
- het afdak langs het sportveld;
- de lichtarmaturen op het dak;
- de camera's op het dak.

Dat zijn wel bouwwerken of veranderingen van een bouwwerk waarvoor een omgevingsvergunning nodig is. Nu er geen vergunning is, is er sprake van overtreding van artikel 5.1 van de Omgevingswet.

Handhaving

Wij zullen de directie van de penitentiaire inrichting Leeuwarden voor de geconstateerde overtreding niet direct een last onder dwangsom voor opleggen. Wij vinden dat er sprake is van een kleine overtreding van administratieve aard en dat een last daarvoor geen redelijk middel is. De bouwwerken zijn gebruikelijke voorzieningen bij een penitentiaire inrichting. Wij verwachten daarom dat ze alsnog vergund kunnen worden zodra daarvoor een aanvraag wordt ingediend. Wij volstaan daarom eerst met een waarschuwingsbrief aan de directie met daarbij een dringend verzoek om zo spoedig mogelijk alsnog een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen.

Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u bezwaar maken. In de bijlage staat hoe dat moet.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

5.1.2e

Teamleider Toezicht en Advies, bouwen en milieu

BEZWAAR MAKEN TEGEN EEN BESLUIT

Bent u het niet eens met het besluit in deze brief? Dan kunt u bezwaar maken.

Bel eerst met de gemeente

Wilt u bezwaar gaan maken? Dan adviseren wij u eerst contact met ons op te nemen via 14 058.

U kunt dan uw situatie met ons bespreken. Mogelijk komen wij samen tot een oplossing.

Stuur uw bezwaar binnen zes weken

Gaat u bezwaar maken? Zorg dan dat u dit op tijd doet. Wij nemen uw bezwaar alleen in behandeling als u dit binnen zes weken na de verzenddatum van het besluit doet.

Digitaal bezwaar maken

U kunt digitaal bezwaar maken via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift. Op deze website staat hoe u dit doet.

Schriftelijk bezwaar maken

U kunt schriftelijk bezwaar maken door ons een brief te sturen.

We vragen u om een kopie van ons besluit bij uw bezwaar te doen.

In de brief zet u:

- uw naam en adres
- de datum waarop u de brief verstuurt
- tegen welk besluit u bezwaar maakt
- het kenmerk/nummer van het besluit
- waarom u het niet eens bent met het besluit
- uw handtekening

Uw bezwaar stuurt u naar:

Gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

Wilt u direct in beroep gaan bij de rechtbank?

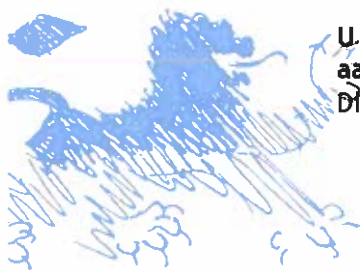
Dan moet u hierom vragen in uw bezwaar. Soms kunt u direct in beroep gaan tegen een besluit bij de rechtbank. Dat kan als al duidelijk is dat u het niet eens wordt met de gemeente. Keuren wij uw verzoek om direct in beroep te gaan goed? Dan sturen wij uw bezwaar door naar de rechter. Voor de behandeling van uw bezwaar door de rechtbank betaalt u kosten voor 'griffierecht'.

Kan uw situatie niet wachten op behandeling van uw bezwaar?

Is er spoed? Dan kunt u een voorlopige voorziening aanvragen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een tijdelijke regeling tot de beslissing op uw bezwaar of beroep is genomen. U betaalt ook 'griffierecht' voor de behandeling van een voorlopige voorziening door de rechtbank.

U kunt ook digitaal in beroep gaan of een voorlopige voorziening aanvragen

Dit kan via <https://mijn.rechtspraak.nl>. Hiervoor heeft u een DigiD nodig.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Per e-mail: 5.1.2e@bvor.nl
BVOR - Branche Vereniging Organische Reststoffen
t.a.v. 5.1.2e
Bronland 12b
6708 WH WAGENINGEN

's-Hertogenbosch, 17 mei 2023

Inzake : BVOR / Advies
Ref. : 28211/EIJ/ah
Uw ref. : --
E-mail : 5.1.2e@vil.nl
Betreft : analyse casus-Friesland: 'voortgezet gebruik' maaisel, afvalstof of niet?

Beste 5.1.2e,

Hierbij breng ik advies uit met betrekking tot de casus-Friesland.

Leeswijzer

De opbouw van mijn analyse is als volgt. In paragraaf 1 schets ik kort de casus. In paragraaf 2 zet ik kort het wettelijk kader omtrent het begrip 'afvalstof' uiteen en sta ik stil bij de staande rechtspraak hieromtrent. Paragraaf 3 besteedt aandacht aan het begrip 'voortgezet gebruik'. Het toepassen van het wettelijk kader en de rechtspraak op de casus-Friesland vindt in paragraaf 4 plaats. In paragraaf 5 behandel ik de regelgeving inzake de (tijdelijke) opslag van maaisel binnen en buiten de bedrijfslocatie (inrichting) van de boer. Paragraaf 6 gaat over de regelgeving betreffende het composteren binnen een inrichting. In paragraaf 7 sta ik stil bij de vraag of de Omgevingswet relevante wijzigingen aanbrengt voor deze casus. Ik sluit af met mijn conclusie.

's-Hertogenbosch
Meerendonkweg 21
Postbus 44, 5201 AA 's-Hertogenbosch
Telefoon 088 - 90 80 800
Telefax 088 - 90 80 600
www.vil.nl

Stichting Derdengelden
Van Iersel Luchtman
IBAN NL61 ABNA0426510984
BIC ABNANL2A

"Van Iersel Luchtman Advocaten" is de handelsnaam van Van Iersel Luchtman N.V., ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 20131818. Op de dienstverlening door Van Iersel Luchtman N.V. zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder andere een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. De algemene voorwaarden kunnen op de website worden geraadpleegd.

"Van Iersel Luchtman Advocaten" is a trade name used by Van Iersel Luchtman N.V., registered at the Chamber of Commerce no. 20131818. General terms and conditions apply to all services rendered by Van Iersel Luchtman N.V. These general conditions include a limitation of liability clause. They can be consulted at our website.

§1 Casus Friesland: composteren bij de boer ('lokale kringloop')

1. De gemeente Súdwest-Fryslân heeft in 2021 aan de Stichting Agricycling laten weten positief te staan tegenover het initiatief *Biomassaproject "Composteren bij de boer"*. De bedoeling is dat vrijkomend groenmateriaal binnen een straal van 10 km wordt gebruikt voor de productie van compost en deze compost binnen die straal weer als bodemverbeteraar wordt toegepast. Het college van burgemeester en wethouders van Súdwest-Fryslân heeft besloten om maaisel voor composteren, binnen zekere randvoorwaarden, aan te merken als 'voortgezet gebruik'. Daarmee ziet de gemeente dergelijk maaisel niet langer als afvalstof, waarmee zij de regeldruk voor dit lokale initiatief beoogt te verminderen.
2. De gemeente beroept zich in dit kader op de *Leidraad afvalstof of product* van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: 'Ministerie van I&W'). In mijn analyse in §4 zal ik de argumentatie van de gemeente, voor zover van belang voor mijn analyse, uiteen zetten en van commentaar voorzien. Ik merk op dat uit het als bijlage 1 bij het besluit van de gemeente gevoegde projectvoorstel (Bodemverbetering – cmc compostering van april 2020) niet van maaisel wordt gesproken, maar van biomassa-restmateriaal. Ik hanteer overeenkomstig het besluit van de gemeente de term 'maaisel'.

§2 Juridisch kader begrip afvalstof

3. De Wet milieubeheer (Wm) verstaat onder 'afvalstoffen' (artikel 1.1 Wm): "*alle stoffen, mengsels of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.*" Deze definitie is ontleend aan de definitie van het begrip 'afvalstof' in artikel 3, eerste lid, van de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (hierna: 'Kra').¹ De uitleg van het begrip 'afvalstof' is tot stand gekomen op basis van rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: 'Het Hof van Justitie' of 'Het Hof').
4. Het Hof van Justitie oordeelde in het arrest *Inter-Environment Wallonie* dat het toepassingsgebied van het begrip afvalstof afhangt van de betekenis van de term "zich ontdoen van"² en het begrip ruim moet worden uitgelegd.³ Het begrip afvalstof heeft nader vorm gekregen in de arresten *Arco Chemie* en *Hees/EPON* (hierna gezamenlijk: *Arco Chemie*).⁴ De kernoverweging van *Arco Chemie* is dat het begrip afvalstof ruim moet worden uitgelegd (niet restrictief), zodat het doel van de afvalstoffenrichtlijn niet wordt beperkt.⁵ De omstandigheid dat een stof of voorwerp op milieuhygiënisch verantwoorde wijze en zonder ingrijpende bewerking nuttig kan worden toegepast, betekent niet dat geen sprake kan zijn van een afvalstof.
5. De centrale vraag is derhalve of de houder van een stof zich daarvan ontdoet, dan wel zich ervan wil of moet ontdoen.⁶ Het gedrag van de houder en de ruime interpretatie van de term

¹ Richtlijn 2008/98/EG van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen.

² zie arrest HvJEU 18 december 1997, zaak C-129/96 (*Inter-Environnement Wallonie*), Jurispr. blz. I-7411, punt 26, *M en R* 1998, 65.

³ arrest *Inter-Environment Wallonie*, punt 28.

⁴ HvJEU 15 juni 2000, C-418-97 en C-419-97 (*Arco Chemie en Hees/EPON*) (ECLI:EU:C:2000:318).

⁵ zie de arresten *Shell*, punt 38, *Commune de Mesquer*, punten 38 en 39, *Palin Granit*, punt 23, *Van der Walle*, punt 45 en *Arco Chemie*, punt 88.

⁶ HvJEU 24 juni 2008, zaak C-188/07 (*Commune de Mesquer*), Jurispr. blz. I-4501, punt 53, HvJEG 7 september 2004, zaak C-1/03 (*Van der Walle e.a.*), Jurispr. blz. I-7613, punt 42 en *Inter-Environment Wallonie*, punt 26.

“zich ontdoen van” zijn leidend.⁷ Voor de vraag of sprake is van een afvalstof moet verder worden gelet op alle omstandigheden van het geval, aldus het Hof, waaruit het casuïstische karakter van de jurisprudentie over het begrip afvalstof blijkt. Bij de uitleg van dat begrip moet ook rekening worden gehouden met de doelstellingen van de afvalstoffenrichtlijn.⁸ Er moet voor worden gewaakt dat geen inbreuk wordt gemaakt op de doeltreffendheid van de Kra.⁹

6. In het arrest *Palin Granit*¹⁰ oordeelde het Hof dat gesteente dat bij de delving van graniet was vrijgekomen en niet het product was waarop de exploitatie in eerste instantie was gericht, een afvalstof kan vormen.¹¹ Aan dit oordeel stond niet in de weg dat het vrijgekomen gesteente dezelfde fysische en minerale samenstelling had als de bodem waaruit het afkomstig was, evenals het graniet dat voor commerciële exploitatie werd gewonnen.¹² Als sprake is van een last waarvan de houder zich moet ontdoen, bestaat er namelijk een risico dat de houder zich van het voorwerp of de stof ontdoet op een manier die nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. In het arrest *Shell* volgt het Hof de lijn dat het begrip afvalstof niet aldus moet worden opgevat dat het stoffen of voorwerpen uitsluit die een commerciële waarde hebben of voor economisch hergebruik geschikt zijn.¹³ De omstandigheid dat de handel in producten zoals de betrokken partij diesel, in het algemeen niet als handel in afvalstoffen wordt beschouwd, vormt weliswaar een nadere aanwijzing dat deze partij geen afvalstof is, maar laat evenmin toe uit te sluiten dat Shell voornemens was zich ervan te ontdoen. In het licht van de verplichting het begrip afvalstof ruim uit te leggen, moet deze redenering evenwel worden beperkt tot situaties waarin het hergebruik van het goed of de stof in kwestie niet slechts mogelijk, maar zéker is, zonder dat vooraf een procedé voor nuttige toepassing van afvalstoffen hoeft te worden benut.¹⁴

Criteria die ervoor pleiten dat een stof een afvalstof is

7. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie kan een aantal criteria worden ontleend die relevant zijn voor de vraag of sprake is van een afvalstof. De belangrijke criteria die ik hieraan – voor zover van belang voor mijn analyse - ontleen zijn:
- > wanneer een stof voor de houder geen nut (meer) heeft, zodat deze een last is waarvan hij zich moet ontdoen, is sprake van een aanwijzing dat het om een afvalstof gaat;¹⁵
  - > de wetenschap dat een stof een productieresidu¹⁶ of consumptieresidu is, is een aanwijzing voor het zijn van een afvalstof;¹⁷

⁷ bevestigd in HvJEU 12 december 2013, zaken C-241/12 en C-242/12 (*Shell*), punt 37 met verwijzing naar het arrest *Commune de Mesquer* en HvJEU 18 december 2007, zaken C-194/05, C-195/05 en C-263/05 (*Commissie/Italië*), *JM* 2008,41, punt 32.

⁸ HvJEU 28 maart 1990, C-206/88 en C-207/88 (*Vessoso en Zanetti*), punt 12.

⁹ zie arrest *Shell*, punt 40 en HvJEU 15 juni 2000, zaken C-418/97 en C-419/97 (*Arco Chemie en Hees/EPON*), punten 73, 88 en 97, *AB* 2000, 311, HvJEU 18 april 2002, zaak C-9/00 (*Palin Granit Oy*), NJ 2002,461, punt 24 en het arrest *Commissie/Italië*, punt 41.

¹⁰ HvJEU 18 april 2002, C-9/00 (*Palin Granit oy*) (ECLI:EU:C:2002:232).

¹¹ zie arrest *Palin Granit*, punt 29.

¹² zie de conclusie van advocaat-generaal Jaäskinen in de zaak-*Shell* d.d. 18 juni 2013, punt 34 met verwijzing naar de conclusie van advocaat-generaal Jacobs in de zaak *Palin Granit*, punten 44 en 45.

¹³ zie arrest *Shell*, punt 50 en *Palin Granit*, punt 29.

¹⁴ zie de arresten *Shell*, punt 53, *Palin Granit*, punt 36, en *AvestaPolarit Chrome*, punt 36.

¹⁵ zie arrest *Shell*, punt 42 en *Palin Granit*, punt 37.

¹⁶ arrest *Arco Chemie*, punten 83-87, arrest *Palin Granit*, punt 32 en arrest *Commune de Mesquer*, punt 41.

¹⁷ zie arrest *Niselli*, punt 43.

- > de stof komt voor geen enkele ander gebruik dan verwijdering in aanmerking of voor het gebruik ervan moeten bijzondere voorzorgsmaatregelen voor het milieu worden getroffen¹⁸ (bijvoorbeeld ook de wettelijke verplichting om zich van een stof te ontdoen);
- > de methode voor de verwerking van een bepaalde stof is een gangbare wijze van verwerking van afvalstoffen, alsook het feit dat de maatschappij een stof als een afvalstof aanmerkt;¹⁹ (met dien verstande dat het verrichten van een handeling van verwijdering of nuttige toepassing op zichzelf niet volstaat om een stof als afvalstof aan te merken.²⁰ Het enkele feit dat een stof voorafgaand aan het gebruik een (voor)behandeling moet ondergaan, betekent niet zonder meer dat het om een afvalstof gaat);
- > het enkele feit dat een stof voor economisch hergebruik geschikt is, sluit op zichzelf niet uit dat het om een afvalstof kan gaan,²¹ net zo min als het feit dat een stof commerciële waarde heeft en voor handelsdoeleinden wordt opgehaald met het oog op recycling, terugwinning of hergebruik;²²
- > het feit dat een stof in een industrieel productieproces is opgenomen, neemt niet automatisch het stempel afvalstof weg;²³
- > de wijze waarop een stof wordt opgeslagen en de duur van de opslag geven op zichzelf geen aanwijzing over de waarde die een houder eraan toekent of het voordeel dat zij eruit kan halen;²⁴
- > het feit dat een stof geen gevaar voor de gezondheid van de mens of voor het milieu oplevert, sluit de kwalificatie als afvalstof niet uit;²⁵
- > de samenstelling van een stof is niet in algemene zin bepalend of er wel of niet sprake is van een afvalstof. De samenstelling kan wel bepalen of sprake is van een gevaarlijke afvalstof. Dat kan wel een aanwijzing zijn dat de houder zich ervan wil of moet ontdoen.²⁶

Nationale rechtspraak

8. De Nederlandse rechter sluit zich (vanzelfsprekend) aan bij de rechtspraak van het Hof van Justitie.²⁷ Hij heeft de taak het begrip 'afvalstof' richtlijnconform uit te leggen. Gelet op het casuïstische karakter van de nationale uitspraken voert het te ver om hiervan een uitgebreid exposé te geven. Vermeldingswaardig is Hoge Raad 28 september 2010 waarin bermmaaisel

¹⁸ zie arrest Arco Chemie, punten 69-72, 86 en 87.

¹⁹ zie HvJEU 15 januari 2004, C-235/02 (Saetti en Frediani) (ECLI:EU:C:2004:26), punt 46.

²⁰ zie arrest Palin Granit, punt 27, Arco Chemie, punt 82 en HvJEU 11 november 2004, zaak C-457/02 (Antonio Niselli), punt 40.

²¹ Zie arrest Palin Granit, punt 29 en HvJEU 28 maart 1990, zaken C-206/88 en C-207/88 (Vessoso en Zaneti), Jurispr. blz. I-1461, punt 9 HvJEU 25 juni 1997, zaken C-304/94, C-330/94, C-342/94 en C-224/95 (Tombesi e.a.), Jurispr. blz. I-3561, punt 52.

²² HvJEU 25 juni 1997, zaken C-304/94, C-330/94, C-342/94 en C-224/95 (Tombesi e.a.), Jurispr. blz. I-3561, punt 52.

²³ zie arrest Inter-Environnement Wallonie, punt 32.

²⁴ zie arrest Palin Granit, punt 42. In dit verband wordt erop gewezen dat in het nog te bespreken arrest AvestaPolarit de tijd gedurende welke een stof wordt opgeslagen wel als relevant kenmerk kan worden beschouwd dat pleit voor het predicaat afvalstof (punt 39 van dat arrest).

²⁵ zie arrest Palin Granit, punten 47 en 50.

²⁶ zie arrest Palin Granit, punt 48.

²⁷ Zie bijv. HR 29 maart 2016 (ECLI:NL:HR:2016: 512) en HR 19 juni 2007 (ECLI:NL:HR:2007:AY9194).

als afvalstof werd beschouwd.²⁸ Dat oordeel velde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State eerder ook al in een zaak die leidde tot haar uitspraak van 5 april 2006.²⁹

Wijziging Kra in 2018

9. In 2018 is de Kra gewijzigd (2018/851). In het kader van onderhavige analyse is overweging 61 uit de wijzigingsrichtlijn van belang. Daarin wordt – kort weergegeven – aan de lidstaten opgedragen richtsnoeren te ontwikkelen en informatie met elkaar uit te wisselen over de interpretatie van het begrip ‘afvalstof’. Er dient rekening gehouden te worden met circulaire bedrijfsmodellen waarin bijvoorbeeld een stof wordt overgedragen van een houder aan een andere zonder het voornemen om zich van de stof te ontdoen.

§3 ‘Voortgezet gebruik’ in de context van de afvalstoffenregelgeving

10. Tegen deze achtergrond dient allereerst beantwoording de vraag hoe het begrip ‘voortgezet gebruik’ binnen het wettelijk kader past. ‘Voortgezet gebruik’ is geen term uit de Kra. Ook in de Wm is het begrip ‘voortgezet gebruik’ niet opgenomen. In het *Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029* (hierna: ‘LAP3’) wordt wel gesproken van voortgezet gebruik. Ook komt de term terug in de *Leidraad afvalstof of grondstof* van het Ministerie van I&W (hierna: ‘Leidraad’). De Leidraad kan beschouwd worden als een richtsnoer als bedoeld in overweging 61 van de wijziging van de Kra in 2018.

‘Voortgezet gebruik’ in het LAP3

11. In paragraaf B.6.2 ((Voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afvalstatus) van het LAP3³⁰ wordt ‘voortgezet gebruik’ gezien als één van de beoordelingsroutes om te bezien of sprake is van een afvalstof, naast die van ‘bijproduct’ en ‘einde-afval’. Verduidelijkt wordt dat pas wanneer de routes ‘einde-afval’ en ‘bijproduct’ niet aannemelijk zijn, voortgezet gebruik als beoordelingsroute in beeld komt. Voor de wijze waarop (voortgezet) gebruik moet worden beschouwd, wordt teruggevallen op het afvalstoffenbegrip, aldus het LAP3.

‘Voortgezet gebruik’ in de Leidraad

12. In de Leidraad wordt voor voortgezet gebruik een drietal cumulatieve criteria genoemd:
- Het is **zeker** dat het materiaal gebruikt zal worden;
  - Het voorgenomen gebruik is **rechtmatig**; en
  - Het voorgenomen gebruik is vanuit grondstoffenefficiency **voldoende hoogwaardig**.
13. De Leidraad geeft wel expliciet aan dat het indicatieve toetsingsgronden betreft. In §3.1.2 van de Leidraad wordt aangegeven dat het gaat om alle andere situaties (anders dan bij bijproduct of einde-afval, WvE) waarin materialen vrijkomen of ontstaan in of na afloop van de consumptie- of gebruiksfase van producten, dat wil zeggen bij activiteiten die niet zijn aan te merken als productieprocessen of handelingen van nuttige toepassing van afvalstoffen. De Leidraad noemt als voorbeelden kringloopwinkels, onbehandeld hout bij de velling of snoei van bomen, gebruikte elektrische of elektronische apparaten en geretourneerde lege inktcartridges.

²⁸ Zie bijv. HR 28 september 2010 (ECLI:NL:HR:2010:BM5284) en Conclusie AG (ECLI:NL:PHR:2010:BM5284) en ABRvS 2 november 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:3158).

²⁹ ABRvS 5 april 2006 (ECLI:NL:RVS:2006:AV8640).

³⁰ Pag. 144.

14. Ik merk op dat met 'voortgezet gebruik' in mijn visie (weer) aangesloten wordt bij de oude, voor 2000, geldende – en door het Hof van Justitie afgewezen – "niet-van-toepassingscriteria". Die criteria kwamen er op neer dat stoffen geen afvalstoffen zijn indien ze zonder (ingrijpende) bewerking op milieuhygiënisch verantwoorde wijze volledig kunnen worden benut. De toekomstige bestemming is volgens het Hof van Justitie immers niet van invloed.

§4 Maaisel: afvalstof of niet?

15. Uit het besluit van burgemeester en wethouders van Súdwest-Fryslân volgt dat de gemeente maaisel aanlevert aan de boeren die deelnemen aan het project. Alvorens deze aanlevering plaatsvindt, zamelt de gemeente het materiaal in, dat vrijkomt bij verschillende beheer- en onderhoudswerkzaamheden. Op de bedrijfslocaties van de boeren vindt compostering van het maaisel plaats met organische restproducten die op het boerenbedrijf ontstaan. De compost wordt in de nabije omgeving afgezet.
16. Onder verwijzing naar de Leidraad betoogt de gemeente dat zij zich niet van het maaisel ontdoet, maar sprake is van voortgezet gebruik. Ik merk op dat uit het projectvoorstel blijkt dat het maaisel (het projectvoorstel spreekt zoals ik al opmerkte van biomassa-restmateriaal of beginproduct) wordt aangeleverd van 'buiten' (gemeente, natuurorganisaties, waterschap, p.m.) en van 'binnen' (materiaal van het eigen bedrijf). De onderhavige analyse heeft betrekking op het maaisel dat van 'buiten' komt.
17. Anders dan de gemeente veronderstelt betreft het maaisel wel degelijk een last waarvan de gemeente zich moet ontdoen. Het maaisel komt vrij bij beheer en onderhoud van bijvoorbeeld (water)wegbermen, openbaar groen en natuurgebieden. De betreffende werkzaamheden zijn niet te beschouwen als een productieproces. Anders dan bij bijvoorbeeld de teelt van agrarische of bosbouwproducten, richt beheer en onderhoud zich immers niet op het oogsten van het maaisel. Dit is een belangrijke aanwijzing dat het een stof betreft die voor de houder een last is waarvan hij zich moet ontdoen. Nu het maaisel niet vrijkomt bij een productieproces, kan de vraag of het een bijproduct betreft achterwege blijven.
18. Dat het maaisel voor de oorspronkelijke houder een last is, sluit ook aan bij de maatschappelijke opvatting dat maaisel een afvalstof is. Daaruit kan ook de 'subjectieve intentie' om zich van het maaisel te ontdoen worden onttrokken. Steun voor die opvatting is te vinden in Sectorplan 8 'Gescheiden ingezameld/afgegeven groenafval' van het LAP3. Daarin worden de verwerkingsprocessen van groenafval (afkomstig van openbaar groen, bos- en natuurterreinen) weergegeven. Berm- en slootmaaisel wordt daarin expliciet genoemd. Het enkele feit dat het maaisel in een later stadium van nut kan zijn, maakt dit niet anders. Het maaisel wordt als inputmateriaal voor compost gebruikt. Composteren wordt in het maatschappelijk verkeer als een verwerkingsproces van groenafvalstoffen beschouwd. De Nederlandse wetgeving sluit daarop aan.³¹ Ook het staande oordeel van de Nederlandse rechter (zie de uitspraken zoals eerder genoemd) ondersteunen de geldende opvatting dat maaisel een afvalstof betreft. Dat het maaisel het karakter van afvalstof kan verliezen, doet

---

³¹ Verwezen wordt naar het begrip 'recycling' in artikel 1.1 Wm: "nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden bewerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel, met inbegrip van het opnieuw bewerken van organische afvalstoffen (...)"

hieraan niet af. Daarvoor dient het immers nog een bewerkingsproces te ondergaan. Reeds op grond van het vorenstaande concludeer ik dat het maaisel een afvalstof is (geworden).

19. Daarbij zij opgemerkt dat zich in het maaisel stoffen kunnen bevinden (plastics, blikjes, steenachtig materiaal, etc.). Ook kan het maaisel invasieve exotische plantensoorten bevatten, zoals de Japanse duizendknoop, reuzenbalsemien, reuzenbereklauw of Amerikaanse vogelkers. Aan de bron kan niet (altijd) worden voorkomen dat deze stoffen en exoten zich in het maaisel bevinden. Aldus behoeft het maaisel in de meeste gevallen een nadere bewerking alvorens het kan worden gecomposteerd. Ook een dergelijke, noodzakelijke bewerking wordt (naar maatschappelijke opvatting) als een bewerkingshandeling van afvalstoffen beschouwd. Het staat dus niet vooraf vast dat het gebruik zeker is, zonder dat het een afvalbewerking moet ondergaan.

Toetsen aan criteria voortgezet gebruik

20. Ook wanneer het LAP3 en de Leidraad als toetsingskader zouden worden gebruikt, kwalificeert het maaisel nog als een afvalstof. Gememoreerd zij dat het LAP3 als beoordelingsroute aangeeft dat voortgezet gebruik pas aan de orde komt als de routes 'bijproduct' of 'einde-afval' afvallen. In feite wordt met het standpunt dat sprake zou zijn van voortgezet gebruik miskend dat het verwerken van maaisel tot compost in de sleutel van einde-afval moet worden geplaatst. Er is pas sprake van einde-afval op het moment dat het composteringsproces is voltooid en de compost voldoet aan de daaraan te stellen eisen op grond van de Meststoffenwet- en regelgeving. Daarmee wordt, toetsend aan de indicatieve criteria van 'voortgezet gebruik', niet in alle gevallen voldaan aan zeker hergebruik dat hoogwaardig is en voldoet aan de geldende normen.
21. In het als bijlage 2 bij het besluit van de gemeente gevoegde document "*maaisel composteren voor bodemverbetering is voortgezet gebruik*" wordt haar standpunt nader onderbouwd. In §2.1 wordt gesteld dat het niet aannemelijk is dat het materiaal vanuit de houder gezien een afvalstof is. Ik volg die redenering niet. Zoals opgemerkt heeft de gemeente het vrijgekomen maaisel ingezameld. Het enkele feit dat het maaisel zich niet in een afvalbak of -container bevindt, het niet is opgehaald door afvalinzamelaars en geen sprake zou zijn van onbeheerd achtergelaten materiaal, maakt dat niet anders. Voor de oorspronkelijke houder, de gemeente, betreft het wel degelijk een last. Het enkele feit dát het materiaal hergebruikt kan worden, doet hieraan – gelet op bestaande rechtspraak – niet af. Dat hergebruik vergt immers nog nadere bewerkingshandelingen.

Rechtsoordeel bermmaaisel voor de productie van verpakingskarton

22. Ook het als bijlage bij het besluit van de gemeente gevoegde rechtsoordeel van de Staatssecretaris van I&W van 23 januari 2019 maakt dit niet anders. Vooropgesteld moet worden dat een rechtsoordeel geen besluit is als bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Voorts is een rechtsoordeel casus specifiek en zijn alle gegevens, zoals materiaal, bewerking en toepassing van belang. Nu het rechtsoordeel ziet op het gebruik van bermmaaisel voor de productie van verpakingskarton is dit niet toepasbaar op de onderhavige casus.

§5 Opslag van maaisel buiten en binnen een inrichting

23. Met de vaststelling dat het maaisel een afvalstof betreft, is de afvalstoffenwetgeving van hoofdstuk 10 van de Wm van toepassing. Dit betekent dat voor de (tijdelijke) opslag van het maaisel, voor en na afgifte aan de boer, de volgende regelgeving geldt. Ik maak een onderscheid tussen opslag buiten en opslag binnen een inrichting.

Tijdelijke opslag van het maaisel buiten een inrichting

24. Wanneer er opslag van afvalstoffen plaatsvindt buiten de begrenzing van een bedrijfslocatie dan wordt in juridische termen gesproken van opslag buiten 'een inrichting'. Het voert te ver om het inrichtingenbegrip uit de Wm van een uitgebreide beschouwing te voorzien. De begrenzing van een inrichting kan worden afgeleid uit de inrichtingstekening die tot de vergunning behoort of bij de melding Activiteitenbesluit milieubeheer is gevoegd, indien de inrichting niet vergunningplichtig is. In de meeste situaties is het overigens volstrekt duidelijk dat sprake is van opslag buiten een inrichting. Denk aan weilanden, akkers, natuur- of bospercelen, plantsoenen, bermen, openbare parkeerterreinen, etc.
25. Het opslaan van maaisel buiten een inrichting is verboden op grond van artikel 10.2, eerste lid, Wm.³² Het tweede en derde lid van dit artikel geeft de wetgever de mogelijkheid voor een vrijstellingsregeling. Voor het opslaan van maaisel voorafgaand aan afgifte ervan aan een derde met het oog op composteren, geldt geen vrijstelling van het verbod.
26. Wel wijs ik erop dat Gedeputeerde Staten van (in dit geval) de provincie Friesland op grond van artikel 10.63 Wm ontheffing zouden kunnen verlenen van het verbod. Dat is alleen mogelijk wanneer het milieubelang en het belang van een doelmatig beheer van afvalstoffen niet in het geding zijn. Voorts moet het dan gaan om niet-gevaarlijke afvalstoffen. In de praktijk wordt door het bevoegd gezag terughoudend omgegaan met het geven van dit soort ontheffingen.
27. Buiten de kaders van deze analyse valt de regelgeving die betrekking heeft op het vervoeren, inzamelen en afgeven van afvalstoffen. Ik wijs voor de goede orde op titel 10.6 van de Wm en de betreffende (verbods)bepalingen van artikel 10.37 e.v. Wm en de daarmee verband houdende regels omtrent het registreren en melden van bepaalde afvalstoffen.
28. Voorts kan (tijdelijke) opslag van afvalstoffen strijdig zijn met het geldende bestemmingsplan. Het betreft dan een overtreding van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Dit zal per locatie moeten worden beoordeeld, omdat bestemmingsplannen kunnen voorzien in een toestemming.
29. Daarnaast kan het verrichten van handelingen met het maaisel onder omstandigheden strijdig zijn met de algemene zorgplicht omtrent afvalstoffen, zoals vervat in artikel 10.1 Wm. Dit zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld.

---

³² Artikel 10.2, eerste lid, Wm houdt een verbod in om zich van afvalstoffen te ontdoen door deze – al dan niet in verpakking – buiten een inrichting te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden.

Tijdelijke opslag van het maaisel binnen een inrichting

30. Voor de tijdelijke opslag van het maaisel binnen een inrichting, dus ofwel voorafgaand aan afgifte aan de boer of op de locatie van de boer waar de compostering plaatsvindt, is het volgende van belang. De opslag van meer dan 5 m³ afvalstoffen die van buiten de inrichting komen, betreft een milieurelevante activiteit. Voor de opslag van meer dan 600 m³ groenafval dat van buiten de inrichting afkomstig is, geldt een vergunningplichtig (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, Wabo in samenhang gezien met artikel 2.1 van het Besluit omgevingsrecht). De opslag van meer dan 5 m³ maaisel, maar minder dan 600 m³ maaisel dat niet als gevaarlijke afvalstof kwalificeert, is niet vergunningplichtig.³³ Wel is het Activiteitenbesluit milieubeheer hierop van toepassing. De opslag van het maaisel dient in die situaties te worden gemeld (artikel 1.10 Activiteitenbesluit milieubeheer). De opslag moet dan voldoen aan de in het Activiteitenbesluit milieubeheer opgenomen milieuregels. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan het bevoegd gezag in bepaalde gevallen maatwerkvoorschriften opleggen.

§6 Composteren

31. Het composteren betreft een milieurelevante activiteit waarvoor de Wabo regels heeft gesteld. De productie van compost valt onder categorie 7 (meststoffen) en categorie 28 (afvalstoffen) van Bijlage I, onderdeel C, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Op grond van categorie 28 betreft het een vergunningplichtige activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, Wabo in samenhang gezien met artikel 2.1, eerste lid, Bor. Op deze vergunningplicht bestaat de volgende uitzondering. Het composteren van ten hoogste 600 m³ groenafval ontstaan bij werkzaamheden die buiten de inrichting zijn verricht door degene die de inrichting drijft of niet afkomstig van buiten de inrichting, voor zover geen sprake is van een gevaarlijke afvalstof.³⁴ In die situatie valt de activiteit onder de algemene milieuregels uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Daarin zijn regels gesteld voor het composteren in de uitzonderingssituatie. Deze uitzondering op de vergunningplicht is in de onderhavige situatie niet van toepassing, omdat het maaisel van buiten de inrichting komt en door een ander dan degene die de inrichting drijft wordt afgegeven.

§7 Omgevingswet

32. De Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking treedt, brengt geen inhoudelijke veranderingen met zich mee die relevant zijn voor de onderhavige casus. Hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer zal blijven bestaan.³⁵
33. Ook wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd met betrekking tot het vergunningenregiem. Vermeldenswaardig is dat het begrip 'inrichting' (op een voor deze casus niet relevante uitzondering na) verdwijnt. In plaats daarvan wordt gesproken over een 'milieubelastende activiteit'. Ook onder de Omgevingswet (Ow) is het opslaan van maaisel als afvalstof en composteren vergunningplichtig (zie artikel 3.191 van het Besluit activiteiten leefomgeving),

³³ Zie onderdeel 28a van categorie 28.10 van Bijlage I, onderdeel C, van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

³⁴ Zie onderdeel 28b van categorie 28.10 van Bijlage I, onderdeel C, van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

³⁵ *Kamerstukken II*, 2013/14, 33 962, nr. 3, blz. 316.

behoudens de uitzonderingen die nu ook al gelden³⁶ en waarbij ik hiervoor heb stilgestaan. Het zonder noodzakelijke omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten handelen, is een overtreding van artikel 5.1, tweede lid, van de Ow.

Conclusie

34. Gelet op het vorenstaande concludeer ik dat het betreffende maaisel een afvalstof is. Het betreft voor de oorspronkelijke houder, de gemeente, een last waarvan zij zich moet ontdoen. Het maaisel wordt als inputmateriaal voor compost gebruikt. Alvorens het compost wordt, ondergaat het de nodige (bewerkings)handelingen die duiden op verwerking van afvalstoffen (recycling). Dat betekent dat op de opslag van het maaisel voorafgaand aan afgifte aan de boer wettelijke regels gelden voor het verrichten van handelingen met het maaisel (zorgplicht artikel 10.1 Wm, opslagverbod van artikel 10.2 Wm en mogelijke strijd met het bestemmingsplan, artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, Wabo). Voor de opslag van het maaisel en het composteren geldt een vergunningplicht (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, Wabo). Schending van één of meer van deze wettelijke bepalingen, houden een overtreding in waartegen het bevoegd gezag kan optreden. De Omgevingswet brengt hierin geen verandering. Indien het bevoegd gezag niet uit eigen beweging handhavend optreedt, kan een belanghebbende daarom schriftelijk verzoeken. Gelet op de beginselplicht tot handhaving kan het bevoegd gezag daarvan enkel onder bijzondere omstandigheden afzien. De overtredingen betreffen voorts economische delicten op grond van de artikelen 1a en 6 van de Wet op de economische delicten. Het betreft strafbare feiten die door het Openbaar Ministerie kunnen worden onderzocht en vervolgd. Van een dergelijk feit kan aangifte of melding worden gedaan.

5.1.2e

zzaam te hebben geïnformeerd.

³⁶ De uitzonderingen op de vergunningplicht voor opslag en compostering van maximaal 600 m³ zijn opgenomen in artikel 3.40 en 3.191 en van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 10

2017.003071.01.01/MLA

- 1 -

STATUTENWIJZIGING VERENIGING

Heden, zeven september tweeduizend zeventien, _____
verscheen voor mij, ^{5.1.2e} _____, notaris te Ede: _____
^{5.1.2e} _____ wonende te ^{5.1.2e} _____
^{5.1.2e} _____

De verschenen persoon verklaarde: _____

Op veertien juni tweeduizend zeventien is in de algemene vergadering van de _____
vereniging: _____

Branche Vereniging Organische Reststoffen, _____

adres: Bronland 12 B te 6708 WH Wageningen, _____

ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 40124039, _____

hierna te noemen: **de vereniging**, _____

besloten: _____

1. de statuten van de vereniging na wijziging geheel opnieuw vast te stellen; _____
2. de verschenen persoon, machtiging te verlenen tot het verrichten van alle _____
handelingen, welke nodig zijn om de statutenwijziging tot stand te brengen. _____

Van dit besluit is mij, notaris, genoegzaam gebleken uit een exemplaar van de _____
notulen van de betreffende vergadering dat aan deze akte wordt gehecht. _____

In verband met het vorenstaande verklaarde de verschenen persoon de statuten van _____
de vereniging thans als volgt gewijzigd vast te stellen: _____

STATUTEN

Naam en zetel

Artikel 1.

1. De vereniging draagt de naam: _____
Branche Vereniging Organische Reststoffen (afgekort als: BVOR). _____
2. De vereniging heeft haar zetel in de gemeente Wageningen. _____

Doel

Artikel 2.

1. De vereniging heeft ten doel: _____
  - a. het behartigen van de belangen van de be- en verwerkingsbedrijven van _____
organische (rest)stromen al dan niet in combinatie met grond- en/of _____
afvalstoffen. _____
  - b. het bevorderen van kennis en kunde met betrekking tot de be- en verwerking _____
van organische (rest)stromen, de hieraan gelieerde processen en de hieruit _____
voortkomende producten; _____
  - c. het bevorderen van het benutten van organische (rest)stromen op een zo _____
milieuhygiënisch en duurzaam mogelijke wijze, één en ander in de meest _____
ruime zin van het woord en tevens te bevorderen dat zulks gebeurt krachtens _____
de wettelijke regels. _____
2. De vereniging tracht dit doel onder meer te bereiken door: _____
  - op te treden als gesprekspartner en belangbehartiger naar overheden, branche _____
organisaties en andere belanghebbenden; _____

- het bevorderen van het gebruik van organische (rest)stromen ten behoeve van onder meer de productie van organische bodemverbeteraars (waaronder begrepen compost) en biobased producten, en de afzet daarvan;
  - het bevorderen van een goede en efficiënte regelgeving met betrekking tot de be- en verwerking van organische (rest)stromen en de afzet daaruit, alsmede het bijdragen aan juridische en wettelijke kaders;
  - het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen met betrekking tot de be- en verwerking van organische (rest)stromen, en het tegengaan van ontwikkelingen die in strijd zijn met de regelgeving en/of milieurisico's en/of fytosanitaire risico's met zich meedragen en/of daaraan niet bijdragen;
  - het overdragen van kennis door het ontwikkelen en in stand houden van een kenniscentrum en het (laten) uitvoeren van onderzoeken;
  - het verzamelen, analyseren en delen van data over de be- en verwerking van organische (rest)stromen en de afzet van producten daaruit;
  - het zelf of in samenwerking met derden organiseren van cursussen, voorlichtingsbijeenkomsten en dergelijken;
  - het bevorderen van certificeren van producten en processen, onder meer als schemabeheerder van certificatieschema's (BVOR-certificaten);
  - het initiëren, faciliteren en bevorderen van innovaties en nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot de be- en verwerking van organische (rest)stromen en de afzet van producten daaruit;
  - het vervullen van een netwerkplatform voor leden en begunstigers;
  - het voeren van alle bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures die kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstelling van de vereniging en haar leden, en waaronder onder meer begrepen handhavingsverzoeken, bezwaren en vergunningsprocedures jegens derden;
  - al hetgeen te doen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn,
- een en ander in de ruimste zin van het woord.

(Ere-)leden/Begunstigers

Artikel 3.

1. Leden van de vereniging kunnen zijn natuurlijke- en rechtspersonen die zich onder andere direct of indirect bezighouden met het bedrijfsmatig- steeds conform de wettelijke regels- bewerken, verwerken, en vervolgens verhandelen van organische (rest)stromen en de afzet van hiervan afgeleide producten. De vereniging kent gewone leden en ereleden. Waar in deze statuten wordt gesproken van leden of lid worden/wordt daaronder verstaan zowel de gewone leden als de ereleden tenzij het tegendeel blijkt.
2. Gewone leden zijn zij die zich schriftelijk (waaronder begrepen alle vormen van geschreven tekstoverdracht) als lid bij het bestuur hebben aangemeld en door het bestuur als lid zijn toegelaten. Hiervan blijkt uit een door het bestuur afgegeven verklaring. Ingeval van niet-toelating door het bestuur kan de algemene ledenvergadering alsnog tot toelating besluiten.

3. Aanmelding als begunstiger geschiedt schriftelijk (waaronder begrepen alle vormen van geschreven tekstoverdracht) bij het bestuur. Het bestuur beslist omtrent de toelating van begunstigers.
4. a. Ereleden van de vereniging zijn natuurlijke personen die daartoe op voordracht van het bestuur door de algemene vergadering zijn benoemd vanwege hun bijzondere verdiensten jegens de vereniging of in het kader van de doelstelling van de vereniging. Voor ereleden die zich daarmee bezighouden geldt de in lid 1 van dit artikel gemelde kwaliteitseis ten aanzien van de bedrijfsuitoefening. Voor ereleden die voormelde bedrijfsuitoefening niet uitoefenen geldt de kwaliteitseis niet.
b. Ereleden hebben geen financiële verplichtingen jegens de vereniging.
4. Het bestuur houdt een ledenregister waarin de namen en adressen van alle leden zijn opgenomen. Het bestuur houdt tevens een register waarin de namen en adressen van de begunstigers zijn opgenomen. De leden en de begunstigers zijn verplicht er voor te zorgen dat hun adres bij het bestuur bekend is.
5. Het lidmaatschap is persoonlijk en kan niet worden overgedragen of door erfopvolging worden verkregen.

Schorsing

Artikel 4.

1. Het bestuur is bevoegd een lid te schorsen voor een periode van ten hoogste een maand, in geval het lid bij herhaling in strijd handelt met zijn lidmaatschapsverplichtingen of door handelingen of gedragingen het belang van de vereniging in ernstige mate heeft geschaad.
2. Gedurende de periode dat een lid is geschorst, kunnen de aan het lidmaatschap verbonden rechten niet worden uitgeoefend, terwijl verplichtingen voor het betrokken lid in stand blijven.

Einde van het lidmaatschap

Artikel 5.

1. Het lidmaatschap eindigt:
  - a. door overlijden van het lid; is een rechtspersoon lid van de vereniging, dan eindigt haar lidmaatschap wanneer zij ophoudt te bestaan;
  - b. door opzegging door het lid;
  - c. door opzegging door de vereniging;
  - d. door ontzetting.

2. Opzegging van het lidmaatschap door het lid geschiedt schriftelijk aan het bestuur.

Indien een opzegging niet tijdig en/of niet schriftelijk heeft plaatsgevonden, loopt het lidmaatschap door tot het einde van het eerstvolgende verenigingsjaar, tenzij het bestuur anders besluit.

Onder schriftelijk wordt in het onderhavige artikel 5 verstaan alle vormen van geschreven tekstoverdracht.

Het lidmaatschap eindigt na opzegging echter met onmiddellijk ingang:

- a. indien redelijkerwijs van het lid niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren;

- b. binnen een maand nadat een lid een besluit is meegedeeld tot omzetting van de vereniging in een andere rechtsvorm, tot fusie of tot (af)splitsing. Een lid is niet bevoegd zijn lidmaatschap met onmiddellijke ingang op te zeggen in het geval van wijziging van geldelijke rechten en verplichtingen.
3. Opzegging van het lidmaatschap door de vereniging geschiedt door het bestuur tegen het einde van het lopende verenigingsjaar met inachtneming van een opzeggingstermijn van ten minste een maand:
- wanneer het lid zijn verplichtingen jegens de vereniging niet nakomt;
  - wanneer het lid heeft opgehouden te voldoen aan de vereisten die op dat moment door de statuten voor het lidmaatschap worden gesteld;
  - wanneer het redelijkerwijs van de vereniging niet verlangd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren;
  - wanneer het lid handelt in strijd met de gedragscode voor BVOR-leden. De opzegging geschiedt steeds schriftelijk met opgave van de reden(en). Indien een opzegging niet tijdig en/of niet schriftelijk heeft plaatsgevonden, loopt het lidmaatschap door tot het einde van het eerstvolgende verenigingsjaar. De opzegging kan evenwel onmiddellijke beëindiging van het lidmaatschap tot gevolg hebben, wanneer redelijkerwijs van de vereniging niet kan worden verlangd het lidmaatschap te laten voortduren.
4. Ontzetting uit het lidmaatschap kan alleen worden uitgesproken wanneer een lid in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de vereniging handelt of wanneer het lid de vereniging op onredelijke wijze benadeelt. Zij geschiedt door het bestuur, dat het betrokken lid zo spoedig mogelijk, met opgave van de redenen, van het besluit in kennis stelt.
5. Van een besluit tot opzegging van het lidmaatschap door de vereniging alsmede van een besluit tot ontzetting uit het lidmaatschap staat de betrokkene binnen een maand na de ontvangst van de kennisgeving van het besluit beroep open op de algemene vergadering. Gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep is het lid geschorst.
6. Wanneer het lidmaatschap in de loop van een verenigingsjaar eindigt, blijft desalniettemin de jaarlijkse bijdrage voor het geheel verschuldigd, tenzij het bestuur anders besluit.

Geldmiddelen

Artikel 6.

- De geldmiddelen van de vereniging kunnen bestaan uit de bijdragen van de leden, uit entreegelden, uit eventuele verkrijgingen ingevolge erfstellingen, legaten en schenkingen, subsidies en tenslotte uit eventuele andere baten.
- De leden zijn gehouden tot het betalen van een jaarlijkse bijdrage en een variabele bijdrage, tezamen contributie genoemd, die door de algemene vergadering zal worden vastgesteld. Zij kunnen daartoe in categorieën worden ingedeeld die een verschillende bijdrage betalen.
- Het bestuur is bevoegd in bijzondere gevallen gehele of gedeeltelijke ontheffing van de verplichting tot het betalen van een bijdrage te verlenen.

Bestuurssamenstelling en benoeming

Artikel 7.

1. Het bestuur bestaat uit ten minste drie (3) personen. De algemene ledenvergadering stelt het aantal bestuursleden vast.
2. De bestuursleden worden door de algemene ledenvergadering benoemd. Tot bestuurslid zijn benoembaar de leden-natuurlijke personen, alsook werknemers of bestuursleden van de leden-rechtspersonen. Daarnaast kan één bestuurslid van buiten de twee in dit lid genoemde categorieën worden benoemd.
3.
  - a. De benoeming van bestuursleden geschiedt uit één of meer bindende voordrachten, behoudens het bepaalde in het volgend lid. Tot het opmaken van zulk een voordracht zijn bevoegd zowel het bestuur als ten minste een zodanig aantal leden als bevoegd is tot het uitbrengen van een tiende gedeelte van de stemmen in de algemene vergadering. De voordracht van het bestuur wordt bij de oproeping voor de vergadering meegedeeld. Een voordracht door de leden dient vóór de aanvang van de vergadering schriftelijk (waaronder begrepen alle vormen van geschreven tekstoverdracht) bij het bestuur worden ingediend.
  - b. Aan elke voordracht kan het bindend karakter worden ontnomen door een met ten minste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen genomen besluit van de algemene vergadering, genomen in een vergadering waarin ten minste twee/derde van de leden vertegenwoordigd is.
  - c. Is geen voordracht opgemaakt, of besluit de algemene vergadering overeenkomstig het voorgaande lid de opgemaakte voordrachten het bindend-karakter te ontnemen, dan is de algemene vergadering vrij in de keus.
  - d. Indien er meer dan één bindende voordracht is, geschiedt de benoeming uit die voordrachten.
4. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van maximaal vier (4) jaar. Onder een jaar wordt te dezen verstaan de periode tussen twee opeenvolgende jaarlijkse algemene ledenvergaderingen. De bestuursleden treden af volgens een door het bestuur op te maken rooster. Een volgens het rooster aftredend bestuurslid is eenmaal herbenoembaar, zulks ongeacht de duur van het bestuurslidmaatschap. De in een tussentijdse vacature benoemde bestuurder neemt op het rooster van aftreden voor wat betreft de benoemingstermijn niet de plaats in van degene in wiens vacature hij werd benoemd. De in een tussentijdse vacature benoemde bestuurder wordt eveneens voor een periode van maximaal vier (4) jaar benoemd.
5. Indien het aantal bestuursleden beneden het in lid 1 vermelde minimum is gedaald, blijft het bestuur niettemin bevoegd. Het bestuur is echter verplicht om de voorziening in de open plaats of de open plaatsen als agendapunt voor de eerstvolgende algemene ledenvergadering op te voeren dan wel indien het aantal bestuursleden beneden het in lid 1 vermelde minimum is gedaald, is het bestuur verplicht zo spoedig mogelijk een algemene ledenvergadering te beleggen, waarin de voorziening in de vacature(s) aan de

orde komt.

Bestuursfuncties en bestuursvergaderingen

Artikel 8.

1. De voorzitter van het bestuur wordt door de algemene vergadering in functie benoemd.
Het bestuur wijst uit zijn midden een secretaris en een penningmeester aan.
De functies van secretaris en penningmeester kunnen ook door één persoon worden vervuld.
2. De bestuursvergaderingen worden gehouden in Nederland op de plaats als bij de oproeping is bepaald.
3. Ieder jaar worden ten minste zes vergaderingen gehouden.
4. a. Vergaderingen zullen voorts telkenmale worden gehouden, wanneer de voorzitter dit wenselijk acht of indien ten minste een/derde van het aantal in functie zijnde bestuursleden daartoe schriftelijk (waaronder begrepen alle vormen van geschreven tekstoverdracht) en onder nauwkeurige opgave van de te behandelen punten aan de voorzitter het verzoek richt.
b. Indien de voorzitter aan een dergelijk verzoek geen gevolg geeft of daaraan weliswaar gevolg geeft maar op zodanige wijze dat de vergadering niet kan worden gehouden binnen drie weken na het verzoek, is (zijn) de verzoeker(s) bevoegd zelf een vergadering bijeen te roepen met inachtneming van de vereiste formaliteiten.
5. De oproeping tot de vergadering geschiedt - behoudens het in lid 4 sub b bepaalde - door de voorzitter, ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, door middel van oproepingsbrieven.
6. De oproepingsbrieven vermelden, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen.
7. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur. Ontbreekt de voorzitter, dan treedt één van de andere bestuursleden, door het bestuur aan te wijzen, als voorzitter op.
8. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris of door één van de andere aanwezigen, door de voorzitter daartoe aangezocht.
Deze notulen worden in dezelfde of in de eerstvolgende vergadering vastgesteld en ten blijke daarvan door de voorzitter en de secretaris van die vergadering ondertekend.

Bestuursbesluiten

Artikel 9.

1. Het bestuur kan in een vergadering alleen besluiten nemen indien de meerderheid van de in functie zijnde bestuurders ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is.
Besluiten kunnen slechts worden genomen met betrekking tot geagendeerde onderwerpen.
2. Een bestuurslid kan zich ter vergadering door een medebestuurder laten

vertegenwoordigen onder overlegging van een schriftelijke, ter beoordeling van—
de voorzitter van de vergadering voldoende, volmacht._____

Een bestuurslid kan daarbij slechts voor één medebestuurslid als gevolmachtigde—
optreden._____

Onder schriftelijk wordt in het onderhavige artikel 9 begrepen alle vormen van—
geschreven tekstoverdracht._____

3. Indien de door de statuten gegeven voorschriften voor het oproepen en houden—
van vergaderingen niet in acht zijn genomen, kunnen toch geldige besluiten—
worden genomen over alle aan de orde komende onderwerpen mits met—
algemene stemmen en mits alle in functie zijnde bestuursleden aanwezig of—
vertegenwoordigd zijn._____

4. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden—
in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk, hun mening te uiten en zich voor het—
voorstel hebben uitgesproken._____

Van een aldus genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen—
antwoorden door de secretaris een relaas opgemaakt, dat na mede-ondertekening
door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd._____

5. Ieder niet geschorst bestuurslid heeft het recht tot het uitbrengen van één stem.—

6. Voor zover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle—
bestuursbesluiten genomen met volstreekte meerderheid van de geldig—
uitgebrachte stemmen._____

7. Alle stemmingen in een vergadering geschieden mondeling, tenzij één of meer—
bestuurders vóór de stemming een schriftelijke stemming verlangen._____
Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes._____

8. Blanco en ongeldige stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.—
Voor de bepaling van het quorum tellen blanco of ongeldige stemmen of—
stemonthoudingen mee._____

9. Het door de voorzitter ter vergadering uitgesproken oordeel omtrent de uitslag—
van de stemming is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen—
besluit, voor zover werd gestemd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.—
Wordt onmiddellijk na het uitspreken van dit oordeel de juistheid daarvan betwist,
dan vindt een nieuwe stemming plaats, indien de meerderheid van de vergadering
of, indien de oorspronkelijke stemming niet hoofdelijk of schriftelijk is geschied,—
één stemgerechtigde aanwezige dit verlangt. Door deze nieuwe stemming—
vervallen de rechtsgevolgen van de oorspronkelijke stemming._____

Einde bestuurslidmaatschap

Artikel 10.

1. Het bestuurslidmaatschap van een bestuurder eindigt:_____

a. ten aanzien van een bestuurslid dat uit de leden benoemd is: door het—
eindigen van het lidmaatschap van de vereniging dan wel, indien het een—
werknemer of bestuurslid van een lid-rechtspersoon betreft, door het einde—
van het lidmaatschap van de rechtspersoon;_____

b. door ontslag, zulks met inachtneming van in lid 2 en 3 bepaalde;_____

c. door aftreden van de bestuurder, zulks met inachtneming van het in lid 4—

- bepaalde;
- d. door het verlies van het vrije beheer over zijn vermogen;
  - e. door het verstrijken van de periode waarvoor een bestuurder is benoemd.
2. Bestuursleden kunnen te allen tijde onder opgaaf van redenen door de algemene ledenvergadering worden geschorst en ontslagen.
  3. De schorsing eindigt wanneer de algemene ledenvergadering niet binnen drie maanden daarna tot ontslag heeft besloten. Het geschorste bestuurslid wordt in de gelegenheid gesteld zich in de algemene ledenvergadering te verantwoorden en kan zich daarbij door een raadsman doen bijstaan.
  4. De bestuurders zijn bevoegd te allen tijde zelf af te treden, mits dit schriftelijk (waaronder begrepen alle vormen van geschreven tekstoverdracht) geschiedt met een opzeggingstermijn van ten minste drie maanden.

Bestuursbevoegdheid

Artikel 11.

1. Het bestuur is belast met het besturen van de vereniging.
2. Het bestuur is, mits met goedkeuring van de algemene vergadering, bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen. Het bestuur is niet bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de vereniging zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt. Het ontbreken van de goedkeuring als bedoeld in dit lid kan slechts door de vereniging tegen derden worden ingeroepen.

Vertegenwoordiging

Artikel 12.

1. De vereniging wordt vertegenwoordigd door het bestuur alsmede door:
  - a. hetzij de voorzitter tezamen met de secretaris;
  - b. hetzij de voorzitter tezamen met de penningmeester;
  - c. hetzij de secretaris tezamen met de penningmeester.Indien meerdere functies door dezelfde persoon worden vervuld, heeft dat niet tot gevolg dat de vereniging door die persoon alleen vertegenwoordigd kan worden.
2. In alle gevallen waarin de vereniging een tegenstrijdig belang heeft met één of meer bestuurders wordt de vereniging vertegenwoordigd door de persoon/personen die daartoe door de algemene vergadering wordt/worden aangewezen.
3. De beperking van de bestuursbevoegdheid in lid 2 van het vorig artikel geldt mede voor de bevoegdheid tot vertegenwoordiging.
4. De in het vorige lid vermelde beperking kan slechts door de vereniging worden ingeroepen.

Boekjaar en jaarstukken

Artikel 13.

1. Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de vereniging en van alles betreffende de werkzaamheden van de vereniging, naar de eisen die voortvloeien

uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de—
daarbij behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige—
wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de vereniging
kunnen worden gekend. _____

3. Jaarlijks wordt ten minste één algemene ledenvergadering (jaarvergadering) _____
gehouden en wel binnen zes maanden na afloop van het verenigingsjaar, _____
behoudens verlenging van deze termijn door de algemene ledenvergadering. In—
deze algemene ledenvergadering brengt het bestuur zijn jaarverslag uit over de—
gang van zaken in de vereniging en over het gevoerde beleid. Het legt de balans—
en de staat van baten en lasten met een toelichting ter goedkeuring aan de _____
vergadering over. Deze stukken hierna tezamen te noemen: "jaarstukken". _____
4. De jaarstukken worden ondertekend door de bestuurders; ontbreekt de _____
ondertekening van een of meer hunner, dan wordt daarvan onder opgave van _____
redenen melding gemaakt. _____
Na verloop van de termijn kan ieder lid van de gezamenlijke bestuurders in rechte
vorderen dat zij deze verplichtingen nakomen. _____
5. Omtrent de getrouwheid van de stukken bedoeld in het vorige lid wordt aan de _____
algemene ledenvergadering overgelegd een verklaring afkomstig van een _____
accountant als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek. _____
6. De algemene vergadering stelt de jaarstukken vast. Nadat het voorstel tot _____
vaststelling van de jaarstukken aan de orde is geweest, zal aan de algemene _____
vergadering het voorstel worden gedaan om kwijting te verlenen aan de _____
bestuurders voor het door hen in het desbetreffende verenigingsjaar gevoerde _____
beleid, voor zover van dat beleid uit de jaarstukken blijkt of dat beleid aan de _____
algemene vergadering bekend is gemaakt. _____
7. De op een gegevensdrager aangebrachte gegevens, uitgezonderd de op papier _____
gestelde balans en staat van baten en lasten, kunnen op een andere _____
gegevensdrager worden overgebracht en bewaard, mits de overbrenging _____
geschiedt met juiste en volledige weergave van de gegevens en deze gegevens _____
gedurende de volledige bewaartijd beschikbaar zijn en binnen redelijke tijd _____
leesbaar kunnen worden gemaakt. _____
8. Het bestuur is verplicht de bescheiden bedoeld in lid 1 en de balans en de staat _____
van baten en lasten conform de in de artikel 2:10 van het Burgerlijk Wetboek _____
bepaalde termijn zijnde thans zeven jaren lang te bewaren. _____

Algemene vergaderingen

Artikel 14.

1. De algemene vergaderingen worden door het bestuur bijeengeroepen zo dikwijls—
het bestuur dit wenselijk oordeelt of daartoe op grond van de wet of de statuten—
verplicht is. _____
Jaarlijks worden er ten minste twee algemene vergaderingen- jaarvergaderingen--
gehouden. De eerste vergadering zal worden gehouden binnen zes maanden na—
het einde van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn door de _____
algemene vergadering als hiervoor in artikel 13 lid 3 vermeld. De tweede _____
vergadering zal worden gehouden na zes maanden na het einde van het vorige _____

boekjaar doch vóór het einde van het lopende boekjaar.

De eerste jaarvergadering (voorjaarsvergadering) wordt gehouden conform het hiervoor in artikel 13 lid 3 bepaalde.

In de tweede jaarvergadering (najaarsvergadering) worden in ieder geval de begroting en de contributie voor het volgende boekjaar vastgesteld.

2. Het bestuur is op schriftelijk (waaronder begrepen alle vormen van geschreven tekstoverdracht) verzoek van ten minste een zodanig aantal leden als bevoegd is tot het uitbrengen van een tiende gedeelte van de stemmen in de algemene vergadering, indien daarin alle leden vertegenwoordigd zijn, verplicht tot het bijeenroepen van een algemene vergadering op een termijn van niet langer dan vier weken na indiening van het verzoek.

Aan de eis van schriftelijkheid van het verzoek wordt voldaan indien het verzoek elektronisch is vastgelegd.

Indien door het bestuur aan het schriftelijke verzoek binnen veertien dagen geen gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan door oproeping op de wijze waarop het bestuur de algemene vergaderingen bijeenroept. De verzoekers kunnen alsdan anderen dan bestuursleden belasten met de leiding van de algemene vergadering en het opstellen van de notulen.

3. De bijeenroeping van de algemene ledenvergadering geschiedt door schriftelijke mededeling aan de leden gericht aan de adressen van de leden volgens het ledenregister dan wel - indien het lid hiermee instemt - door een langs elektronisch weg toegezonden leesbaar en reproduceerbaar bericht aan het adres dat door hem voor dit doel aan de vereniging is bekendgemaakt met inachtneming van een termijn van ten minste zeven dagen, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend.

4. Bij de oproeping worden de te behandelen onderwerpen vermeld. Indien ter zake de algemene vergadering nadere stukken ter beschikking dienen te worden gesteld kan dat geschieden langs elektronische weg, indien de leden hiermee hebben ingestemd.

5. De algemene ledenvergaderingen worden gehouden in de gemeente waar de vereniging haar zetel heeft.

Toegang en stemrecht

Artikel 15.

1. Toegang tot de algemene vergadering hebben de leden die niet geschorst zijn, alsmede degenen, die daartoe door het bestuur en/of de algemene vergadering ledenvergadering zijn uitgenodigd.

Een geschorst lid heeft alleen toegang tot de algemene vergadering waarin het besluit tot zijn schorsing wordt behandeld en is slechts bevoegd daarover het woord te voeren.

2. Ieder lid van de vereniging dat niet geschorst is heeft één stem.
3. Ieder stemgerechtigd lid kan uitsluitend aan een andere stemgerechtigd lid schriftelijk volmacht verlenen tot het uitbrengen van zijn stem. Aan de eis van schriftelijkheid van de volmacht wordt voldaan indien de volmacht elektronisch is vastgelegd.

Een stemgerechtigd lid kan voor ten hoogste één persoon als gevolmachtigde optreden.

Voorzitterschap van de algemene vergadering en notulen

Artikel 16.

1. De voorzitter en de secretaris van het bestuur treden als zodanig ook op bij de algemene vergadering. Ontbreekt de voorzitter, dan treedt één van de andere bestuursleden, door het bestuur aan te wijzen, als voorzitter op. Wordt ook op deze wijze niet in het voorzitterschap voorzien, dan voorziet de vergadering daarin zelve.
2. Van het verhandelde in elke vergadering worden door de secretaris of een ander door de voorzitter daartoe aangewezen persoon notulen gemaakt. Deze notulen worden in dezelfde of in de eerstvolgende algemene vergadering vastgesteld en worden ten blijke daarvan door de voorzitter en de secretaris van die vergadering ondertekend. De inhoud van de notulen wordt ter kennis van de leden gebracht.

Besluitvorming van de algemene vergadering

Artikel 17.

1. Alle besluiten van de algemene vergadering worden genomen met volstreekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen tenzij de statuten of de wet een grotere meerderheid voorschrijven.
2. Blanco en ongeldige stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht. Voor de bepaling van een eventueel vereist quorum tellen blanco of ongeldige stemmen of stemonthoudingen mee.
3. Indien bij een verkiezing van personen niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, heeft een tweede stemming plaats. Heeft alsdan weer niemand de volstreekte meerderheid verkregen dan vinden herstemmingen plaats, totdat hetzij één persoon de volstreekte meerderheid heeft verkregen, hetzij tussen twee personen is gestemd en de stemmen staken.
Bij gemelde herstemmingen (waaronder niet is begrepen de tweede stemming) wordt telkens gestemd tussen de personen op wie bij de voorafgaande stemming is gestemd, evenwel uitgezonderd de persoon, op wie bij die voorafgaande stemming het geringste aantal stemmen is uitgebracht. Is bij die voorafgaande stemming het geringste aantal stemmen op meer dan één persoon uitgebracht dan wordt door loting uitgemaakt, op wie van die personen bij de nieuwe stemming geen stemmen meer kunnen worden uitgebracht.
Ingeval bij een stemming tussen twee personen de stemmen staken, beslist het lot wie van beiden is gekozen.
4. Bij staking van stemmen over zaken is het voorstel verworpen.
5. Alle stemmingen in de algemene vergaderingen geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een schriftelijke stemming gewenst acht of ten minste een zodanig aantal leden als bevoegd is tot het uitbrengen van een tiende gedeelte van de stemmen in die algemene vergadering dit verlangen.
Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.
Stemmen die voorafgaand aan de algemene vergadering via een elektronisch communicatiemiddel worden uitgebracht, doch niet eerder dan op de dertigste

dag voor die vergadering, worden gelijkgesteld met stemmen die ten tijde van de vergadering worden uitgebracht.

De algemene vergadering is bevoegd in het huishoudelijk reglement voorwaarden te stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel.

Een stem die op hiervoor bedoelde wijze is uitgebracht, kan niet worden herroepen.

6. Het door de voorzitter ter algemene vergadering uitgesproken oordeel omtrent de uitslag van de stemming is beslissend. Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voor zover werd gestemd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.

Wordt onmiddellijk na het uitspreken van dit oordeel de juistheid daarvan betwist, dan vindt een nieuwe stemming plaats, indien de meerderheid van de vergadering of, indien de oorspronkelijke stemming niet hoofdelijk of schriftelijk is geschied, één stemgerechtigde aanwezige dit verlangt. Door deze nieuwe stemming vervallen de rechtsgevolgen van de oorspronkelijke stemming.

7. Indien zulks bij de oproeping is vermeld, is ieder lid bevoegd om, in persoon of bij schriftelijk gevolmachtigde, door middel van een elektronisch communicatiemiddel, rechtstreeks kennis te nemen van de verhandelingen ter algemene vergadering en het stemrecht uit te oefenen, mits het lid via het elektronisch communicatiemiddel kan worden geïdentificeerd, rechtstreeks kan kennisnemen van de verhandelingen ter vergadering en het stemrecht kan uitoefenen.

Voor het houden van de in de vorige zin bedoelde vergadering is niet vereist dat het lid via het elektronisch communicatiemiddel kan deelnemen aan de beraadslaging.

De algemene vergadering is bevoegd in het huishoudelijk reglement voorwaarden te stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel. Indien de algemene vergadering daarvan gebruik heeft gemaakt, worden de voorwaarden bij de oproeping bekend gemaakt.

8. Zolang in een algemene vergadering alle stemgerechtigden leden vertegenwoordigd zijn, kunnen geldige besluiten, waaronder de genoemde besluiten in artikel 18, 19 en 20, worden genomen omtrent alle aan de orde komende onderwerpen ook al zijn één of meerdere oproepingsvoorschriften of andere formaliteiten niet in acht genomen, mits met algemene stemmen en met voorkennis van het bestuur.

9. Een eenstemmig besluit, waaronder de genoemde besluiten in artikel 18, 19 en 20, van alle stemgerechtigden leden, ook al zijn deze niet in een vergadering bijeen, heeft, mits met voorkennis van het bestuur genomen, dezelfde kracht als een besluit van de algemene vergadering.

Een lid is bevoegd zijn stem via een elektronisch communicatiemiddel uit te brengen. De algemene vergadering is bevoegd in het huishoudelijk reglement voorwaarden te stellen aan het gebruik van het elektronisch communicatiemiddel.

Huishoudelijk reglement

Artikel 18.

1. De algemene vergadering kan een huishoudelijk reglement vaststellen en wijzigen, waarin onderwerpen worden geregeld waarin door deze statuten niet of niet volledig wordt voorzien.
2. Het huishoudelijk reglement mag niet in strijd zijn met de wet, ook waar die geen dwingend recht bevat, noch met de statuten.
3. Het bepaalde in artikel 19 leden 1, 2, 3 en 4 is van overeenkomstige toepassing.

Statutenwijziging, fusie en (af)splitsing

Artikel 19.

1. Wijziging van de statuten van de vereniging kan slechts plaatsvinden na een besluit van een algemene vergadering, waartoe is opgeroepen met de mededeling dat aldaar wijziging van de statuten zal worden voorgesteld. De termijn voor oproeping tot een zodanige vergadering bedraagt ten minste tien dagen.
2. Zij die de oproeping tot de algemene vergadering ter behandeling van een voorstel tot statutenwijziging hebben gedaan, moeten ten minste vijf dagen vóór de vergadering een afschrift van dat voorstel, waarin de voorgedragen wijziging(en) woordelijk is (zijn) opgenomen, op een daartoe geschikte plaats voor de leden ter inzage leggen tot na afloop van de dag waarop de vergadering wordt gehouden.
Het bepaalde in artikel 14 lid 4 (ter inzage legging langs elektronische weg) is van toepassing.
3. Een besluit tot statutenwijziging behoeft ten minste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
4. Het bepaalde in de eerste drie leden is niet van toepassing, indien in de algemene vergadering alle leden vertegenwoordigd zijn en het besluit tot statutenwijziging met algemene stemmen wordt genomen.
5. Een statutenwijziging treedt niet in werking dan nadat hiervan een notariële akte is opgemaakt. Tot het doen verlijden van de notariële akte is ieder bestuurslid bevoegd. Voorts kan de algemene vergadering één of meer personen machtigen tot het doen verlijden van de notariële akte.
6. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op een besluit tot fusie als bedoeld in artikel 2:309 Burgerlijk Wetboek en op een besluit tot (af)splitsing als bedoeld in artikel 2:334a Burgerlijk Wetboek.

Ontbinding en vereffening

Artikel 20.

1. De vereniging kan worden ontbonden door een besluit van de algemene vergadering.
Het bepaalde in artikel 19 leden 1, 2, 3 en 4 is van overeenkomstige toepassing.
2. De vereffening geschiedt door het bestuur, tenzij de algemene vergadering anders heeft bepaald. Een eventueel batig saldo na vereffening zal gelijkelijk worden overgedragen aan de leden. Bij het besluit tot ontbinding kan echter ook een andere bestemming aan het overschot worden gegeven.
De vereffenaars dragen het batig saldo daartoe over.
3. Na ontbinding blijft de vereniging voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van de

statuten voor zoveel mogelijk van kracht.

In stukken en aankondigingen die van de vereniging uitgaan, moeten aan haar naam worden toegevoegd de woorden 'in liquidatie'.

4. De boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de vereniging moeten worden bewaard door een door de vereffenaars aan te wijzen natuurlijke of rechtspersoon, gedurende zeven jaren na de vereffening dan wel de termijn die de wet alsdan voorschrijft.

Bewaarder is degene die door de vereffenaars als zodanig is aangewezen.

Slotbepaling

Artikel 21.

Aan de algemene vergadering komen in de vereniging alle bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan het bestuur zijn opgedragen.

SLOT

WAARVAN AKTE is verleden te Ede op de datum in het hoofd van deze akte vermeld.

De verschenen persoon is mij, notaris, bekend.

De zakelijke inhoud van de akte is aan de verschenen persoon opgegeven en

toegelicht. De verschenen persoon heeft verklaard tijdig voor het verlijden van de

akte van de inhoud ervan te hebben kennisgenomen, daarmee in te stemmen en op volledige voorlezing ervan geen prijs te stellen.

Deze akte is beperkt voorgelezen en onmiddellijk daarna ondertekend, eerst door de verschenen persoon en vervolgens door mij, notaris.

(Volgt ondertekening)

UITGEGEVEN VOOR AFSCRIFT

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 14

FUMO

t.a.v. 5.1.2e – Afdelingshoofd toezicht & handhaving
J.W. de Visserwei 10
9001 ZE Grou

Bronland 12-B
6708 WH Wageningen
T +31 (0)317 – 42 67 55
info@bvor.nl
www.bvor.nl
BTW NL009367111B01
KvK Arnhem V 40124039
IBAN NL80RABO0377020737

Wageningen, 7 december 2023

Ons kenmerk : 2023-HT-205
Onderwerp : Handhavingsverzoek in relatie tot illegale verwerking van groenafval op
28 plaatsen binnen de provincie Friesland.

Geachte heer/mevrouw,

Een aantal Friese gemeentes maakt voor de verwerking van groenafval gebruik van de diensten van Agricycling. Hierbij wordt onder meer gemeentelijk groenafval aan agrariërs geleverd en door hen gecomposteerd, zonder dat daarbij sprake is van een vergunning die het opslaan en composteren van groenafval toestaat.

Op aangeven van Agricycling hanteren deze gemeenten als uitgangspunt dat bij deze verwerkingwijze van groenafval sprake is van 'voortgezet gebruik'. De door de gemeenten gevolgde redenering is echter onjuist. Groene reststromen zoals berm- en slotmaaisel kwalificeren in juridische zin als afvalstof en van voortgezet gebruik kan (derhalve) geen sprake zijn. De verwerking van gemeentelijke groenafvalstromen buiten een inrichting is zonder vergunning op grond van de afvalwetgeving illegaal. Bovendien kan sprake zijn van het storten van afvalstoffen buiten een inrichting, hetgeen evenmin is toegestaan.

De gevolgde werkwijze heeft ertoe geleid dat inmiddels op een groot aantal plaatsen binnen de provincie Friesland sprake is van illegale verwerking van groenafval. Met dit schrijven vraagt de BVOR u, mede namens de Friese vergunde composteerinrichtingen, handhavend hier tegen op te treden.

In Bijlage 1 hebben we een lijst opgenomen van 28 locaties waarvan we vermoeden dat hier sprake is van illegale verwerking van groenafval-deelstromen. Wij vragen u om tenminste deze locaties nader te onderzoeken en handhavend op te treden wanneer sprake is van overtreding van milieuregelgeving. Overigens is deze lijst bij lange na geen compleet overzicht van locaties binnen de provincie waar groenafval door boeren wordt opgeslagen en gecomposteerd zonder dat sprake is van een passende vergunning.

Bijlage 2 bevat -als achtergrondinformatie- de juridische analyse die Van Iersel Luchtman Advocaten heeft uitgevoerd van het Agricycling-concept en het daarbij gehanteerde uitgangspunt van 'voortgezet gebruik'.

Bijlage 3 zijn de statuten van de BVOR, waarmee we onze positie als belanghebbende partij onderbouwen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met ondergetekende, via 5.1.2e [@bvor.nl](mailto:5.1.2e@bvor.nl) of 5.1.2e.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Bijlage 1: Locaties met vermeende illegale verwerking van groenafval

1. 5.1.2e [redacted] 5.1.2e te Dronrijp
2. 5.1.2e [redacted] te Echtenerbrug
3. 5.1.2e [redacted] te Oosthem
4. 5.1.2e [redacted] Abbega
5. 5.1.2e [redacted] 5.1.2e te Bantega
6. 5.1.2e [redacted] en 5.1.2e [redacted], 5.1.2e [redacted] te Baaium
7. 5.1.2e [redacted] te Deinum
8. 5.1.2e [redacted]
9. Hegedyk te Marsum
10. 5.1.2e [redacted] te Stiens
11. 5.1.2e [redacted] Menaldum
12. 5.1.2e [redacted] Bantega
13. 5.1.2e [redacted], 5.1.2e [redacted] te Scharsterbrug
14. 5.1.2e [redacted] te Weidum
15. 5.1.2e [redacted] te Harlingen
16. 5.1.2e [redacted] Harlingen
17. 5.1.2e [redacted], 5.1.2e [redacted] Britswert
18. 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] Easterlittens
19. 5.1.2e [redacted] te Oostereind
20. 5.1.2e [redacted] te Parrega
21. 5.1.2e [redacted], 5.1.2e [redacted] te Gaast
22. 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] te Gaast
23. 5.1.2e [redacted] te Workum
24. 5.1.2e [redacted] te Tjerkwerd
25. 5.1.2e [redacted] te Tjerkwerd
26. 5.1.2e [redacted] e Hieslum 5.1.2e [redacted]
27. 5.1.2e [redacted] te Allingawier
28. 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] e Ferwoude

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3

AANTEKENEN

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8900 JA LEEUWARDEN

Datum : 4 maart 2025
Uw referentie : HV-2025-027715
Betreft : Handhavingsverzoek, geluidsoverlast 5.1.2e Grou
E-mail : 5.1.2e @chello.nl
Telefoonnummer: 5.1.2e

Geachte mevrouw/heer,

Op 10 februari heb ik een digitale melding gedaan, nummer 49018 wegens geluidsoverlast. Het gaat om geluidsoverlast van warmtepompen op het adres Meersweg 5.1.2e Grou. U geeft in uw schrijven aan dat ik via deze melding geen handhaving verzoek kan doen en dat dit schriftelijk moet gebeuren.

Bij deze doe ik een handhaving verzoek op geluidsoverlast van warmtepompen en-of airco units totaal 11 stuks. Het gaat om geluidsoverlast van de installaties van het 5.1.2e op het adres Meersweg 5.1.2e Grou. De installaties maken sinds begin december 2024 duidelijk meer lawaai dan voorheen. Ze zaten vlak na de 'illegale' plaatsing in 2018 al op de limiet voor geluid en gaan daar nu zeker overheen. Het is nu begin maart 2025, drie maand verder, en de eigenaar heeft nog geen actie ondernomen om het probleem op te lossen. Ze zijn wel op de hoogte dat er meer geluid is.

In 2018/2019 zijn er geluidsmetingen gedaan. Daar kwam uit voort dat er 45dB op mijn gevel gemeten wordt maar dat door een correctie van de meting dit net onder de norm blijft. De installatie maakt duidelijk hoorbaar veel meer lawaai dan toen. Zeker met het koude weer van de afgelopen tijd.

Ik hoop dat dit handhavingsverzoek er toe leidt dat 5.1.2e eindelijk maatregelen neemt om de geluidshinder te reduceren. Ze nemen zelf geen enkele verantwoordelijkheid ondanks dat dit wettelijk weldegelijk hun verantwoordelijkheid is.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Advocatenkantoor Burgum

Klompmakersstrjitte 1
9251 EG Burgum

Telefoon 0511 – 46 02 50
E-mail info@advocatenkantoorburgum.nl
www.advocatenkantoorburgum.nl

Per e-mail: gemeente@leeuwarden.nl

Gemeente Leeuwarden
Afdeling Handhaving
LEEUWARDEN

Burgum : 24 mei 2024
Betreft :
Uw kenmerk :
Onze referentie : 20243500/CV/mv
Behandelend advocaat :
(*gaarne referentienummer vermelden bij beantwoording*)

Geachte heer/mevrouw,

Tot mij heeft zich gewend [redacted], wonende te [redacted] aan het [redacted] met het verzoek hem bij te staan in zake een onrechtmatige daad.

Cliënt heeft geconstateerd dat de windmolen, bouwjaar 1993 (**prod. 1**), welke bij hem op het terrein staat, niet aan de wettelijke vereisten voldoet. [redacted] woonachtig aan de [redacted] Doldersum is eigenaar van de betreffende windmolen. Artikel 4.428 van het Besluit activiteit leefomgeving, welke onder meer ziet op externe veiligheid van de windturbine, bepaalt dat een windturbine tenminste eenmaal per jaar beoordeeld dient te worden door een deskundige op het gebied van windturbines. Het is cliënt bekend dat er reeds jaren geen kwaliteitscontrole aan de windmolen heeft plaatsgevonden.

Reeds in het jaar 2021 zijn er brokstukken van de windmolen afgevallen, op het terrein van cliënt, waar cliënt een [redacted] beheert (**prod. 2**). Cliënt stelt dat het onderhoud aan de windmolen zodanig gebrekkig is dat er een acuut gevaar is ontstaan.

Tevens heeft cliënt geconstateerd dat er recentelijk een nieuwe ‘kop’ op de windmolen is geplaatst. Cliënt heeft hierover contact gezocht met uw gemeente, nu cliënt zich afvroeg of voor het plaatsen hiervan een vergunningsplicht geldt. Uw gemeente heeft te kennen gegeven dat hier inderdaad een vergunningsplicht voor geldt. Echter, het is cliënt niet duidelijk of de eigenaar van de windmolen hier een vergunning voor heeft aangevraagd. Cliënt zou hier graag van u informatie over verkrijgen, nu de windmolen op zijn terrein staat.

Productie 1

Advocatenkantoor Burgum

Productie 2

Advocatenkantoor Burgum

Per e-mail: [redacted]@denhollander.nl

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

Burgum : 18 april 2024
Betreft : [redacted]
Uw kenmerk : [redacted]
Onze referentie : 20243475/CV/mv
Behandelend advocaat : [redacted]
(gaarne referentienummer vermelden bij beantwoording)

Geachte confrère,

Cliënt heeft geconstateerd dat er brokstukken van de windmolen zijn afgevallen, op het terrein van cliënt. Cliënt maakt zich ernstig zorgen over de kwaliteit van de windmolen. Graag ontvang ik, binnen veertien dagen na dagtekening, het meest recente keuringsrapport van de windmolen, waaruit de kwaliteit van de windmolen zou moeten blijken.

Voorts verzoek ik aan te geven of uw cliënt zodanig onderhoud heeft gepleegd waarmee voorkomen wordt dat er stukken van de windmolen kunnen vallen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

5.1.2e

Van: [redacted]@denhollander.nl>

Verzonden: donderdag 18 april 2024 17:45

Aan: [redacted]

Onderwerp: [redacted]

Bijlagen: item0001.xml; props002.xml

Opvolgingsvlag: Opvolgen

Vlagstatus: Met vlag

Geachte confrère,

Uw mail van vandaag heb ik met cliënt besproken. Hij ontkent en betwist dat er brokstukken van de molen zijn gevallen. Integendeel, cliënt heeft het pad naar de molen opgeknapt, zodat het transport van de nieuwe kop naar de molen mogelijk is geworden.

Wilt u mij een foto van de gestelde brokstukken sturen?

Uw cliënt vraagt keuringsrapporten op over de periode dat uw cliënt de toegang tot de molen heeft geblokkeerd. Dat is niet te goeder trouw.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

DEN HOLLANDER
ADVOCATEN

Oostelijke Achterweg 82 | Postbus 50 | 3240 AB | Middelharnis
T [redacted] (Direct) | M [redacted] | F [redacted]
E [redacted]@denhollander.nl | www.denhollander.nl

Dit bericht is afkomstig van Den Hollander Advocaten B.V. en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Op de dienstverlening van Den Hollander Advocaten B.V. zijn de algemene voorwaarden van Den Hollander Advocaten B.V. van toepassing, waarin onder meer een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen, Nederlands recht van toepassing is verklaard en de rechtbank Rotterdam exclusief als bevoegde rechter is aangewezen. Deze voorwaarden zijn in te zien en te verkrijgen op onze [website](http://www.denhollander.nl)

Van: [redacted] <[redacted]@advocatenkantoorburgum.nl>

Verzonden: donderdag 18 april 2024 16:13

Aan: [redacted] <[redacted]@denhollander.nl>

Onderwerp: Inzake [redacted] II

Geachte,

Graag verwijs ik u naar de bijlage.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Advocatenkantoor Burgum

Advocatenkantoor Burgum

Klompmakersstrjitte 1
9251 EG Burgum

Telefoon 0511 – 46 02 50
E-mail info@advocatenkantoorburgum.nl
www.advocatenkantoorburgum.nl

Per e-mail: [@denhollander.nl](mailto:5.1.2e@denhollander.nl)

5.1.2e

Burgum : 7 mei 2024
Betreft :
Uw kenmerk :
Onze referentie : 20243475/CV/mv
Behandelend advocaat :
(*gaarne referentienummer vermelden bij beantwoording*)

Geachte confrère,

Bijgaand treft u de foto's aan van de betreffende brokstukken (**prod. 1**), waar u in uw brief d.d. 18 april 2024 om heeft verzocht.

Graag verneem ik van u of u reeds heeft overlegd met uw cliënt of hij kan instemmen met het op korte termijn keuren van de windmolen.

Met vriendelijke groet

5.1.2e

Producties:
Prod. 1: foto's brokstukken

Productie 3

Advocatenkantoor Burgum

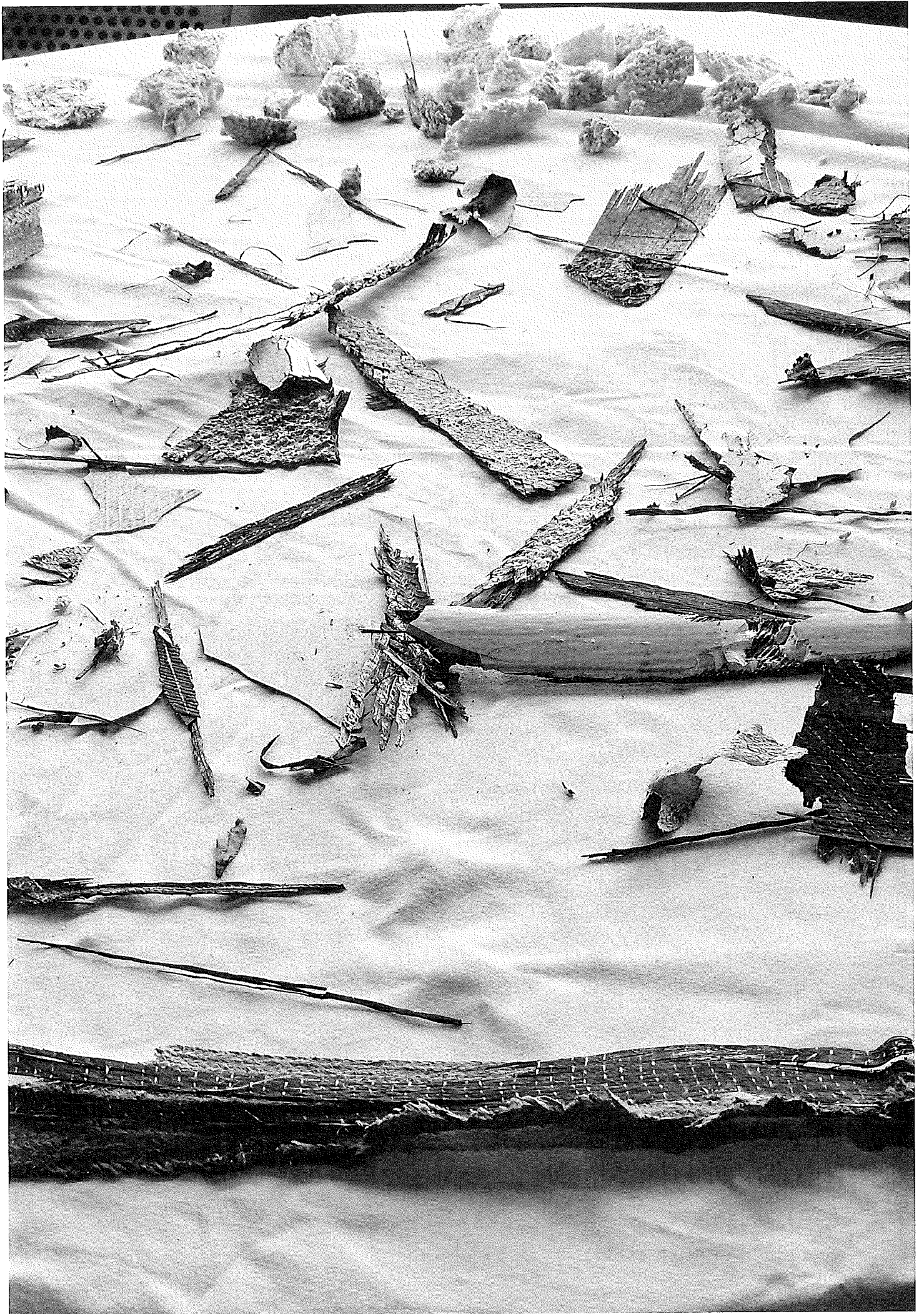

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 8, 9, 10

Documentnummer: D2023-03-039244

Kenmerken

Betreft FW: Handhavingsverzoek Houtrook
Afzender 5.1.2e @leeuwarden.nl
Ontvanger 5.1.2e @leeuwarden.nl
Ontvangen 22 maart 2023
Kanaal email
Bijlage

Inhoud email:

Van: 5.1.2e <5.1.2e@gmail.com>
Verzonden: dinsdag 21 maart 2023 18:21
Aan: Gemeente Leeuwarden <gemeente@leeuwarden.nl>
Onderwerp: Fwd: Handhavingsverzoek Houtrook

----- Forwarded message -----

Van: 5.1.2e <5.1.2e@gmail.com>
Date: di 21 mrt. 2023 17:17
Subject: Handhavingsverzoek Houtrook
To: Gemeente Leeuwarden <5.1.2e@leeuwarden.nl>, Publieke Dienstverlening gemeente Leeuwarden <5.1.2e@leeuwarden.nl>

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Leeuwarden
Oldehoofsterkerkhof 2
8911DH LEEUWARDEN

Plaatsnaam, Leeuwarden

Onderwerp: verzoek om handhaving

Geachte college,

Met deze brief verzoek ik u om met een last onder bestuursdwang of dwangsom handhavend op te treden tegen een overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012.

Krachtens dit artikel is het onder meer verboden om 'in, op of aan een bouwwerk of op een open erf of terrein ... handelingen te verrichten ... waardoor ... op voor de omgeving hinderlijke of schadelijke wijze rook, roet, walm of stof wordt verspreid' en/of waardoor 'op voor de omgeving hinderlijke of schadelijke wijze stank, stof of vocht of irriterend materiaal wordt verspreid'.

Uit een groot aantal wetenschappelijke onderzoeken en publicaties blijkt, dat de blootstelling aan houtrook een breed scala aan negatieve effecten kan hebben op de gezondheid van mensen. Dit varieert van geurhinder, een slecht binnenklimaat (door een noodgedwongen gebrek aan voldoende ventilatie), luchtweg- en cardiovasculaire aandoeningen tot en met de blootstelling aan verhoogde concentraties van carcinogene stoffen in roetdeeltjes.

Net als bij meeroken het geval was, laat het probleem van een gedwongen blootstelling aan houtrook zich niet oplossen met halfslachtige maatregelen op basis van vrijwillige medewerking van houtstokers. Als inwoner van de gemeente XXXX verzoek ik u met klem om effectieve maatregelen te treffen om luchtverontreiniging door houtvuren nabij mijn woning te voorkomen, teneinde mijn gezondheid te beschermen tegen de hinderlijke en/of schadelijke gevolgen van houtrook. In dit verband verzoek ik u om handhavend op te treden tegen de overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012 op en bij de hieronder aangegeven adressen.

Nadere informatie over de bronnen van houtrook nabij mijn woning en de effecten hiervan op mijn woonsituatie en gezondheid

Stelselmatig sprake van een verhoogde blootstelling aan hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen
Door het gebruik van houtkachels in de nabije omgeving van mijn woning word ik tijdens het stookseizoen stelselmatig

blootgesteld aan houtrook en daarmee aan verhoogde concentraties van stoffen die hinderlijk en/of schadelijk (kunnen) zijn voor mijn gezondheid. Het betreft hier onder meer (ultra) fijnstof, koolmonoxide en zgn. Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS-stoffen). Bij deze laatste gaat het om carcinogene stoffen, zoals Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK's), waaronder benzo(a)pyreen en benzo(e)pyreen. Vanwege de gezondheidsrisico's geldt er voor de emissie van ZZS-stoffen een minimalisatieverplichting in het kader van het Activiteitenbesluit. Dit betekent dat er bij bedrijfsmatige activiteiten alles aan moet worden gedaan om te voorkomen, dat er ZZS-stoffen in het milieu terecht kunnen komen. Naar analogie hiervan vraag ik de gemeente alles in het werk te stellen om te voorkomen, dat er door houtstook in mijn woonomgeving ZZS-stoffen - zoals PAK's - kunnen worden geëmitteerd met het risico vandien dat wij hier in onze eigen woonsituatie aan worden blootgesteld. Let op: voor PAK's e.d. bestaat geen NEL-waarde = No Effect Level. Dit betekent dat er bij elke blootstelling (ook al is die heel laag) gezondheidsschade kan ontstaan. De kans hierop (zoals in dit geval kanker) neemt toe als er regelmatig sprake is van een verhoogde blootstelling aan houtrook.

Gezondheidsklachten door blootstelling aan houtrook

Door de stelselmatige blootstelling aan houtrook uit naburige houtkachels heb ik te kampen met diverse gezondheidsklachten

5.1.2e

Door houtrook rond mijn woning kan ik vaak niet goed ventileren

Goed ventileren is een basisvoorwaarde voor een gezond binnenklimaat. Om zo goed mogelijk te voorkomen dat hinderlijke, irriterende en/of (zeer) ongezonde houtrookstoffen doordringen in mijn woning, word ik tijdens het stoken ernstig belemmerd in het ventileren van mijn woning. Omdat het praktisch onmogelijk is om houtrook volledig buiten de deur te houden, leidt de houtrook rond mijn woning direct en indirect (door een tekort aan ventilatie) tot een verslechtering van het binnenklimaat in mijn woning met alle gevolgen vandien, zoals hoofdpijn en luchtwegklachten. Daarnaast brengt het niet vrijelijk kunnen ventileren veel stress met zich mee, doordat ik geen controle meer heb over mijn eigen woon- en leefruimte.

Meest relevante bronnen van houtstook

De emissies van de houtkachels op de Bonifatiuspark, Tylkedam, Troelstraweg, De Anjen laagbouw pleintjes, veroorzaken de meeste luchtverontreiniging door houtrook rond mijn woning. Maar ook houtkachels op een grotere afstand dragen vaak bij aan een verhoogde concentratie van hinderlijke en schadelijke houtrookstoffen bij mijn woning. Afhankelijk van de windrichting kan het hierbij gaan om houtkachels op een afstand tot wel 2.000 meter rondom mijn woning.

Dit handhavingsverzoek is primair gericht op de hiervoor genoemde houtstook-percelen/adressen. Maar ik verzoek u om bij de beoordeling hiervan óók rekening te houden met het gegeven dat mijn blootstelling aan houtrook regelmatig nog wordt verergerd door de emissies van verder afgelegen houtkachels binnen een straal van 2.000 meter rond mijn woning.

Stookalert biedt geen enkel soelaas om blootstelling aan houtrook te voorkomen of te verminderen

Zoals bekend wordt er heel soms een stookalert afgegeven met het dringende advies om niet te stoken vanwege windstil en/of mistig weer. In de praktijk helpt dit vrijblijvende advies (nagenoeg) niks om mijn blootstelling aan houtrook te voorkomen of te verminderen. Ten eerste wordt er maar heel zelden een stookalert afgegeven. Ten tweede trekken de stokers rond mijn woning zich niks aan van het stookalert. En ten derde gaat het stookalert helemaal voorbij aan het feit dat er óók een hoge en/of langdurige blootstelling aan houtrook kan optreden buiten de korte perioden met windstil en/of mistig weer. Immers, in de zeer frequente situatie dat de wind vanaf één of meerdere naburige houtrookbronnen rechtstreeks op mijn woning is gericht, krijgt mijn woning de 'volle laag' van de houtrook uit die emissiebronnen.

Kortom, het stookalert is (zeker in mijn woonsituatie) enkel en alleen een vrijbrief om het probleem van houtstook uit de weg te gaan wat ten koste gaat van de bescherming van mijn woonplezier en gezondheid.

Overigens bevestigt onderzoek van Royal Haskoning DHV dat het stookalert niet effectief is.

Fijnstof-metingen door burgers in het kader van het project 'Samen Meten'

In mijn woonwijk (Bilgaard...) doen diverse burgers mee aan het project 'Samen Meten'. In het kader van dit RIVM-project monitoren zij de plaatselijke luchtkwaliteit met behulp van gevalideerde fijnstof-sensoren. De bewoners in mijn wijk die aan dit project meedoen, ervaren tijdens het stookseizoen vaak overlast van houtrook bij hun woning. Tegelijk laten de meetresultaten bij hen tijdens het stookseizoen vaak grote pieken zien in de concentraties van fijn stof (i.c. van PM10 en/of PM2,5). Daarom verzoek ik u om de hier bedoelde meetgegevens in mijn wijk te betrekken bij de boordeling van dit handhavingsverzoek.

Overigens verzoek ik de gemeente om in aanvulling op de fijnstof-metingen zelf extra, specifieke luchtkwaliteitsmetingen uit te gaan voeren op basis van levoglucosan aangezien deze stof een heel geschikte indicator is voor de aanwezigheid van houtrook.

Tot slot: schone houtkachels bestaan niet.

Uit talloze wetenschappelijke onderzoeken blijkt, dat schone houtkachels niet bestaan. Ook pelletkachels veroorzaken (bijv. bij het opstarten of bij slecht stookgedrag) significante emissies van (ultra) fijnstof met inbegrip van zeer schadelijke roetdeeltjes (zie de passage hiervoor over ZZS-stoffen). Anders gezegd: als de stoker stelt dat zijn/haar kachel echt zo schoon is, waarom gebruikt hij/zij dan toch nog een schoorsteen om verbrandingsgassen af te voeren? Als de (pellet)kachel echt zo schoon is als wordt

beweerd, dan zou het in de rede liggen om de rookgassen binnenshuis op te vangen, temeer om de warmte in de rookgassen optimaal te benutten voor de verwarming van de eigen woning.

Verzoek om handhaving om een gezonde woon- en leefomgeving te waarborgen

Op grond van de hiervoor beschreven feiten en overwegingen dien ik hierbij een handhavingsverzoek in wegens overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012 door de eigenaren en/of gebruikers van de houtkachels op het Bonifatiusplein Tylkedam Treolstraweg en de Anjen laagbouw pleintjes.

Ik verzoek u om handhavend op te treden om te voorkomen dat ik nog langer/vaker wordt blootgesteld aan hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen. Als inwoner van deze gemeente vertrouw en reken ik op uw verantwoordelijkheid en medewerking om mijn leefomgeving en daarmee mijn gezondheid te vrijwaren van hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen.

Op basis van artikel 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verzoek ik u om de houtstooksituaties rond mijn woning zorgvuldig in kaart te brengen en te onderzoeken, bij voorkeur mede op basis van objectieve luchtkwaliteits- en/of geurmetingen door een onafhankelijk en deskundig bureau.

Vanzelfsprekend dient uw besluit inzake dit handhavingsverzoek te berusten op zorgvuldig onderzoek en een deugdelijke motivering. Derhalve verzoek ik u om bij de beoordeling van de bevindingen omtrent de hier bedoelde emissies en concentraties van houtrookstoffen en de (potentiële) effecten hiervan op mijn gezondheid (in brede zin en dus met inbegrip van mijn welbevinden) alle hiervoor genoemde punten te betrekken alsmede de actuele wetenschappelijke inzichten hieromtrent.

Tot slot verzoek ik u om binnen de wettelijke termijn van acht weken een besluit te nemen over dit handhavingsverzoek.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

[@gmail.com](mailto:5.1.2e@gmail.com)

*Graag een ontvangstbevestiging sturen!

Bijlagen

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3

Verzoek tot handhaving artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012

Aan

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Leeuwarden
Hofplein 38
8911 HJ Leeuwarden

Cc. Gemeenteraadsleden gemeente Leeuwarden

Leeuwarden, 17-03-2023

Onderwerp: verzoek om handhaving van artikel 7.22 v/h Bouwbesluit 2012

Geacht college,

Met deze brief verzoek ik u om met een last onder bestuursdwang of dwangsom handhavend op te treden tegen een overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012.

Krachtens dit artikel is het onder meer verboden om *'in, op of aan een bouwwerk of op een open erf of terrein ... handelingen te verrichten ... waardoor ... op voor de omgeving hinderlijke of schadelijke wijze rook, roet, walm of stof wordt verspreid'* en/of waardoor *'op voor de omgeving hinderlijke of schadelijke wijze stank, stof of vocht of irriterend materiaal wordt verspreid'*.

Uit een groot aantal wetenschappelijke onderzoeken en publicaties¹ blijkt, dat de blootstelling aan houtrook een breed scala aan negatieve effecten kan hebben op de gezondheid van mensen. Dit varieert van geurhinder, een slecht binnenklimaat (door een noodgedwongen gebrek aan voldoende ventilatie), luchtweg- en cardiovasculaire aandoeningen tot en met de blootstelling aan verhoogde concentraties van carcinogene stoffen in roetdeeltjes.

Net als bij meeroken het geval was, laat het probleem van een gedwongen blootstelling aan houtrook zich niet oplossen met halfslachtige maatregelen op basis van vrijwillige medewerking van houtstokers. Als inwoner van de gemeente Leeuwarden verzoek ik u met klem om effectieve maatregelen te treffen om luchtverontreiniging door houtvuren nabij mijn woning te voorkomen, teneinde de gezondheid van mijn gezin (en tevens die van andere wijkbewoners) te beschermen tegen de hinderlijke en/of schadelijke gevolgen van houtrook. In dit verband verzoek ik u om handhavend op te treden tegen de overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012 op en bij de hieronder aangegeven wijk Westeinde

In mijn buurt Westeinde zijn vele stokers. Recent onderzoek (Gerard Hoek wetenschapper Charred) bij houtstook heeft helder aangetoond dat in ieder geval houtstook 2000m ver reikt. In een Z/ZW (is ook dominerende windrichting) straal van 100 meter om ons huis zijn er al meer dan 13 houtkachels. In een Z/ZW

---

¹ RIVM-onderzoek: [Bijlage bij beleidssamenvatting Samenwerking Houtrookonderzoek | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Uit een ander onderzoek van het RIVM blijkt, dat er een volledig verbod op houtstook nodig is om in 2030 te voldoen aan de gezondheidskundige advieswaarden voor luchtkwaliteit van de WHO. Zie:

<https://www.rivm.nl/publicaties/inventarisatie-van-benodigde-maatregelen-om-who-advieswaarden-voor-luchtkwaliteit>

<https://zorgkrant.nl/chronisch-zieken/16820-luchtvervuiling-zorgt-nog-steeds-voor-gezondheidsklachten>

straal van 1000 meter (is de gehele wijk) wel meer dan 60-70 houtkachels. Met de energiecrisis is dit aantal steeds verder groeiende. De gemeente wil dat je in een handhavingverzoek 1 buur aanwijst. Als burger kom ik er niet meer uit van wie ik nu weer overlast heb. Ik ben omringd door houtkachels, bij vrijwel elke windrichting kan het prijs zijn. De slechte luchtkwaliteit is onze wijk en bij ons huis een collectieve actie van vele houtstokers in Westeinde.

Onderzoek en analyse luchtkwaliteit in Westeinde door organisatie Scapeler ([Scapeler.com](https://scapeler.com))

Mijn verzoek tot handhaving is dan ook niet gericht tegen 1 stoker maar tegen alle stokers in een Z/ZW straal van 1000 m van ons huis. ([Locatiemap](#) toegevoegd) Voor de feitelijke onderbouwing van mijn verzoek is de organisatie Scapeler verzocht voor deze locatie in Leeuwarden het gemeten fijnstof te analyseren voor de maanden december (2022), januari en februari (2023). In dit geval is gekeken naar contrasten of wel de pieken in de grafieken welke een aanwijzing zijn voor houtrook. Hierbij is gebruikt gemaakt van een incidentindex welke een waarde geeft aan de hoeveelheid uitschieters (incidenten) in de fijnstofgrafiek. Deze uitschieters worden onder andere veroorzaakt door houtrook van houtkachels. Naast de incidentindex is ook een analyse gedaan waarbij satellietdata gebruikt is als achtergrondniveau. Deze analyse is alleen uitgevoerd voor de maand januari van 2023. Het gehele onderzoeksrapport van Scapeler is als bijlage bij dit handhavingverzoek meegestuurd.

“Conclusie Scapeler: Helaas konden we niet beschikken over alle data waardoor de analyse beperkt bleef tot de incidentindex methode. Desalniettemin mag na analyse de conclusie zijn dat op deze locatie de melding van houtrookoverlast terecht is. Over de gehele periode zijn veel en stevige houtrookpieken waar te nemen. Houtrook die de gehele avond kan voortduren of zelfs de gehele dag. Een ongezonde situatie, niet alleen voor deze bewoners maar voor de gehele buurt”.

Nadere informatie over de bronnen van houtrook nabij mijn woning en de effecten hiervan op mijn woonsituatie en gezondheid

a. *Stelselmatig sprake van een verhoogde blootstelling aan hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen*

Door het gebruik van houtkachels in de nabije omgeving van mijn woning wordt mijn gezin tijdens het stookseizoen stelselmatig blootgesteld aan houtrook en daarmee aan verhoogde concentraties van stoffen die hinderlijk en/of schadelijk (kunnen) zijn voor de gezondheid van mijn gezin. Het betreft hier onder meer (ultra) fijnstof, koolmonoxide en zgn. Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS-stoffen). Bij deze laatste gaat het om carcinogene stoffen, zoals Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK's), waaronder benzo(a)pyreen en benzo(e)pyreen. Vanwege de gezondheidsrisico's geldt er voor de emissie van ZZS-stoffen een minimalisatieverplichting in het kader van het Activiteitenbesluit. Dit betekent dat er bij bedrijfsmatige activiteiten alles aan moet worden gedaan om te voorkomen, dat er ZZS-stoffen in het milieu terecht kunnen komen. Naar analogie hiervan vraag ik de gemeente alles in het werk te stellen om te voorkomen, dat er door houtstook in mijn woonomgeving ZZS-stoffen - zoals PAK's - kunnen worden geëmitteerd met het risico van dien dat wij hier in onze eigen woonsituatie aan worden blootgesteld.

Let op: voor PAK's e.d. bestaat geen NEL-waarde = No Effect Level. Dit betekent dat er bij elke blootstelling (ook al is die heel laag) gezondheidsschade kan ontstaan. De kans hierop (zoals in dit geval kanker) neemt toe als er regelmatig sprake is van een verhoogde blootstelling aan houtrook.

b. *Gezondheidsklachten door blootstelling aan houtrook*

In houtrook zitten hele kleine deeltjes (fijnstof en ultrafijnstof) die via de longblaasjes de rest van het lichaam kunnen bereiken. Dat betekent dat overal in het lichaam schade kan ontstaan. Longpatiënten behoren tot de gevoelige groepen, net als kinderen, ouderen en chronisch zieken, die als eersten merken dat er iets niet klopt met onze ademlucht. Door de stelselmatige blootstelling aan houtrook

uit naburige houtkachels heb ik (5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e Het devies is: het vermijden van rook. Dat is zowel binnenshuis als buitenshuis niet mogelijk. Er is een wisselwerking: bij verergering klachten door te veel rook binnenshuis wordt het ook buitenshuis nog onaangener. Andersom geldt dit ook. Noodgedwongen hebben we moeten investeren in (7) luchtreinigers. Deze investering heeft enige verbetering gebracht voor de luchtkwaliteit in ons huis maar geen structurele oplossing. 5.1.2e

5.1.2e

We hebben 6 jaren middels brochures flyeren, artikelen in wijkblad en directe gesprekken met naburige stokers getracht zelfstandig een oplossing te vinden. Dat leverde geen begrip bij stokers, integendeel: gesprekken ontaarden na enige tijd in ruzies met burens. Er is heerst bij ons inmiddels veel stress, woede en onmacht, de mentale druk is groot, want nergens ben je veilig: thuis niet maar op straat ook niet. De stress betreft ook burensrelaties. Een sociaal-psycholoog zou goed kunnen uitleggen waarom het gesprek met de burens niet werkt. Met tabaksrook kwamen we er ook niet uit. De stoker zegt gewoon: het mag. In plaats van sociale cohesie in de wijk, zien we door houtstoken toenemende burensruzie. Het allerergst is dat houtrook ons in ons eigen huis, onze vrijheid ontnomen heeft!

Door houtrook rond mijn woning kan ik vaak niet goed ventileren

Goed ventileren is een basisvoorwaarde voor een gezond binnenklimaat. Om zo goed mogelijk te voorkomen dat hinderlijke, irriterende en/of (zeer) ongezonde houtrookstoffen doordringen in onze woning, worden we tijdens het stoken ernstig belemmerd in het ventileren van onze woning. Omdat het praktisch onmogelijk is om houtrook volledig buiten de deur te houden, leidt de houtrook rond onze woning direct en indirect (door een tekort aan ventilatie) tot een verslechtering van het binnenklimaat in onze woning met alle gevolgen van dien, 5.1.2e

5.1.2e Ook buiten bezig zijn is hierdoor vaak zeer vervelend dan wel onmogelijk. Kleren stinken naar houtrook, moeten bij binnenkomst verwisseld worden en kunnen niet gelucht worden. Daarnaast brengt het niet vrijelijk kunnen ventileren veel stress met zich mee, doordat we geen controle meer hebben over onze eigen woon- en leefruimte.

c. *Stookalert biedt geen enkel soelaas om blootstelling aan houtrook te voorkomen of te verminderen*

Zoals bekend wordt er heel soms een stookalert afgegeven met het dringende advies om niet te stoken vanwege windstil en/of mistig weer. In de praktijk helpt dit vrijblijvende advies niks om onze blootstelling aan houtrook te voorkomen of te verminderen. Ten eerste wordt er maar heel zelden een stookalert afgegeven. Ten tweede trekken de stokers in onze wijk zich niks aan van het stookalert. En ten derde gaat het stookalert helemaal voorbij aan het feit dat er óók een hoge en/of langdurige blootstelling aan houtrook kan optreden buiten de korte perioden met windstil en/of mistig weer. Immers, in de zeer frequente situatie dat de wind vanaf één of meerdere naburige houtrookbronnen rechtstreeks op onze woning is gericht, krijgt onze woning de 'volle laag' van de houtrook uit die emissiebronnen. (Zie in bijlage rapport Scapeler) Kortom, het stookalert is (zeker in onze woonsituatie) enkel en alleen een vrijbrief om het probleem van houtstook uit de weg te gaan wat ten

coste gaat van de bescherming van ons woonplezier en gezondheid. Overigens bevestigt onderzoek van Royal Haskoning DHV dat het stookalert niet effectief is².

d. **Charred- Samenwerkend Houtrookonderzoek**

In 4 gemeentes hebben diverse burgers meegedaan aan het project 'Samenwerkend Houtrookonderzoek (Charred)', uitgevoerd door de universiteit Utrecht in samenwerking met RIVM, TNO en GGD-Amsterdam. Het onderzoek is uitgevoerd in IJburg (Amsterdam), Bergen (Noord-Holland), Zutphen en De Meern (Utrecht). Het onderzoek liep van 8 februari tot 10 mei 2021. De gezondheid van zowel gezonde volwassenen als volwassenen met astma en/of COPD (chronic obstructive pulmonary disease) is dagelijks in de gaten gehouden. Ook de blootstelling aan houtrook werd continu bepaald met behulp van luchtkwaliteitsmetingen. Ik verzoek de gemeente om de resultaten van dit onderzoek bij de beoordeling van dit handavingsonderzoek te betrekken. Overigens verzoek ik de gemeente om zelf extra, specifieke luchtkwaliteitsmetingen uit te gaan voeren op basis van levoglucosan aangezien deze stof een heel geschikte indicator is voor de aanwezigheid van houtrook.

e. **Tot slot: schone houtkachels bestaan niet.**

Uit talloze wetenschappelijke onderzoeken blijkt, dat schone houtkachels niet bestaan. Ook pelletkachels veroorzaken (bijv. bij het opstarten of bij slecht stookgedrag) significante emissies van (ultra) fijnstof met inbegrip van zeer schadelijke roetdeeltjes (zie de passage hiervoor over ZZS-stoffen). Anders gezegd: als de stoker stelt dat zijn/haar kachel echt zo schoon is, waarom gebruikt hij/zij dan toch nog een schoorsteen om verbrandingsgassen af te voeren? Als de (pellet)kachel echt zo schoon is als wordt beweerd, dan zou het in de rede liggen om de rookgassen binnenshuis op te vangen, temeer om de warmte in de rookgassen optimaal te benutten voor de verwarming van de eigen woning.

f. **En ook geen rookvrije generatie in 2040, met ongebreidelde houtstook in woonwijken.**

De ambitie van Rookvrije Generatie Fryslân is dat kinderen in Fryslân vanaf 2022 rookvrij opgroeien en dat per 2040 geen kinderen meer roken. Een generatie kinderen die opgroeit zonder de schadelijke gevolgen van (mee)roken en vrij van de verleiding om te gaan roken. Een generatie die vanaf de zwangerschap hiertegen beschermd wordt en die in vrijheid kan kiezen voor een gezonde toekomst. Zonder houtstoken robuust terug te dringen en uiteindelijk te verbieden in dichtbevolkte woonwijken, o.a. rondom sportvelden en kinderspeelplaatsen, zal de provincie deze ambitie nimmer kunnen realiseren. Dat kan pas als Rookvrije zones tevens Houtrookvrije zones zijn geworden.

Verzoek om handhaving om een gezonde woon- en leefomgeving te waarborgen

Op grond van de hiervoor beschreven feiten, overwegingen en conclusies in het onderzoeksrapport van Scapeler, dien ik hierbij een handavingsverzoek in wegens overtreding van artikel 7.22 van het Bouwbesluit 2012 door de eigenaren en/of gebruikers van de houtkachels in een Z/ZW straal van 1000m om ons huis.

Ik verzoek daarnaast de gemeente om

1)- gedurende een onbepaalde periode van minimaal een jaar 24x7 monitoring van de luchtkwaliteit, dmv sensoren, welke, realtime en openbaar uitleesbaar zijn, toe te passen.

2)- voor oktober 2023:

---

² Onderzoek Royal Haskoning DHV:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/03/30/bijlage-1-rapport-beleidsverkenning-aanvullende-maatregelen-emissies-particuliere-houtstook>

- de houtstookinstallaties te registreren en periodiek te laten keuren (door een onafhankelijke partij zoals bij voertuig-APK)
- installaties die niet voldoen aan de normen een stookverbod opleggen en te ontmantelen cq te verwijderen.
- dmv periodieke en anonieme enquêtes te vragen naar ervaringen van wijkbewoners mbt structurele houtrookoverlast..

3)- de inwoners van de gemeente Leeuwarden niet tweemaal per stookseizoen, maar met een veel hogere frequentie en campagnematig te blijven informeren/opvoeden over de slechte gevolgen van houtstoken voor mens, natuur en milieu.

Ik verzoek u om handhavend op te treden om te voorkomen dat mijn gezin nog langer/vaker wordt blootgesteld aan hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen. Als inwoner van deze gemeente vertrouw en reken ik op uw verantwoordelijkheid en medewerking om onze leefomgeving en daarmee onze gezondheid te vrijwaren van hinderlijke en/of (zeer) schadelijke houtrookstoffen.

Op basis van artikel 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verzoek ik u om de houtstooksituaties rond mijn woning zorgvuldig in kaart te brengen en te onderzoeken, bij voorkeur mede op basis van objectieve luchtkwaliteits- en/of geurmetingen door een onafhankelijk en deskundig bureau.

Tot slot verzoek ik u om binnen de wettelijke termijn van acht weken een besluit te nemen over dit handhavingsverzoek.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Email 5.1.2e@kpnmail.nl

Mobiel: 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	3, 5

15/05/24

Geachte

5.1.2e

5.1.2e

Hierbij verzoek ik de gemeenten de P.I. Leeuwarden te bevelen de sport veld te verwijderen en/of ontdoen van rubbergranulaat als infil-materiaal. Immers zijn de korrels schadelijk voor de gezondheid en voor de bodem van het grond.

Ik verzoek de gemeenten handhavend op te treden en een dwangsom op te leggen indien de inrichting de rubbergranulaat niet binnen 2 weken verwijderd. In dit verband verwijs ik ook naar de uitspraak van de Raad van Staten van 19/04/24 met ECLI-nummers: ECLI:NL:RVS:2023:1531 en ECLI:NL:RVS:2023:1527.

Ook verzoek ik de gemeenten de P.I. Leeuwarden te bevelen de opgehangen 3 kabels op de sport lichtplaats te verwijderen en is geen vergunning door de gemeenten afgegeven. Ook verzoek ik de 8 licht elementen die op het dak zijn bevestigd te verwijderen, want ook hier is geen vergunning voor gegeven door de gemeenten nog is er één ingediend voor de plaatsing. Het zelfde geldt voor de plaatsing van verhoogde Kamera's op een paal op het dak. Alles wat hoger of langer dan 2,5m wordt geplaatst heeft een vergunning. Ook het dak van de inrichting voldoet niet aan de wettelijke eisen, uw gemeenten bleek hier al van op de hoogte. Ik verzoek u dan ook z.s.m. te controleren en handhaven, waarbij bij niet verwijdering of herstel binnen 2 weken dwangsommen worden opgelegd.

In afwachting op uw handhaving verblijf ik.

Hoogachtend

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

31/05/24

Geachte Gemeente Leeuwarden,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Verzoek de gemeente handhavend op te treden tegen de Penitentiaire Inrichting (hierna: PI) aan de Holstmeerweg 7 in Leeuwarden.

Ik verzoek u handhavend op te treden op de volgende punten:

1. Het gebruik van rubber korrels op het kunstgrasveld

- De rubber korrels op het veld zijn schadelijk voor de gezondheid als ook voor de bodem van de grond. Uit een eerdere zaak tegen de gemeente Leeuwarden heeft de Raad van State al een uitspraak gedaan ten aanzien van rubbergranulaat als infil-materiaal. Ik verwijs dan ook naar de volgende uitspraken:
  - ECLI:NL:RVS:2023:1531
  - ECLI:NL:RVS:2023:1460
  - ECLI:NL:RVS:2023:1527

- Het verzoek is om de PI onmiddellijk de rubbergranulaat te laten verwijderen en een dwangsom op te leggen bij weigering.

2. PI Leeuwarden heeft 4 draden over het sportveld gespannen, zonder aanwezigheid van een daarvoor benodigde omgevingsvergunning. Deze draden zijn niet vergunningsrij te realiseren, noch is er een omgevingsvergunning voor verleend. Dit is in strijd met art. 2.1 sub 1 onder a van de wet algemene bepalingen omgevingsrecht (vender: Wabo)

- Gelet op het bovenstaand verzoek ik u handhavend op te treden, tegen de gerealiseerde kabels.

3. PI Leeuwarden heeft verschillende Lichtarmaturen op het dakgeplaatst boven het voetbalveld te weten minimaal 8 en/of meer. Ook deze palen met lichtarmaturen zijn niet vergunningsrij te realiseren, noch is er een omgevingsvergunning voor verleend. Dit is in strijd met art. 2.1 sub 1 onder a van de Wabo.

- Ik verzoek u hiestegen handhavend op te treden.

4. Pl Leeuwarden heeft verschillende camera's op palen op het dak van het gebouw en op de buitenmuren geplaatst. De camera's zijn niet vergunningvrij te realiseren, noch is er een omgevingsvergunning voor verleend. Dit is in strijd met art. 2.1, sub 1 onder a van de Wabo.

- Ik verzoek u handhavend op te treden tegen de gerealiseerde camera's.

5. Pl Leeuwarden heeft rondom het sportveld een overkapping aangebracht met daaraan elektrische kabels. Deze overkapping en spanningskabels zijn niet vergunningvrij te realiseren, noch is er een omgevingsvergunning voor verleend. Dit is in strijd met art. 2, aanhef en onder 3 en art. 3 aanhef en onder 1, IIbesluit omgevingsrecht. Ook is er geen zicht op legalisatie. Zowel de overkapping als de kabels passen niet binnen de maatvoering zoals aangegeven in het bestemmingsplan. De overkapping is in strijd met art. 2.1, sub 1 onder a van de Wabo.

- Ik verzoek u handhavend op te treden tegen de gerealiseerde overkapping en spanningskabels.

6. Pl Leeuwarden heeft op afdeling E (ait) een deel plastic plafond. Dit deel van de plafond voldoet niet aan de brandveiligheid. De brandreactie van het plastic plafond betreft geen brandreactie A1. En voldoet hiermee niet aan art. 2.76 van het Bouwbesluit 2012. Er is dus ook hier sprake van een overtreding.

- Ik verzoek u handhavend op te treden tegen de gerealiseerde plastic dak/plafond en afdeling E(ait) tot die tijd te sluiten.

Al de bovengenoemde punten, overtredingen maken mijnzins dat u een last onder dwangsom op legt aan de Pl. Tot zij de overtredingen beëindigen en beëindigd houden. Immers heeft u de taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van de bepalingen die bij of krachtens de wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet Ruimtelijke Ordening (WRO) gelden. Dit geldt uit art. 5.2, eerste lid Wabo en art. 7.1 WRO.

Derhalve verzoek ik u stellig om handhavend op te treden aan het perceel, adres Pl Leeuwarden, Holstmeersweg 7, 8936 AS, en om een last onder dwangsom, met toepassing van artikelen 125 van de Gemeentewet in samenhang met art. 5:32 van de algemene wet bestuursrecht op te leggen aan de overtreder.

Ik verzoek u voorts om ontvangstbevestiging, en met de meeste hoogachting

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Mijn kenmerk: 24.20.1 Fr

Uw kenmerk:

Betreft: Handhavingsverzoek maatregelen KRW

Datum: 29 april 2025

5.1.2e

Geacht college,

Namens de **stichting Mobilisation for the Environment** en de **coöperatie Mobilisation for the Environment U.A.**, beide gevestigd aan de Waldeck Pymontsingel 18, 6521 BC Nijmegen (samen verder: MOB), voor wie ik als gemachtigde optreed (zie bijlage 1), verzoek ik om handhaving op grond van artikel 10.16 lid 3 van het Omgevingsbesluit.

Om te voldoen aan de verplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) dienen maatregelen genomen te worden die zijn opgenomen in maatregelenprogramma's als bedoeld in artikel 11 KRW. De maatregelenprogramma's voor de KRW zijn onderdeel van de Stroomgebiedbeheerplannen Rijn, Maas, Schelde en Eems 2022 – 2027. Uit artikel 11 lid 8 KRW en artikel 10.16 lid 3 Omgevingsbesluit volgt dat de maatregelen drie jaar na actualisatie van het maatregelenprogramma operationeel moeten zijn. Op grond van artikel 10.11 lid 2 Omgevingsbesluit en artikel 13 lid 7 KRW zijn de stroomgebiedbeheerplannen voor de planperiode 2022-2027 op 22 december 2021 geactualiseerd. De maatregelen voor deze planperiode moesten dus op 22 december 2024 operationeel zijn. 'Operationeel' betekent volgens MOB dat de maatregel volledig is uitgevoerd en in werking is, zodat de effecten van de maatregel zichtbaar zullen zijn in de resultaten van het KRW-monitoringsprogramma over de jaren 2025-2027.

MOB heeft alle provincies gevraagd om informatie over de stand van zaken van uitvoering van de maatregelen. Uit de ontvangen informatie over de stand van zaken per 31 december 2024 van provincie Fryslan blijkt dat diverse maatregelen uit het maatregelenprogramma van deze provincie nog niet zijn uitgevoerd (zie bijlage 2). MOB vraagt specifiek aandacht voor de anti-verdrogingsmaatregelen voor de Duinen van Vlieland in het grondwaterlichaam Wadden Rijn-Noord en de anti-verdrogingsmaatregelen voor N2000 Fluessen Aldegeasterbrekken en Sneekermeergebied in het grondwaterlichaam Deklaag Rijn-Noord. Uit de factsheets 2022 voor deze grondwaterlichamen (bijlage 3 en 4) blijkt dat de toestand voor de grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen ontoereikend is. Het doelbereik in 2027 is redelijk zeker, maar dus niet volledig zeker. Het niet tijdig uitvoeren van de anti-verdrogingsmaatregelen is daarom een ernstige overtreding.

Er geldt een beginselplicht tot handhaving. Op grond van artikel 18.2 lid 5 van de Omgevingswet bent u als bevoegd gezag verplicht een eind te maken aan de overtreding van artikel 10.16 lid 3 Omgevingsbesluit en artikel 11 KRW, namelijk het niet operationeel

hebben van de anti-verdrogingsmaatregelen in de hiervoor genoemde grondwaterlichamen voor 22 december 2024. U bent bevoegd gezag omdat het hoofdkantoor van provincie Fryslan in uw gemeente is gevestigd. Namens MOB verzoek ik u daarom om aan provincie Fryslan een last onder dwangsom op te leggen die passend is bij de aard en omvang van de overtreding. Ik wijs u er daarbij op dat de doelen van de KRW eind 2027 moeten zijn bereikt, en dat verder uitstel van het halen van de doelen niet mogelijk is.

Ik ontvang gaarne een ontvangstbevestiging van u, en verneem graag zo spoedig mogelijk uw reactie.

5.1.2e

5.1.2e

Bijlagen:

- Bijlage 1: machtiging
- Bijlage 2: overzicht voortgang maatregelen provincie Fryslan
- Bijlage 3: KRW-factsheet 2022 Wadden Rijn-Noord
- Bijlage 4: KRW-factsheet 2022 Deklaag Rijn-Noord

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Gemeente Leeuwarden

5.1.2e
5.1.2e

Per e-mail: 5.1.2e@chello.nl

Onderwerp Opschorten handhavingsverzoek
Uw kenmerk -
Ons kenmerk HV-2025-027715
Dienst Fysiek Domein
Sector Duurzame omgevingskwaliteit
Contact 5.1.2e
Bijlagen -
Datum 8 juli 2025

VERZONDEN 08 JULI 2025

Geachte 5.1.2e,

Waarom krijgt u deze brief?

Op 4 maart 2025 hebben wij van u een schriftelijk verzoek om handhaving ontvangen. U verzoekt ons handhavend op te treden tegen de geluidsoverlast die u ervaart van de klimaatinstallaties op het adres Meersweg 5.1.2e (Grou).

Wij hebben de ontvangst van uw verzoek op 10 maart 2025 bevestigd en daarbij de termijn om op het verzoek te beslissen verdaagd. Wij zien nu aanleiding om de behandeling van het verzoek op te schorten. Hierna leggen wij dit uit.

Opschorten behandeling van het verzoek

Twee geluidsadviseurs van De Fryske Utfieringsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO) hebben in onze opdracht twee keer een meting gedaan om het geluidsniveau afkomstig van de klimaatinstallaties vast te stellen. Wegens omstandigheden, zoals achtergrondgeluiden van het klotsende water en het getik van de vlaggenmasten van de aanwezige boten in de haven, heeft de FUMO geadviseerd nieuwe metingen te verrichten in het najaar, als de omstandigheden rustiger zijn. Dit is door de geluidsadviseurs met u besproken.

Opschorten beslistermijn

Op 7 juli 2025 heeft onze handhavingsjuriste 5.1.2e telefonisch contact met u gehad. In dat gesprek is met u afgesproken om de behandeling van het handhavingsverzoek op te schorten tot de nieuwe geluidsmeting(en) hebben plaatsgevonden. Deze brief is daarvan een bevestiging.

Wij staan in nauw contact met de FUMO die ons bericht zodra de metingen zullen plaatsvinden. Wij houden u van het verloop op de hoogte.

Neem contact op als u nog vragen heeft

Als u vragen heeft kunt u contact opnemen met onze handhavingsjuriste 5.1.2e
5.1.2e via mail 5.1.2e s@leeuwarden.nl of u belt met 14058. We zijn
bereikbaar op werkdagen van 8:30 uur tot 17:00 uur. Wilt u uw zaaknummer
noemen?

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Leeuwarden
namens dezen,

5.1.2e

5.1.2e

Teamleider Toezicht en advies, Bouw en Milieu

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Gemeente Leeuwarden

Den Hollander Advocaten

5.1.2e

3240 AB Middelharnis

Onderwerp Last onder dwangsom
Uw kenmerk -
Ons kenmerk HV-2024-003243/2024-117283
Dienst Fysiek Domein
Sector Duurzame Omgevingskwaliteit
Contact 14058, 5.1.2e
WhatsApp -
Bijlagen |
Datum 20 september 2024 VERZONDEN 20 SEP. 2024

Geachte heer De Haas,

Naar aanleiding van het handhavingsverzoek inzake de windturbine van uw cliënt 5.1.2e, sturen wij u ter kennisname bijgevoegd besluit toe.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Leeuwarden

5.1.2e

5.1.2e

J.T. Wiersma,
Teamleider Toezicht en advies, Bouw en Milieu.

5.1.2e

AANGETEKEND EN PER GEWONE POST VERZONDEN

Onderwerp **Besluit last onder dwangsom**
Uw kenmerk -
Ons kenmerk **HV-2024-003243/2024-117283**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **Duurzame omgevingskwaliteit**
Contact **14 058, 5.1.2e**
Bijlagen **I**
Datum **20 september 2024**

Geachte **5.1.2e**,

Op 4 juli 2024, verzonden 5 juli 2024, hebben wij u per brief bericht dat wij een handhavingsverzoek hebben ontvangen, waarin ons wordt verzocht om handhavend op te treden tegen de windturbine op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, **5.1.2e**

Ons besluit

Wij hebben besloten om aan u een last onder dwangsom op te leggen, wegens het handelen in strijd met artikel 5.1 lid 1 onder a en artikel 5.1 lid 2 onder a van de Omgevingswet (hierna: Ow). De beweegredenen voor dit besluit leest u verder in deze brief.

Onze bevindingen

Op 6 juni 2024 heeft onze toezichthouder een controle gedaan op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, **5.1.2e** (hierna: perceel). Tijdens deze controle is geconstateerd dat de eerdere kop van de windturbine met twee wieken, is vervangen voor een kop met drie wieken.

Wet- en regelgeving

Op grond van artikel 5.1 lid 1 onder a van de Ow is het verboden om een omgevingsplanactiviteit te verrichten, zonder daarvoor een omgevingsvergunning te hebben. Een omgevingsplanactiviteit bouwen is onder ander het verrichten van een activiteit die in strijd is met het omgevingsplan (bijlage bij de Ow onder A).

Een omgevingsplanactiviteit kan vergunningvrij zijn, op grond van landelijke regels of op grond van het omgevingsplan. Deze landelijke regels zijn vastgelegd in het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bbl). Zo bepaalt artikel 2.29

onder a van het Bbl dat een omgevingsplanactiviteit vergunningvrij is, voor zover sprake is van gewoon onderhoud en daarbij detaillering, profilering en vormgeving van het bouwwerk niet wijzigen.

Gelet op het feit dat de kop van de windturbine met twee wieken is vervangen voor een kop met drie wieken, is er geen sprake van gewoon onderhoud, nu er sprake is van een wijziging van de detaillering. Hierdoor valt deze omgevingsplanactiviteit niet onder de regels voor het vergunningvrij bouwen.

Op grond van artikel 22.1, onder a van de Ow en artikel 4.6, lid 1 onder g van de Invoeringswet Omgevingswet, geldt voor het perceel waarop de windturbine staat het bestemmingsplan Leeuwarden - bestemmingsplan Bûtengebied als deel van het omgevingsplan (hierna: het Omgevingsplan) en heeft daarin de bestemming 'Agrarisch' en een gebiedsaanduiding 'overige zone - windturbine'.

Het omgevingsplan kunt u zelf raadplegen door te zoeken naar het perceel op <https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>.

Artikel 52.3.2 onder a van het omgevingsplan bepaalt dat voor het bouwen van een solitaire windturbine geldt dat:

1. een windturbine uitsluitend zal worden gebouwd, ter plaatse van de gebiedsaanduiding "overige zone - windturbine";
2. het aantal te bouwen windturbines, ter plaatse van de gebiedsaanduiding "overige zone - windturbine", ten hoogste één zal bedragen;
3. de bouwhoogte van een windturbine ten hoogste de bestaande bouwhoogte zal bedragen;
4. de rotordiameter van een windturbine ten hoogste de bestaande rotordiameter zal bedragen.

De windturbine voldoet aan deze bepalingen uit het Omgevingsplan.

Tevens bepaalt artikel 22.7 lid 1 onder a van het omgevingsplan dat het uiterlijk of de plaatsing van een bouwwerk niet in strijd mag zijn met de redelijke eisen van welstand. Daarom hebben wij een welstandsadvies opgevraagd bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit Hus en Hiem. Uit het advies volgt dat de vervanging van de kop van de windturbine voldoet aan de redelijke eisen van welstand, mits uitgevoerd in de kleur lichtgrijs. Nu de vervanging van de kop van de windturbine voldoet aan de redelijke eisen van welstand, onder voorwaarde van de juiste kleur, is er sprake van concreet zicht

op legalisatie voor wat betreft de omgevingsplanactiviteit, mits aannemelijk is dat er een aanvraag wordt gedaan.¹

Nu u echter niet beschikt over de vereiste omgevingsvergunning voor deze omgevingsplanactiviteit, heeft u door het (laten) vervangen van de kop met twee wieken voor een kop met drie wieken, artikel 5.1 lid 1 onder a van de Ow overtreden.

Technische bouwactiviteit

Artikel 5.1 lid 2 onder a van de Ow, bepaalt dat het verboden is om een bouwactiviteit te verrichten zonder een omgevingsvergunning. Artikel 2.26 lid 1 onder a van het Bbl, bepaalt dat een bouwwerk zonder een dak niet hoger mag zijn dan 5 meter. Gelet op het feit dat de windturbine hoger is dan 5 meter, is deze vergunningplichtig voor de technische bouwactiviteit.

Nu u tevens niet beschikt over de vereiste omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit, handelt u ook in strijd met artikel 5.1 lid 2 onder a van de Ow.

Zienswijze

In de brief van 4 juli 2024 hebben wij u de mogelijkheid geboden om tegen het handavingsverzoek een zienswijze in te dienen. Uw gemachtigde, 5.1.2e, heeft op 18 juli 2024 een zienswijze ingediend en op 22 juli 2024 een aanvulling op die zienswijze gedaan.

In de zienswijze wordt aangegeven dat er geen sprake is van een overtreding van artikel 4.428 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarbij wordt onder andere aangevoerd dat met de reparatie van 1 mei 2024 wordt voldaan aan het bepaalde in dit artikel.

Ten opzichte van de omgevingsplanactiviteit wordt aangevoerd dat de uitgevoerde reparatie kwalificeert als 'gewoon onderhoud' en indien het college van mening is dat dit niet het geval is, concreet zicht op legalisatie aangenomen kan worden nu het wijzigen van de kop zou passen binnen de regels van het omgevingsplan, zodat van handhavend optreden dient te worden afgezien.

Voor wat betreft de technische bouwactiviteit wordt aangevoerd dat de reparatie vergunningvrij is, omdat sprake zou zijn van een gedeeltelijke vernieuwing of verandering zonder wijziging van de draagconstructie, de indeling in (sub)brandcompartimenten of de isolatie van de gevel.

Onze reactie

Artikel 4.428 lid 1 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal), bepaalt dat met het oog op het waarborgen van de veiligheid, een windturbine ten minste éénmaal per jaar wordt beoordeeld door een deskundige op het

---

¹ Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRVs) 2 juni 2010
ECLI:NL:RVS:2010:BM6444

gebied van windturbines op de beveiligingen, onderhoud en reparaties. Gelet op het feit dat de kop van de windturbine op 1 mei 2024 is vervangen en er nog geen jaar is verstreken, vindt er geen overtreding van artikel 4.428 van het Bal plaats. Nu er geen sprake is van een overtreding, bestaat er voor ons dan ook geen grondslag om hierop te handhaven.

De stelling over de omgevingsplanactiviteit dat sprake zou zijn van gewoon onderhoud, volgen wij niet. Zoals wij hiervoor hebben aangegeven is er sprake van een wijziging in de detaillering nu de kop met twee wieken is vervangen voor een kop met drie wieken, waardoor de omgevingsplanactiviteit niet voldoet aan de regels voor het vergunningvrij bouwen.

De omgevingsplanactiviteit past echter binnen de regels van het omgevingsplan, waardoor er sprake is van concreet zicht op legalisering, mits uitgevoerd in de kleur lichtgrijs en aannemelijk is dat er een aanvraag wordt gedaan.

Voor wat betreft hetgeen wordt aangevoerd omtrent de technische bouwactiviteit, volgt het college dit niet. Los van het feit dat deze stelling niet wordt onderbouwd, bepaalt artikel 2.27 lid 1 onder b van het Bbl dat het verrichten van een bouwactiviteit vergunningvrij is, mits er sprake is van een gedeeltelijke vernieuwing of verandering van een bouwwerk waarbij de draagconstructie, de indeling in (sub)brandcompartimenten of beschermde subbrandcompartimenten; en de isolatie van de gevel, of een gevelpaneel niet wijzigen.

Zonder de gegevens of het gewicht is toegenomen, kan er niet met zekerheid gesteld worden of de bestaande constructie voldoet. Dit is aan u als eigenaar van de windturbine om aannemelijk te maken en de nodige stukken hiervoor aan te leveren. Dit betekent dat er ten opzichte van de technische bouwactiviteit op dit moment geen concreet zicht op legalisatie bestaat.

Belangenafweging

Op grond van artikel 18.1 onder c van de Ow en de geldende rechtspraak, zijn wij, behoudens bijzondere omstandigheden, niet enkel bevoegd maar zelfs verplicht om tot handhaving over te gaan.² De algemene belangen die worden gediend met het optreden tegen illegale situaties en het voorkomen van ongewenste precedentwerking eisen dit. Wij achten het in deze situatie noodzakelijk om een last onder dwangsom op te leggen.

Tevens zijn ons geen bijzondere omstandigheden gebleken die reden kunnen zijn om van handhaving af te zien. Volledige legalisatie van de huidige situatie lijkt zonder vergunningaanvraag en nadere onderbouwing van de aanvaardbaarheid van de nieuwe kop op de bestaande constructie, nog niet volledig zeker.

---

² ABRvS 17 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1216

Wij hebben bij ons besluit het algemeen belang dat is gediend met handhaving van de wettelijke voorschriften, afgewogen tegen uw belang bij de huidige situatie. In dit geval een afweging tussen het belang van handhaving van de wet- en regelgeving en het belang bij handhaven van het verrichten van een bouwactiviteit en omgevingsplanactiviteit, zonder te beschikken over de vereiste omgevingsvergunning.

Alhoewel wij beseffen dat u belang heeft bij de voortzetting van deze situatie, zijn wij van mening dat het algemeen belang, het belang van handhaving van de wettelijke voorschriften, en het belang van het voorkomen van precedentwerking voorrang hebben. Dit maakt dat wij evenmin tot oordeel komen dat handhavend optreden onevenredig is.

Dwangsommaatregel

Wij leggen aan u een last onder dwangsom op waarbij de last inhoudt dat u voor **1 januari 2025** de overtreding van artikel 5.1 lid 1 onder a en art. 5.1 lid 2 onder a van de Ow dient te (laten) beëindigen en beëindigd dient te houden. De gestelde termijn achten wij na afweging van de betrokken belangen redelijk.

U kunt aan de last voldoen door de kop van de windturbine met drie wieken:

- terug te (laten) brengen naar de vergunde staat;
- te (laten) verwijderen en verwijderd te houden.

Indien u deze last niet nakomt, verbeurt u een dwangsom van €20.000,- ineens. Als de dwangsom wordt verbeurt, dient deze dwangsom binnen een termijn van zes weken te worden betaald. In het geval de dwangsom is verbeurt, maar de overtreding niet is beëindigd, kunnen wij besluiten om een nieuwe, hogere last onder dwangsom op te leggen.

Indienen aanvraag

Wij adviseren u echter om, voordat u overgaat op het aanpassen van de kop van de windturbine, een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen voor het (laten) vervangen van de kop van de windturbine met twee wieken, voor een kop met drie wieken.

U dient hiervoor een aanvraag te doen voor zowel de omgevingsplanactiviteit als de technische bouwactiviteit. In dat geval zullen wij het besluit op de aanvragen afwachten. Deze kunt u indienen **binnen vier weken, na verzending van dit besluit** via: <https://omgevingswet.overheid.nl/aanvragen/>. Wij gaan ervan uit dat u gebruikt maakt van deze mogelijkheid.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen leest u in de bijgevoegde bijlage.

Melding milieu belastende activiteit

Uit artikel 3.11 lid 1 van het Bal volgt dat het opwekken van elektriciteit met een windturbine met een rotordiameter groter dan 2 meter, valt onder een milieubelastende activiteit. Nu de rotordiameter van de windturbine groter is dan 2 meter, namelijk 15,85 meter, dient u op grond van artikel 4.427 van het Bal ook een melding te doen van deze milieubelastende activiteit.

Hierbij dient u de volgende stukken aan te leveren:

- het vermogen van de windturbine in kilowatt;
- de diameter van de rotor in centimeters;
- de hoogte van de mast in meters;
- de berekende afstand in meters tot waar het plaatsgebonden risico ten hoogste 1 op de 100.000 en 1 op de 1.000.000 per jaar is; en
- het akoestisch rapport op grond van artikel 22.60 lid 1 onder b van het omgevingsplan.

Wij verzoeken u om deze melding te doen, op het moment dat u de vergunningen aanvraagt. Dit kunt u doen via:

<https://omgevingswet.overheid.nl/aanvragen/>.

Zorgplicht

Onze toezichthouder heeft overigens geconstateerd dat er verlichting is aangebracht op de windturbine. Tevens hebben wij een melding ontvangen waaruit volgt dat de verlichting op de windturbine zorgt voor lichthinder. Gelet op het voorgaande en de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 en artikel 2.2 lid 1, onderdeel c, onder 5 van het Bal, verzoeken wij u om de verlichting van de windturbine per direct uit te schakelen.

Neem contact op als u nog vragen heeft

Wij gaan ervan uit u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u telefonisch contact opnemen met 5.1.2e, bereikbaar van maandag tot en met donderdag via het telefoonnummer 14 058.

Hoogachtend,

5.1.2e ehouders van Leeuwarden

5.1.2e

J.T. Wjersma,
Teamleider Toezicht en advies, Bouw en Milieu.

Bijlage

Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a) uw naam en adres;
- b) de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c) tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d) het kenmerk / nummer van het besluit;
- e) de reden van uw bezwaar;
- f) uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 5, 8

Advocatenkantoor Burgum

5.1.2e

Klompmakersstrjitte 1
9251 EG Burgum

AANGETEKENDE EN PER GEWONE POST VERZONDEN

Onderwerp **Besluit gedeeltelijk toewijzen handhavingsverzoek**
Uw kenmerk -
Ons kenmerk **HV-2024-003243 / 2024-117283**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **Duurzame omgevingskwaliteit**
Contact **14 058, 5.1.2e**
Bijlagen **2**
Datum **20 september 2024** VERZONDEN 20 SEP. 2024

Geachte 5.1.2e,

Op 24 mei 2024 heeft u namens uw cliënt, 5.1.2e 5.1.2e, wonende aan het 5.1.2e een verzoek om handhaving ingediend. Het handhavingsverzoek richt zich tegen de windturbine op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, 5.1.2e. Dit perceel is in eigendom van uw cliënt 5.1.2e. De windturbine op dit perceel is middels een opstalrecht in eigendom van de buurman van uw cliënt, 5.1.2e 5.1.2e.

Als reactie op uw handhavingsverzoek, hebben wij u op 4 juni 2024, verzonden 6 juni 2024, een ontvangstbevestiging van uw handhavingsverzoek verzonden. Tevens hebben wij u op 12 juli 2024 per brief bericht dat de termijn om te beslissen op uw handhavingsverzoek wordt uitgesteld tot 23 september 2024.

Uw verzoek

In uw handhavingsverzoek vraagt u de gemeente om handhavend op te treden tegen de windturbine op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, 5.1.2e (hierna: perceel).

In het handhavingsverzoek geeft u aan dat volgens uw cliënt de windturbine niet aan de wettelijke vereisten voldoet en verwijst u naar artikel 4.428 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal). Volgens uw cliënt zou er jaren geen kwaliteitscontrole aan de windturbine hebben plaatsgevonden.

Daarbij geeft u aan dat uw cliënt stelt dat het onderhoud aan de windturbine zodanig gebrekkig is, dat er een acuut gevaar is ontstaan en er in het jaar 2021 brokstukken van de windmolen af zijn gevallen op het terrein van uw cliënt, waar uw cliënt 5.1.2e

Tevens geeft u aan dat uw cliënt heeft geconstateerd dat er recentelijk een nieuwe kop op de windturbine is geplaatst en uw cliënt zich afvraagt of de eigenaar van de windturbine hier een vergunning voor heeft aangevraagd.

Ons besluit

Wij hebben besloten om het handhavingsverzoek toe te wijzen voor wat betreft het vervangen van de kop van de windturbine. De beweegredenen voor dit besluit leest u verder in deze brief.

Afwijzen onderdeel artikel 4.428 van het Bal

Artikel 4.428 lid 1 van het Bal, bepaalt dat met het oog op het waarborgen van de veiligheid, een windturbine ten minste éénmaal per jaar wordt beoordeeld door een deskundige op het gebied van windturbines op de beveiligingen, onderhoud en reparaties.

Gelet op het feit dat de kop van de windturbine op 1 mei 2024 is vervangen en er nog geen jaar is verstreken, vindt er geen overtreding van artikel 4.428 van het Bal plaats. Nu er geen sprake is van een overtreding, bestaat er voor ons dan ook geen grondslag om hierop te handhaven en wijzen uw handhavingsverzoek voor dit onderdeel af.

Toewijzen onderdeel vervangen kop windturbine

Wij hebben beoordeeld dat het vervangen van de kop van de windturbine op het perceel, zonder te beschikken over de vereiste omgevingsvergunningen, in strijd is met artikel 5.1 lid 1, onder a jo artikel 5.1 lid 2, onder a van de Omgevingswet (hierna: Ow).

Gelet op het voorgaande is er aan de eigenaar van de windturbine een last onder dwangsom opgelegd. Deze last houdt in dat de overtreding van artikel 5.1 lid 1 onder a jo 5.1 lid 2 onder a van de Ow dient te worden beëindigd. Hieraan kan worden voldaan door de kop van de windturbine met drie wieken:

- terug te (laten) brengen naar de vergunde staat;
- te (laten) verwijderen en verwijderd te houden.

Volledigheidshalve vermelden wij dat het de eigenaar van de windturbine vrijstaat om alsnog een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen voor zowel de technische bouwactiviteit als de omgevingsplanactiviteit. In dat geval zullen wij het besluit op de aanvragen afwachten.

Een afschrift van dit besluit is bij deze brief gevoegd.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen leest u in de bijgevoegde bijlage.

Neem contact op als u nog vragen heeft

Wij gaan ervan uit u voldoende te hebben geïnformeerd en dat u de inhoud van deze brief met uw cliënt zult delen. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u telefonisch contact opnemen met [5.1.2e] [5.1.2e], bereikbaar van maandag tot en met donderdag via het telefoonnummer 14 058.

Hoogachtend,

[5.1.2e] wethouders van Leeuwarden

[5.1.2e]

[5.1.2e] cht en Advies, Bouw en Milieu.

Bijlage

Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a) uw naam en adres;
- b) de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c) tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d) het kenmerk / nummer van het besluit;
- e) de reden van uw bezwaar;
- f) uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

AANGETEKEND EN PER GEWONE POST VERZONDEN

Onderwerp **Besluit last onder dwangsom**
Uw kenmerk -
Ons kenmerk **HV-2024-003243/2024-117283**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **Duurzame omgevingskwaliteit**
Contact **14 058, 5.1.2e**
Bijlagen **I**
Datum **20 september 2024**

Geachte **5.1.2e**,

Op 4 juli 2024, verzonden 5 juli 2024, hebben wij u per brief bericht dat wij een handhavingsverzoek hebben ontvangen, waarin ons wordt verzocht om handhavend op te treden tegen de windturbine op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, **5.1.2e**

Ons besluit

Wij hebben besloten om aan u een last onder dwangsom op te leggen, wegens het handelen in strijd met artikel 5.1 lid 1 onder a en artikel 5.1 lid 2 onder a van de Omgevingswet (hierna: Ow). De beweegredenen voor dit besluit leest u verder in deze brief.

Onze bevindingen

Op 6 juni 2024 heeft onze toezichthouder een controle gedaan op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, **5.1.2e** (hierna: perceel). Tijdens deze controle is geconstateerd dat de eerdere kop van de windturbine met twee wieken, is vervangen voor een kop met drie wieken.

Wet- en regelgeving

Op grond van artikel 5.1 lid 1 onder a van de Ow is het verboden om een omgevingsplanactiviteit te verrichten, zonder daarvoor een omgevingsvergunning te hebben. Een omgevingsplanactiviteit bouwen is onder ander het verrichten van een activiteit die in strijd is met het omgevingsplan (bijlage bij de Ow onder A).

Een omgevingsplanactiviteit kan vergunningvrij zijn, op grond van landelijke regels of op grond van het omgevingsplan. Deze landelijke regels zijn vastgelegd in het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bbl). Zo bepaalt artikel 2.29

onder a van het Bbl dat een omgevingsplanactiviteit vergunningvrij is, voor zover sprake is van gewoon onderhoud en daarbij detaillering, profilering en vormgeving van het bouwwerk niet wijzigen.

Gelet op het feit dat de kop van de windturbine met twee wieken is vervangen voor een kop met drie wieken, is er geen sprake van gewoon onderhoud, nu er sprake is van een wijziging van de detaillering. Hierdoor valt deze omgevingsplanactiviteit niet onder de regels voor het vergunningvrij bouwen.

Op grond van artikel 22.1, onder a van de Ow en artikel 4.6, lid 1 onder g van de Invoeringswet Omgevingswet, geldt voor het perceel waarop de windturbine staat het bestemmingsplan Leeuwarden - bestemmingsplan Bûtengebied als deel van het omgevingsplan (hierna: het Omgevingsplan) en heeft daarin de bestemming 'Agrarisch' en een gebiedsaanduiding 'overige zone - windturbine'.

Het omgevingsplan kunt u zelf raadplegen door te zoeken naar het perceel op <https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>.

Artikel 52.3.2 onder a van het omgevingsplan bepaalt dat voor het bouwen van een solitaire windturbine geldt dat:

1. een windturbine uitsluitend zal worden gebouwd, ter plaatse van de gebiedsaanduiding "overige zone - windturbine";
2. het aantal te bouwen windturbines, ter plaatse van de gebiedsaanduiding "overige zone - windturbine", ten hoogste één zal bedragen;
3. de bouwhoogte van een windturbine ten hoogste de bestaande bouwhoogte zal bedragen;
4. de rotordiameter van een windturbine ten hoogste de bestaande rotordiameter zal bedragen.

De windturbine voldoet aan deze bepalingen uit het Omgevingsplan.

Tevens bepaalt artikel 22.7 lid 1 onder a van het omgevingsplan dat het uiterlijk of de plaatsing van een bouwwerk niet in strijd mag zijn met de redelijke eisen van welstand. Daarom hebben wij een welstandsadvies opgevraagd bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit Hus en Hiem. Uit het advies volgt dat de vervanging van de kop van de windturbine voldoet aan de redelijke eisen van welstand, mits uitgevoerd in de kleur lichtgrijs. Nu de vervanging van de kop van de windturbine voldoet aan de redelijke eisen van welstand, onder voorwaarde van de juiste kleur, is er sprake van concreet zicht

op legalisatie voor wat betreft de omgevingsplanactiviteit, mits aannemelijk is dat er een aanvraag wordt gedaan.¹

Nu u echter niet beschikt over de vereiste omgevingsvergunning voor deze omgevingsplanactiviteit, heeft u door het (laten) vervangen van de kop met twee wieken voor een kop met drie wieken, artikel 5.1 lid 1 onder a van de Ow overtreden.

Technische bouwactiviteit

Artikel 5.1 lid 2 onder a van de Ow, bepaalt dat het verboden is om een bouwactiviteit te verrichten zonder een omgevingsvergunning. Artikel 2.26 lid 1 onder a van het Bbl, bepaalt dat een bouwwerk zonder een dak niet hoger mag zijn dan 5 meter. Gelet op het feit dat de windturbine hoger is dan 5 meter, is deze vergunningplichtig voor de technische bouwactiviteit.

Nu u tevens niet beschikt over de vereiste omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit, handelt u ook in strijd met artikel 5.1 lid 2 onder a van de Ow.

Zienswijze

In de brief van 4 juli 2024 hebben wij u de mogelijkheid geboden om tegen het handhavingsverzoek een zienswijze in te dienen. Uw gemachtigde, " " 5.1.2e, heeft op 18 juli 2024 een zienswijze ingediend en op 22 juli 2024 een aanvulling op die zienswijze gedaan.

In de zienswijze wordt aangegeven dat er geen sprake is van een overtreding van artikel 4.428 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarbij wordt onder andere aangevoerd dat met de reparatie van 1 mei 2024 wordt voldaan aan het bepaalde in dit artikel.

Ten opzichte van de omgevingsplanactiviteit wordt aangevoerd dat de uitgevoerde reparatie kwalificeert als 'gewoon onderhoud' en indien het college van mening is dat dit niet het geval is, concreet zicht op legalisatie aangenomen kan worden nu het wijzigen van de kop zou passen binnen de regels van het omgevingsplan, zodat van handhavend optreden dient te worden afgezien.

Voor wat betreft de technische bouwactiviteit wordt aangevoerd dat de reparatie vergunningvrij is, omdat sprake zou zijn van een gedeeltelijke vernieuwing of verandering zonder wijziging van de draagconstructie, de indeling in (sub)brandcompartimenten of de isolatie van de gevel.

Onze reactie

Artikel 4.428 lid 1 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal), bepaalt dat met het oog op het waarborgen van de veiligheid, een windturbine ten minste éénmaal per jaar wordt beoordeeld door een deskundige op het

---

¹ Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) 2 juni 2010
ECLI:NL:RVS:2010:BM6444

gebied van windturbines op de beveiligingen, onderhoud en reparaties. Gelet op het feit dat de kop van de windturbine op 1 mei 2024 is vervangen en er nog geen jaar is verstreken, vindt er geen overtreding van artikel 4.428 van het Bal plaats. Nu er geen sprake is van een overtreding, bestaat er voor ons dan ook geen grondslag om hierop te handhaven.

De stelling over de omgevingsplanactiviteit dat sprake zou zijn van gewoon onderhoud, volgen wij niet. Zoals wij hiervoor hebben aangegeven is er sprake van een wijziging in de detaillering nu de kop met twee wieken is vervangen voor een kop met drie wieken, waardoor de omgevingsplanactiviteit niet voldoet aan de regels voor het vergunningvrij bouwen.

De omgevingsplanactiviteit past echter binnen de regels van het omgevingsplan, waardoor er sprake is van concreet zicht op legalisering, mits uitgevoerd in de kleur lichtgrijs en aannemelijk is dat er een aanvraag wordt gedaan.

Voor wat betreft hetgeen wordt aangevoerd omtrent de technische bouwactiviteit, volgt het college dit niet. Los van het feit dat deze stelling niet wordt onderbouwd, bepaalt artikel 2.27 lid 1 onder b van het Bbl dat het verrichten van een bouwactiviteit vergunningvrij is, mits er sprake is van een gedeeltelijke vernieuwing of verandering van een bouwwerk waarbij de draagconstructie, de indeling in (sub)brandcompartimenten of beschermde subbrandcompartimenten; en de isolatie van de gevel, of een gevelpaneel niet wijzigen.

Zonder de gegevens of het gewicht is toegenomen, kan er niet met zekerheid gesteld worden of de bestaande constructie voldoet. Dit is aan u als eigenaar van de windturbine om aannemelijk te maken en de nodige stukken hiervoor aan te leveren. Dit betekent dat er ten opzichte van de technische bouwactiviteit op dit moment geen concreet zicht op legalisatie bestaat.

Belangenafweging

Op grond van artikel 18.1 onder c van de Ow en de geldende rechtspraak, zijn wij, behoudens bijzondere omstandigheden, niet enkel bevoegd maar zelfs verplicht om tot handhaving over te gaan.² De algemene belangen die worden gediend met het optreden tegen illegale situaties en het voorkomen van ongewenste precedentwerking eisen dit. Wij achten het in deze situatie noodzakelijk om een last onder dwangsom op te leggen.

Tevens zijn ons geen bijzondere omstandigheden gebleken die reden kunnen zijn om van handhaving af te zien. Volledige legalisatie van de huidige situatie lijkt zonder vergunningaanvraag en nadere onderbouwing van de aanvaardbaarheid van de nieuwe kop op de bestaande constructie, nog niet volledig zeker.

---

² ABRvS 17 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1216

Wij hebben bij ons besluit het algemeen belang dat is gediend met handhaving van de wettelijke voorschriften, afgewogen tegen uw belang bij de huidige situatie. In dit geval een afweging tussen het belang van handhaving van de wet- en regelgeving en het belang bij handhaven van het verrichten van een bouwactiviteit en omgevingsplanactiviteit, zonder te beschikken over de vereiste omgevingsvergunning.

Alhoewel wij beseffen dat u belang heeft bij de voortzetting van deze situatie, zijn wij van mening dat het algemeen belang, het belang van handhaving van de wettelijke voorschriften, en het belang van het voorkomen van precedentwerking voorrang hebben. Dit maakt dat wij evenmin tot oordeel komen dat handhavend optreden onevenredig is.

Dwangsommaatregel

Wij leggen aan u een last onder dwangsom op waarbij de last inhoudt dat u voor **1 januari 2025** de overtreding van artikel 5.1 lid 1 onder a en art. 5.1 lid 2 onder a van de Ow dient te (laten) beëindigen en beëindigd dient te houden. De gestelde termijn achten wij na afweging van de betrokken belangen redelijk.

U kunt aan de last voldoen door de kop van de windturbine met drie wieken:

- terug te (laten) brengen naar de vergunde staat;
- te (laten) verwijderen en verwijderd te houden.

Indien u deze last niet nakomt, verbeurt u een dwangsom van €20.000,- ineens. Als de dwangsom wordt verbeurd, dient deze dwangsom binnen een termijn van zes weken te worden betaald. In het geval de dwangsom is verbeurd, maar de overtreding niet is beëindigd, kunnen wij besluiten om een nieuwe, hogere last onder dwangsom op te leggen.

Indienen aanvraag

Wij adviseren u echter om, voordat u overgaat op het aanpassen van de kop van de windturbine, een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen voor het (laten) vervangen van de kop van de windturbine met twee wieken, voor een kop met drie wieken.

U dient hiervoor een aanvraag te doen voor zowel de omgevingsplanactiviteit als de technische bouwactiviteit. In dat geval zullen wij het besluit op de aanvragen afwachten. Deze kunt u indienen **binnen vier weken, na verzending van dit besluit** via: <https://omgevingswet.overheid.nl/aanvragen/>. Wij gaan ervan uit dat u gebruikt maakt van deze mogelijkheid.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen leest u in de bijgevoegde bijlage.

Melding milieu belastende activiteit

Uit artikel 3.11 lid 1 van het Bal volgt dat het opwekken van elektriciteit met een windturbine met een rotordiameter groter dan 2 meter, valt onder een milieubelastende activiteit. Nu de rotordiameter van de windturbine groter is dan 2 meter, namelijk 15,85 meter, dient u op grond van artikel 4.427 van het Bal ook een melding te doen van deze milieubelastende activiteit.

Hierbij dient u de volgende stukken aan te leveren:

- het vermogen van de windturbine in kilowatt;
- de diameter van de rotor in centimeters;
- de hoogte van de mast in meters;
- de berekende afstand in meters tot waar het plaatsgebonden risico ten hoogste 1 op de 100.000 en 1 op de 1.000.000 per jaar is; en
- het akoestisch rapport op grond van artikel 22.60 lid 1 onder b van het omgevingsplan.

Wij verzoeken u om deze melding te doen, op het moment dat u de vergunningen aanvraagt. Dit kunt u doen via:

<https://omgevingswet.overheid.nl/aanvragen/>.

Zorgplicht

Onze toezichthouder heeft overigens geconstateerd dat er verlichting is aangebracht op de windturbine. Tevens hebben wij een melding ontvangen waaruit volgt dat de verlichting op de windturbine zorgt voor lichthinder. Gelet op het voorgaande en de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 en artikel 2.2 lid 1, onderdeel c, onder 5 van het Bal, verzoeken wij u om de verlichting van de windturbine per direct uit te schakelen.

Neem contact op als u nog vragen heeft

Wij gaan ervan uit u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u telefonisch contact opnemen met 5.1.2e, bereikbaar van maandag tot en met donderdag via het telefoonnummer 14 058.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Leeuwarden

5.1.2e

5.1.2e

en advies, Bouw en Milieu.

Bijlage

Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a) uw naam en adres;
- b) de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c) tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d) het kenmerk / nummer van het besluit;
- e) de reden van uw bezwaar;
- f) uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 5, 7, 10

5.1.2e

5.1.2e

AANGETEKEND EN PER GEWONE POST VERZONDEN

Onderwerp **Besluit last onder dwangsom**
Uw kenmerk -
Ons kenmerk **HV-2024-003243/2024-117283**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **Duurzame omgevingskwaliteit**
Contact **14 058,** 5.1.2e
Bijlagen **I**
Datum **20 september 2024**

VERZONDEN 20 SEP. 2024

Geachte 5.1.2e,

Op 4 juli 2024, verzonden 5 juli 2024, hebben wij u per brief bericht dat wij een handhavingsverzoek hebben ontvangen, waarin ons wordt verzocht om handhavend op te treden tegen de windturbine op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, 5.1.2e

Ons besluit

Wij hebben besloten om aan u een last onder dwangsom op te leggen, wegens het handelen in strijd met artikel 5.1 lid 1 onder a en artikel 5.1 lid 2 onder a van de Omgevingswet (hierna: Ow). De beweegredenen voor dit besluit leest u verder in deze brief.

Onze bevindingen

Op 6 juni 2024 heeft onze toezichthouder een controle gedaan op het perceel kadastraal bekend onder gemeentecode Jorwerd, 5.1.2e (hierna: perceel). Tijdens deze controle is geconstateerd dat de eerdere kop van de windturbine met twee wieken, is vervangen voor een kop met drie wieken.

Wet- en regelgeving

Op grond van artikel 5.1 lid 1 onder a van de Ow is het verboden om een omgevingsplanactiviteit te verrichten, zonder daarvoor een omgevingsvergunning te hebben. Een omgevingsplanactiviteit bouwen is onder ander het verrichten van een activiteit die in strijd is met het omgevingsplan (bijlage bij de Ow onder A).

Een omgevingsplanactiviteit kan vergunningvrij zijn, op grond van landelijke regels of op grond van het omgevingsplan. Deze landelijke regels zijn vastgelegd in het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bbl). Zo bepaalt artikel 2.29

onder a van het Bbl dat een omgevingsplanactiviteit vergunningvrij is, voor zover sprake is van gewoon onderhoud en daarbij detaillering, profilering en vormgeving van het bouwwerk niet wijzigen.

Gelet op het feit dat de kop van de windturbine met twee wieken is vervangen voor een kop met drie wieken, is er geen sprake van gewoon onderhoud, nu er sprake is van een wijziging van de detaillering. Hierdoor valt deze omgevingsplanactiviteit niet onder de regels voor het vergunningvrij bouwen.

Op grond van artikel 22.1, onder a van de Ow en artikel 4.6, lid 1 onder g van de Invoeringswet Omgevingswet, geldt voor het perceel waarop de windturbine staat het bestemmingsplan Leeuwarden - bestemmingsplan Bûtengebied als deel van het omgevingsplan (hierna: het Omgevingsplan) en heeft daarin de bestemming 'Agrarisch' en een gebiedsaanduiding 'overige zone - windturbine'.

Het omgevingsplan kunt u zelf raadplegen door te zoeken naar het perceel op <https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>.

Artikel 52.3.2 onder a van het omgevingsplan bepaalt dat voor het bouwen van een solitaire windturbine geldt dat:

1. een windturbine uitsluitend zal worden gebouwd, ter plaatse van de gebiedsaanduiding "overige zone - windturbine";
2. het aantal te bouwen windturbines, ter plaatse van de gebiedsaanduiding "overige zone - windturbine", ten hoogste één zal bedragen;
3. de bouwhoogte van een windturbine ten hoogste de bestaande bouwhoogte zal bedragen;
4. de rotordiameter van een windturbine ten hoogste de bestaande rotordiameter zal bedragen.

De windturbine voldoet aan deze bepalingen uit het Omgevingsplan.

Tevens bepaalt artikel 22.7 lid 1 onder a van het omgevingsplan dat het uiterlijk of de plaatsing van een bouwwerk niet in strijd mag zijn met de redelijke eisen van welstand. Daarom hebben wij een welstandsadvies opgevraagd bij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit Hus en Hiem. Uit het advies volgt dat de vervanging van de kop van de windturbine voldoet aan de redelijke eisen van welstand, mits uitgevoerd in de kleur lichtgrijs. Nu de vervanging van de kop van de windturbine voldoet aan de redelijke eisen van welstand, onder voorwaarde van de juiste kleur, is er sprake van concreet zicht

op legalisatie voor wat betreft de omgevingsplanactiviteit, mits aannemelijk is dat er een aanvraag wordt gedaan.¹

Nu u echter niet beschikt over de vereiste omgevingsvergunning voor deze omgevingsplanactiviteit, heeft u door het (laten) vervangen van de kop met twee wieken voor een kop met drie wieken, artikel 5.1 lid 1 onder a van de Ow overtreden.

Technische bouwactiviteit

Artikel 5.1 lid 2 onder a van de Ow, bepaalt dat het verboden is om een bouwactiviteit te verrichten zonder een omgevingsvergunning. Artikel 2.26 lid 1 onder a van het Bbl, bepaalt dat een bouwwerk zonder een dak niet hoger mag zijn dan 5 meter. Gelet op het feit dat de windturbine hoger is dan 5 meter, is deze vergunningplichtig voor de technische bouwactiviteit.

Nu u tevens niet beschikt over de vereiste omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit, handelt u ook in strijd met artikel 5.1 lid 2 onder a van de Ow.

Zienswijze

In de brief van 4 juli 2024 hebben wij u de mogelijkheid geboden om tegen het handhavingsverzoek een zienswijze in te dienen. Uw gemachtigde, 5.1.2e, heeft op 18 juli 2024 een zienswijze ingediend en op 22 juli 2024 een aanvulling op die zienswijze gedaan.

In de zienswijze wordt aangegeven dat er geen sprake is van een overtreding van artikel 4.428 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarbij wordt onder andere aangevoerd dat met de reparatie van 1 mei 2024 wordt voldaan aan het bepaalde in dit artikel.

Ten opzichte van de omgevingsplanactiviteit wordt aangevoerd dat de uitgevoerde reparatie kwalificeert als 'gewoon onderhoud' en indien het college van mening is dat dit niet het geval is, concreet zicht op legalisatie aangenomen kan worden nu het wijzigen van de kop zou passen binnen de regels van het omgevingsplan, zodat van handhavend optreden dient te worden afgezien.

Voor wat betreft de technische bouwactiviteit wordt aangevoerd dat de reparatie vergunningvrij is, omdat sprake zou zijn van een gedeeltelijke vernieuwing of verandering zonder wijziging van de draagconstructie, de indeling in (sub)brandcompartimenten of de isolatie van de gevel.

Onze reactie

Artikel 4.428 lid 1 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal), bepaalt dat met het oog op het waarborgen van de veiligheid, een windturbine ten minste éénmaal per jaar wordt beoordeeld door een deskundige op het

---

¹ Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRVs) 2 juni 2010
ECLI:NL:RVS:2010:BM6444

gebied van windturbines op de beveiligingen, onderhoud en reparaties. Gelet op het feit dat de kop van de windturbine op 1 mei 2024 is vervangen en er nog geen jaar is verstreken, vindt er geen overtreding van artikel 4.428 van het Bal plaats. Nu er geen sprake is van een overtreding, bestaat er voor ons dan ook geen grondslag om hierop te handhaven.

De stelling over de omgevingsplanactiviteit dat sprake zou zijn van gewoon onderhoud, volgen wij niet. Zoals wij hiervoor hebben aangegeven is er sprake van een wijziging in de detaillering nu de kop met twee wieken is vervangen voor een kop met drie wieken, waardoor de omgevingsplanactiviteit niet voldoet aan de regels voor het vergunningvrij bouwen.

De omgevingsplanactiviteit past echter binnen de regels van het omgevingsplan, waardoor er sprake is van concreet zicht op legalisering, mits uitgevoerd in de kleur lichtgrijs en aannemelijk is dat er een aanvraag wordt gedaan.

Voor wat betreft hetgeen wordt aangevoerd omtrent de technische bouwactiviteit, volgt het college dit niet. Los van het feit dat deze stelling niet wordt onderbouwd, bepaalt artikel 2.27 lid 1 onder b van het Bbl dat het verrichten van een bouwactiviteit vergunningvrij is, mits er sprake is van een gedeeltelijke vernieuwing of verandering van een bouwwerk waarbij de draagconstructie, de indeling in (sub)brandcompartimenten of beschermde subbrandcompartimenten; en de isolatie van de gevel, of een gevelpaneel niet wijzigen.

Zonder de gegevens of het gewicht is toegenomen, kan er niet met zekerheid gesteld worden of de bestaande constructie voldoet. Dit is aan u als eigenaar van de windturbine om aannemelijk te maken en de nodige stukken hiervoor aan te leveren. Dit betekent dat er ten opzichte van de technische bouwactiviteit op dit moment geen concreet zicht op legalisatie bestaat.

Belangenafweging

Op grond van artikel 18.1 onder c van de Ow en de geldende rechtspraak, zijn wij, behoudens bijzondere omstandigheden, niet enkel bevoegd maar zelfs verplicht om tot handhaving over te gaan.² De algemene belangen die worden gediend met het optreden tegen illegale situaties en het voorkomen van ongewenste precedentwerking eisen dit. Wij achten het in deze situatie noodzakelijk om een last onder dwangsom op te leggen.

Tevens zijn ons geen bijzondere omstandigheden gebleken die reden kunnen zijn om van handhaving af te zien. Volledige legalisatie van de huidige situatie lijkt zonder vergunningaanvraag en nadere onderbouwing van de aanvaardbaarheid van de nieuwe kop op de bestaande constructie, nog niet volledig zeker.

---

² ABRvS 17 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1216

Wij hebben bij ons besluit het algemeen belang dat is gediend met handhaving van de wettelijke voorschriften, afgewogen tegen uw belang bij de huidige situatie. In dit geval een afweging tussen het belang van handhaving van de wet- en regelgeving en het belang bij handhaven van het verrichten van een bouwactiviteit en omgevingsplanactiviteit, zonder te beschikken over de vereiste omgevingsvergunning.

Alhoewel wij beseffen dat u belang heeft bij de voortzetting van deze situatie, zijn wij van mening dat het algemeen belang, het belang van handhaving van de wettelijke voorschriften, en het belang van het voorkomen van precedentwerking voorrang hebben. Dit maakt dat wij evenmin tot oordeel komen dat handhavend optreden onevenredig is.

Dwangsommaatregel

Wij leggen aan u een last onder dwangsom op waarbij de last inhoudt dat u voor **1 januari 2025** de overtreding van artikel 5.1 lid 1 onder a en art. 5.1 lid 2 onder a van de Ow dient te (laten) beëindigen en beëindigd dient te houden. De gestelde termijn achten wij na afweging van de betrokken belangen redelijk.

U kunt aan de last voldoen door de kop van de windturbine met drie wieken:

- terug te (laten) brengen naar de vergunde staat;
- te (laten) verwijderen en verwijderd te houden.

Indien u deze last niet nakomt, verbeurt u een dwangsom van €20.000,- ineens. Als de dwangsom wordt verbeurd, dient deze dwangsom binnen een termijn van zes weken te worden betaald. In het geval de dwangsom is verbeurd, maar de overtreding niet is beëindigd, kunnen wij besluiten om een nieuwe, hogere last onder dwangsom op te leggen.

Indienen aanvraag

Wij adviseren u echter om, voordat u overgaat op het aanpassen van de kop van de windturbine, een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen voor het (laten) vervangen van de kop van de windturbine met twee wieken, voor een kop met drie wieken.

U dient hiervoor een aanvraag te doen voor zowel de omgevingsplanactiviteit als de technische bouwactiviteit. In dat geval zullen wij het besluit op de aanvragen afwachten. Deze kunt u indienen **binnen vier weken, na verzending van dit besluit** via: <https://omgevingswet.overheid.nl/aanvragen/>. Wij gaan ervan uit dat u gebruikt maakt van deze mogelijkheid.

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u bezwaar maken. Hoe u dit kunt doen leest u in de bijgevoegde bijlage.

Melding milieu belastende activiteit

Uit artikel 3.11 lid 1 van het Bal volgt dat het opwekken van elektriciteit met een windturbine met een rotordiameter groter dan 2 meter, valt onder een milieubelastende activiteit. Nu de rotordiameter van de windturbine groter is dan 2 meter, namelijk 15,85 meter, dient u op grond van artikel 4.427 van het Bal ook een melding te doen van deze milieubelastende activiteit.

Hierbij dient u de volgende stukken aan te leveren:

- het vermogen van de windturbine in kilowatt;
- de diameter van de rotor in centimeters;
- de hoogte van de mast in meters;
- de berekende afstand in meters tot waar het plaatsgebonden risico ten hoogste 1 op de 100.000 en 1 op de 1.000.000 per jaar is; en
- het akoestisch rapport op grond van artikel 22.60 lid 1 onder b van het omgevingsplan.

Wij verzoeken u om deze melding te doen, op het moment dat u de vergunningen aanvraagt. Dit kunt u doen via:

<https://omgevingswet.overheid.nl/aanvragen/>.

Zorgplicht

Onze toezichthouder heeft overigens geconstateerd dat er verlichting is aangebracht op de windturbine. Tevens hebben wij een melding ontvangen waaruit volgt dat de verlichting op de windturbine zorgt voor lichthinder. Gelet op het voorgaande en de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 en artikel 2.2 lid 1, onderdeel c, onder 5 van het Bal, verzoeken wij u om de verlichting van de windturbine per direct uit te schakelen.

Neem contact op als u nog vragen heeft

Wij gaan ervan uit u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u telefonisch contact opnemen met 5.1.2e, bereikbaar van maandag tot en met donderdag via het telefoonnummer 5.1.2e.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Leeuwarden
namens dezen,

5.1.2e

5.1.2e

J.T. Wiersma,

Teamleider Toezicht en advies, Bouw en Milieu.

Bijlage

Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a) uw naam en adres;
- b) de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c) tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d) het kenmerk / nummer van het besluit;
- e) de reden van uw bezwaar;
- f) uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 6

stichting achmea rechtsbijstand

Stichting Achmea Rechtsbijstand, Postbus 4116, 7320 AC, Apeldoorn

Spoorlaan 298
Tilburg

Gemeente Leeuwarden
Postbus 21000
8900JA LEEUWARDEN

www.achmearechtsbijstand.nl

Datum: 14 juli 2025
Ons Kenmerk: RB-003492990

Behandeld door: 5.1.2e 5.1.2e
E-mail: 5.1.2e@achmearechtsbijstand.nl
Telefoon: 5.1.2e
Fax: 5.1.2e 5.1.2e

Onderwerp: handhavingsverzoek

Geacht college van burgemeester en wethouders,

5.1.2e, wonende aan de 5.1.2e (hierna: cliënte) vraagt ons om juridische hulp.

Cliënte vraagt om handhaving van artikel 4.107 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bbl).

Cliënte wil dat er een einde komt aan de overlast die cliënte heeft van de warmtepomp van de bewoners van de Taniaburg 5.1.2e te Leeuwarden (hierna: de 5.1.2e). De warmtepomp is ter hoogte van het terras van cliënte tegen de erfafscheiding geplaatst (zie bijlage 1).

Cliënte heeft overlast van de warmtepomp.

De warmtepomp staat dagelijks meerdere uren aan, en regelmatig de gehele dag en nacht. Cliënte ervaart hierdoor geluidsoverlast in de vorm van een laagfrequent (brommend) geluid. Zeker op het moment dat cliënte van de rust in haar tuin en woning wil genieten. Bovendien is cliënte genoodzaakt haar ramen en deuren zoveel mogelijk gesloten te houden. Zeker met het warme weer, is dit niet houdbaar.

Cliënte heeft op 19 mei jl. de 5.1.2e verzocht om de warmtepomp te verplaatsen. Ook staat cliënte open voor een andere oplossing zoals het plaatsen van een omkasting. Helaas is het niet gelukt om tot een oplossing te komen. Cliënte ziet zich dan ook genoodzaakt een handhavingsverzoek in te dienen.

Uw besluit verwachten wij binnen de wettelijke termijn van 8 weken.

Daarmee voorkomt u dat cliënt een beroep doet op de Wet dwangsom en beroep als u niet tijdig beslist.

Met vriendelijke groet,

stichting achmea rechtsbijstand

Datum: 14 juli 2025

Blad: 2 | 2

5.1.2e

5.1.2e

Jurist

BIJLAGE 1 – Foto van de situatie

Ons zaaknummer: RB-003492990

5.1.2e

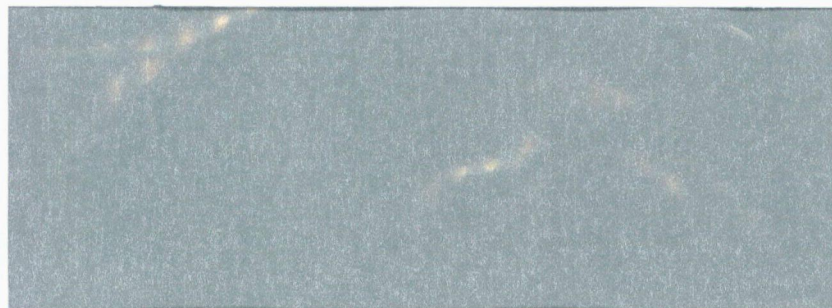

stichting **achmea rechtsbijstand**

Postbus 4116 - 7320 AC APELDOORN

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

R BRIEF AANGETEKEND NL

NL Frankering betaald €11,8

27 gr.

157935

14-07-2025 15:23

D
PostNL

NL

3SRPKS875876380

8900JA 21000

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 3, 7

Gemeente Leeuwarden
Oldehoofsterkerkhof 2
8911 DH LEEUWARDEN

via email: 5.1.2e @leeuwarden.nl

Cc: klantenservice@elkien.nl
5.1.2e @live.nl
5.1.2e @gmail.com
5.1.2e @hotmail.com
5.1.2e @planet.nl

Betreft: Verzoek tot handhaving – geluidsoverlast door warmtepompen Breitnerstraat, Leeuwarden

Leeuwarden, 6 augustus 2025

Geachte heer, mevrouw,

Namens mijzelf en mede namens een aantal medebewoners van onze portiek aan de Breitnerstraat in Leeuwarden dien ik hierbij een verzoek in tot handhaving met betrekking tot geluidsoverlast veroorzaakt door op het dak geplaatste warmtepompen.

1. Achtergrond en aanleiding

In de zomer van 2021 zijn in het kader van renovatiewerkzaamheden op het dak van ons flatgebouw aan de Breitnerstraat, zonder duidelijke voorafgaande informatie aan de bewoners, achttien warmtepompen geïnstalleerd. Woningcorporatie Elkien stelde destijds dat het geluid van deze installaties geen overlast zou veroorzaken. Desondanks is vrijwel direct na gebruiknaam structurele geluidsoverlast opgetreden.

In eerste instantie betrof dit hoofdzakelijk een 264 Hz toon, die in samenwerking met Bouwgroep Dijkstra Draisma (BGDD) en bureau Noorman in 2022 is verholpen. Sindsdien doet zich echter tijdens vorstperioden nog steeds een ander probleem voor, namelijk een lage, brommende toon rond 100 Hz, vermoedelijk veroorzaakt door ijsvorming op de ventilatoren van de warmtepompen. Deze toon is zowel overdag als 's nachts binnenshuis waarneembaar, zelfs met gebruik van oordoppen, en is ook buiten duidelijk hoorbaar.

2. Eigen metingen en aard van de overlast

Gedurende de winterperiodes van 18 januari 2024 tot 11 april 2025 heb ik in totaal 23 geluidsmetingen uitgevoerd, staande in de deuropening van mijn balkon. Het betrof

allemaal situaties waarbij het storende geluid hoorbaar was. De gemeten waarden variëren van 38,7 dB tot 46,5 dB, met een gemiddelde van 42,4 dB. De geluidsopnamen bevestigen dat sprake is van tonaal geluid van 100 Hz. Ter vergelijking: op een stille zomernacht is in onze straat een achtergrondniveau van circa 36,5 dB gemeten.

Hoewel deze metingen niet onder volledig gestandaardiseerde omstandigheden zijn uitgevoerd, gaat het wel om representatieve steekproeven onder omstandigheden waarin overlast reëel en subjectief zeer hinderlijk is.

3. Acties door verhuurder en patstelling

In mei 2024 gaf Elkien telefonisch aan dat, mede op basis van mijn meetgegevens, een nader onderzoek naar de mogelijkheid van geluidsschermen samen met BGDD zou worden opgestart. Op 18 juni 2025 echter werd mij per brief meegedeeld dat:

“de overlast beperkt is doordat de duur en frequentie van de geluidspiek maar zeer kort is. Uit ons onderzoek en de resultaten hebben ons doen besluiten geen aanvullende maatregelen te treffen.”

Hiermee komt Elkien terug op eerdere toezeggingen, waaronder die waar de Huurcommissie in haar uitspraak van 4 augustus 2023 nog expliciet naar verwees: de toezegging van monitoring en blijvend onderzoek naar een structurele oplossing.

Op een petitie van een viertal bewoners van onze portiek, ingediend op 16 juli 2025, is niet inhoudelijk gereageerd door Elkien.

4. Bezwaren en verzoek tot handhaving

Wij stellen dat de geldende geluidsnormen worden overschreden, met name gezien:

- De tonale aard van het geluid (100 Hz), wat op grond van de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai (en dus ook onder de Omgevingswet) leidt tot een correctie van +5 dB;
- De gemeten waarden (tot 46,5 dB, gemiddeld 42,4 dB) tijdens nachtelijke uren;
- Het feit dat de overlast zich structureel en herhaaldelijk voordoet tijdens perioden met vorst.

Daarnaast is er sprake van schending van de zorgplicht van de verhuurder (zie o.a. art. 1.7 van de Omgevingswet en de jurisprudentie rond de informatieplicht richting huurders). Bewoners zijn niet vooraf geïnformeerd over de installatie van achttien warmtepompen op het dak. De verstrekte informatiebrochure rept hier met geen woord over.

Ook heeft de verhuurder ondanks mijn uitdrukkelijk aanbod om de woning beschikbaar te stellen voor metingen geen objectieve monitoring laten uitvoeren met professionele meetapparatuur sinds het eerdere (verholpen) probleem met de circulatiepompen.

5. Verzoek

Gelet op het bovenstaande verzoek ik u:

- Over te gaan tot handhavend optreden jegens Elkien en/of Bouwgroep Dijkstra Draisma, in verband met overtreding van de geluidsvoorschriften zoals opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en/of andere relevante regelgeving onder de Omgevingswet;
- In ieder geval een onafhankelijk akoestisch onderzoek te (laten) verrichten bij vorst, waarbij objectieve metingen worden uitgevoerd op relevante meetpunten, zowel binnen als buiten de woning;
- Een oordeel te vormen over de rechtmatigheid van het handelen (en het nalaten) van de verhuurder in deze kwestie.

Graag ontvang ik van u een ontvangstbevestiging en informatie over het verdere verloop van de procedure.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
Breitnerstraat 5.1.2e
5.1.2e Leeuwarden
tel: 5.1.2e
email: 5.1.2e@planet.nl

Bijlagen:

1. Informatiebrochure renovatie Elkien (geen vermelding warmtepompen)
2. Petitie d.d. 16 juli 2025
3. Brief Elkien d.d. 18 juni 2025
4. Uitspraak Huurcommissie d.d. 4 augustus 2023
5. Briefwisseling met Elkien, juni – september 2024
6. Klacht 5.1.2e Breitnerstraat 5.1.2e d.d. 19 januari 2025
7. Melding overlast d.d. 30 januari 2025
8. Herinnering aan de melding van 30 januari
9. Bevestiging d.d. 6 mei 2025 door Elkien van onderzoek mogelijkheden geluidsscherm
10. Overzicht en resultaten van de door mij uitgevoerde metingen (bijbehorende geluidsonopnamen alsmede resterende documenten uit dossier zijn te downloaden via onderstaande website)

5.1.2e

5.1.2e

Onderwerp **Ingebrekestelling**
Uw kenmerk **25.27.01.07 MRP**
Ons kenmerk **2025-114734**

Dienst
Sector **Inrichting en Beheer Buitenruimte**
Contact **14058, 5.1.2e, 5.1.2e**
Bijlagen
Datum **15 december 2025**

Geachte **5.1.2e**,

Wij bevestigen de ontvangst van uw brief van 2 december 2025 namens Stichting Mobilisation for the Environment (MOB) en de coöperatie Mobilisation for the Environment U.A., waarin u het college van burgemeester en wethouders van Leeuwarden formeel in gebreke stelt wegens het uitblijven van een besluit op het handhavingsverzoek d.d. 29 april 2025. Uw verzoek ziet op handhaving ten aanzien van het niet tijdig uitvoeren van maatregelen uit hoofde van artikel 10.16 lid 3 Omgevingsbesluit en artikel 11 Kaderrichtlijn Water (KRW) door de provincie Fryslân.

Bevoegdheidsvraag

Na zorgvuldige juridische toetsing komen wij tot de conclusie dat het college van burgemeester en wethouders van Leeuwarden niet het bevoegde gezag is voor bestuursrechtelijke handhaving van de door u genoemde verplichtingen. Deze conclusie is gebaseerd op de volgende wettelijke bepalingen.

Op grond van artikel 18.2 Omgevingswet berust in beginsel de bestuursrechtelijke handhavingstaak bij het college van burgemeester en wethouders, tenzij bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een ander bestuursorgaan is aangewezen.

Artikel 13.1 Omgevingsbesluit wijst in specifieke gevallen gedeputeerde staten van de provincie aan als bevoegd gezag voor handhaving van provinciale verplichtingen, waaronder maatregelen uit het provinciale maatregelenprogramma ter uitvoering van de KRW. Uit de jurisprudentie volgt dat het college van B&W uitsluitend bevoegd is tot handhaving van regels die het gemeentebestuur uitvoert. Voor provinciale verplichtingen, zoals de uitvoering van KRW-maatregelen door de provincie, is deze bevoegdheid uitdrukkelijk bij gedeputeerde staten gelegd.

Motivering besluit

De door u aangehaalde literatuur stelt dat bij het ontbreken van een specifiek aangewezen bestuursorgaan het college van B&W bevoegd zou zijn. In deze situatie is echter wél een bijzondere regeling van toepassing: artikel 13.1

Omgevingsbesluit wijst gedeputeerde staten aan als bevoegd gezag voor de handhaving van provinciale verplichtingen. De vestigingsplaats van het provinciehuis binnen de gemeentegrenzen is daarbij niet relevant.

Besluit

Gelet op het bovenstaande wijzen wij uw verzoek om handhaving af. Het college van burgemeester en wethouders van Leeuwarden is niet bevoegd om handhavend op te treden tegen de provincie Fryslân voor het niet uitvoeren van KRW-maatregelen. Uw verzoek wordt daarom niet in behandeling genomen. Indien u handhaving wenst te verzoeken, dient u zich te wenden tot gedeputeerde staten van de provincie Fryslân. Wij hebben hiermee binnen de wettelijke termijn na ingebrekestelling een besluit genomen. Wij zenden conform artikel 2:3 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht het ontvangen verzoek tot handhaving door naar de provincie Fryslân.

Wij vertrouwen u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

namens dezen

5.1.2e

Mevrouw G. van Veen- van Vleeren
Teamleider Bedrijfsbureau

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

BVOR

Bronland 12B
6708 WH Wageningen

Per post en per email: info@bvor.nl en @bvor.nl

Onderwerp **Besluit afwijzen handhavingsverzoek**
Uw kenmerk **2023-HT-205**
Ons kenmerk **2024-020187**
Dienst **Fysiek Domein**
Sector **Sector Duurzame Omgevingskwaliteit**
Contact **14-058**
WhatsApp **14-058**
Bijlagen **2**
Datum **17 mei 2024**

VERZONDEN 17 MEI 2024

Geachte ,

Aanleiding

Op 7 december 2023 heeft u een handhavingsverzoek ingediend bij de Fryske Utfieringstsjinst (verder; 'Fumo'). In dit verzoek vraagt u - samengevat - de FUMO om handhavend op te treden tegen het zonder vergunning opslaan en composteren van groenafval op diverse agrarische locaties in de provincie Fryslân, waarvan de volgende drie zich in de gemeente Leeuwarden bevinden:

1. te Easterlittens;
2. te Stiens;
3. te Weidum.

Op 26 januari 2023 heeft de FUMO het handhavingsverzoek ter behandeling aan ons doorgezonden (artikel 2:3 van de Algemene wet bestuursrecht, verder: 'Awb').

Per brief van 31 januari 2024 hebben wij u gevraagd het handhavingsverzoek te concretiseren en aan te geven in hoeverre u belanghebbende bent. Op 20 februari 2024 heeft u een reactie gegeven.

Met deze brief nemen wij een besluit op het handhavingsverzoek.

Besluit

- Wij wijzen het verzoek af.

Hierna leest u hoe wij tot dit besluit zijn gekomen.

Controles

Op 11 maart 2024 en 16 april 2024 hebben onze toezichthouders controles verricht bij eerdergenoemde agrarische bedrijven. Tijdens deze controles is geconstateerd dat op de locatie te Easterlittens en de locatie te Weidum, geen sprake (meer) was van composteringsactiviteiten. Op de locaties was wel sprake van opslag van

compost (CMC compost). Dit betrof minder dan 600 m³. Op basis van de aangeleverde certificaten en analyses is aangetoond dat het compost voldoet aan de uitgangspunten voor keur-compost en dus als zodanig toegepast mag worden.

Op de locatie [REDACTED] te Stiens lag een ril onder dekzeil, hier was het composteringsproces nog gaande. Ook hier gaat het om minder dan 600 m³.

Voortgezet gebruik

De drie bezochte agrariërs zijn aangesloten bij de Agricycling. Agricycling is een coöperatie van boeren waarbij kunstmest wordt vervangen door CMC compost dat lokaal (op de erven van de leden) geproduceerd wordt met groene reststromen, zoals bermmaaisel en hekkelmateriaal van gemeenten. Het compost wordt door de aangesloten boeren uitgereden over eigen land.

Nederland staat voor grote maatschappelijke opgaven zoals stikstof en CO₂ reductie, verbeteren van de waterkwaliteit, vergroten van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. De werkwijze van Agricycling geeft invulling aan het ontwikkelen van een volwassen markt voor reststromen en circulaire landbouw op lokaal niveau zoals benoemd in het Actieplan van de Friese Landbouwagonde. Binnen een circulaire economie worden stoffen, materialen en voorwerpen zo lang en zo hoogwaardig mogelijk in het economisch verkeer gehouden op een wijze die verantwoord is vanuit het oogpunt van milieu en volksgezondheid. Reststromen die voorheen als afval werden gezien, worden in een circulaire economie steeds vaker als grondstof toegepast.

Wij zijn van mening dat ten aanzien van het bermmaaisel dat is bestemd voor CMC compostering door tussenkomst van Agricycling geen sprake is van (groen)afval. De intentie en gedrag van de feitelijke houder (dus de fysieke 'bezitter') is een belangrijke aanwijzing voor de al dan niet afvalstatus. Bepalend voor de vraag of iets een afvalstof is, is de vraag of de houder - in dit geval de gemeente - zich van het bermmaaisel ontdoet. Als aan de navolgende drie de toetsingsgronden is voldaan, is volgens het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (verder: 'IenW') geen sprake van 'zich ontdoen' als bedoeld in het begrip afvalstof in artikel 1.1, eerste lid Wet milieubeheer, maar is sprake van voortgezet gebruik.

Voor de beoordeling of sprake is van voortgezet gebruik zijn de navolgende criteria van belang: (1) zekerheid van afzet, (2) rechtmatig gebruik van het eindproduct en (3) hoogwaardige toepassing. Wij zijn van mening dat aan deze criteria wordt voldaan. Het standpunt dat wordt voldaan aan de vereisten voor voortgezet gebruik is gebaseerd op hoofdstuk B.6 van het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (verder: 'LAP') en de Leidraad Afvalstof of Product van IenW. Dit standpunt hebben wij reeds eerder zowel mondeling als schriftelijk aan u kenbaar gemaakt, onder meer door toezending van een juridische beschouwing per mail van 25 september 2023. U treft de juridische beschouwing bijgaand nogmaals aan (zie *bijlage 1*). Wij hebben nadien nader juridisch advies ingewonnen. De nadere juridische beschouwing treft u bijgaand ook aan (zie *bijlage 2*). Wij volstaan verder met hiernaar te verwijzen.

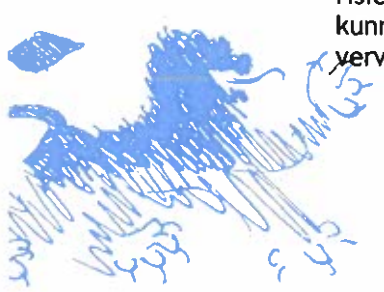
Aanvullend merken wij het volgende op.

U geeft in uw handhavingsverzoek aan dat u in de factsheet 'Status ingangsstromen (berm)maaisel en blad' van september 2023 van het lenW een bevestiging ziet dat bermmaaisel juridisch gezien de status afvalstof heeft en dat dus de afvalstoffenregelgeving inclusief vergunningsplicht van toepassing is op het CMC composteringsproces. Wij lezen daarentegen dat groenafval door lenW in zijn algemeenheid als afvalstof wordt beschouwd (hetgeen niets nieuws is en past binnen de 'oude gedachte' dat sprake is van afvalstoffen in plaats van grondstoffen) maar dat het bevoegd gezag in concrete gevallen anders kan oordelen. Wij zijn van mening dat in dit concrete geval anders kan worden geoordeeld omdat zoals gezegd wordt voldaan aan de criteria voor voortgezet gebruik uit hoofdstuk B.6 van het LAP en de Leidraad Afvalstof of Product. Hierin wordt uitdrukkelijk benoemd dat de criteria zijn opgesteld vanuit de wens om materialen zo lang mogelijk in het economisch verkeer te houden vanwege de circulariteitsgedachte en niet als afval te bestempelen nu dit onnodig zware administratieve lasten met zich meebrengt.

Vooral de aanwezigheid van verontreiniging in het bermmaaisel vormt volgens u aanleiding om het bermmaaisel wel als afvalstof te zien, in welk standpunt u zich gesterkt voelt door lenW. Wij delen dit standpunt niet. Immers doet de aanwezigheid van afval in bermmaaisel, en het handmatig verwijderen daarvan, geen afbreuk aan eerdergenoemde drie criteria. Wij benadrukken dat de compost voldoet aan de eisen die volgen uit de Meststoffenwetgeving en dat compost altijd een percentage aan bodemvreemd materiaal mag bevatten. Deze percentages worden niet overschreden.

Het proces van CMC compostering onderscheidt zich bovendien niet van de situatie als verwoord in het rechtsoordeel van lenW van 23 januari 2019 (zie *bijlage 3*). Hier werd of wordt karton uit bermmaaisel gemaakt. lenW oordeelt dat sprake is van voortgezet gebruik ondanks dat in het bermmaaisel waar karton van werd gemaakt ook sprake is/was van zwerfvuil. Voor zover uw lezing al juist zou zijn dat op basis van de factsheet 'Status ingangsstromen (berm)maaisel en blad' moet worden geconcludeerd dat bermmaaisel als afval moet worden beschouwd, staat dit dus haaks op het eerdere rechtsoordeel van lenW.

De aanwezigheid van zwerfvuil is door de kartonmakers ondervangen door een kwaliteitssysteem waarin locaties worden geselecteerd en afgebakend. En verder door het aanpassen van de werkwijze (eerst zwerfvuil ruimen) en door het opnemen van een maximaal gehalte voor zwerfafval in de kwaliteitscriteria. Dit heeft de basis gevormd voor het kwaliteitssysteem die voor bermmaaisel ten behoeve van CMC compost is opgesteld. Dit kwaliteitssysteem voorziet er in dat de bermen zoveel mogelijk van tevoren worden geïnspecteerd en geschoond om de aanwezigheid van afval in bermmaaisel te voorkomen of te beperken. Bovendien wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde 'stoplichtmodel'. Dat wil zeggen dat onderscheid wordt gemaakt tussen groene, oranje en rode bermen. De groene bermen bevinden zich in de buitengebieden en vormen het minste risico op vervuiling. De oranje bermen worden eerst nader geïnspecteerd en kunnen alsnog groen worden. De rode bermen vormen een hoog risico op vervuiling. Alleen groene bermen worden gebruikt voor CMC compost.

Tijdens de controles is overigens gebleken dat abusievelijk bermmaaisel van een rode berm is afgeleverd door een fout van de aannemer. De compost van dit bermmaaisel is alsnog afgevoerd, ondanks dat zoals gezegd compost een bepaald percentage aan bodemvreemd materiaal mag bevatten en de compost voldeed aan de waarden als genoemd in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Op dit moment is de betreffende compost derhalve niet meer aanwezig.

Los hiervan zijn wij van mening dat voor zover in de factsheet wordt vermeld dat als een niet afvalstroom wordt gemengd met zwerfafval, de gehele stroom bermmaaisel als afval moet worden beschouwd, deze stelling geen stand kan houden. Kennelijk verwijst lenW naar hoofdstuk B.6.1 van het LAP. Hierin staat: *“Wanneer een afvalstof in strijd met de wettelijke mengverboden wordt gemengd (waaronder verdund) met een niet-afvalstof moet het mengsel als afvalstof gekwalificeerd worden”*.

Wij betwisten dat het aanwezig zijn van zwerfafval in bermen en/of bermmaaisel, bijvoorbeeld weggegooid verpakkingen van etenswaren door schoolkinderen, kan worden geduid als ‘het in strijd met de wettelijke mengverboden mengen met een niet-afvalstof’. De wettelijke mengverboden (artikel 10.54a Wet milieubeheer, artikel 2.12 Activiteitenbesluit en het mengbeleid zoals verwoord in hoofdstuk B.7 van LAP) zien niet op nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen.

Zelfs al zouden de wettelijke mengverboden op deze situatie van toepassing zijn, dan wordt met de aangehaalde zinssnede uit hoofdstuk B.6.1 van het LAP naar onze mening bedoeld dat wat afval is afval blijft, ook al wordt het gemengd met niet-afval. Dit is logisch maar betekent niet dat als een grote hoeveelheid niet-afval, zoals een bult bermmaaisel, een paar kleine stukjes zwerfplastic bevat de hele bult daarmee ineens afval wordt.

Wij zijn dus van mening dat u en/of lenW een onjuiste interpretatie geeft/geven van hoofdstuk B.6.1 van het LAP. Hierin staat bovendien dat het enkele feit dat een materiaal voorafgaand aan het gebruik een (voor)behandeling moet ondergaan niet automatisch betekent dat het een afvalstof is. Om deze reden betekent het enkele feit dat handmatig zwerfvuil uit bermmaaisel wordt verwijderd ook niet automatisch dat bermmaaisel een afvalstof is. In de factsheet wordt expliciet de vergelijking gemaakt met de handreiking Hout waarin staat: *“Slechts enkele verdwaalde stukken verontreiniging (zoals verpakkingen) in het hout zijn dan acceptabel. Als de partij hout bij de ontvangende partij eerst moet worden ontdaan van verontreinigingen voordat de beoogde bewerking of toepassing mogelijk is, moet de partij (versnipperd hout) worden gezien als een afvalstof. In dit geval is dus geen sprake van (voortgezet) gebruik.”*

Bij de groene bermen gaat het ook om hooguit enkele stukjes. In de nog onder dekzeil liggende ril op de locatie aan de [REDACTED] te Stiens, is door de toezichthouders zelfs geen enkel stukje zwerfafval aangetroffen.

In het LAP 3 staat in hoofdstuk B.6.1 verder dat de bewijslast over de status van een materiaal (afvalstof of product) op de houder van het materiaal rust. De houder van een materiaal oordeelt in de eerste plaats zelf over de vraag of zijn materiaal al dan niet afval is. *“Dit doet hij door te kijken of is voldaan aan de voorwaarden (of eventuele criteria) voor bijproducten of einde-afval, of door*

rechtstreeks te toetsen aan de afvaldefinitie in geval van (voortgezet) gebruik". Voor voortgezet gebruik kent de wet in principe enkel de afvaldefinitie als beoordelingsgrondslag (het 'zich ontdoen'). Deze definitie is in de Leidraad Afvalstof of product ingevuld door drie criteria (zeker, rechtmatig, voldoende hoogwaardig). Hieraan hebben wij getoetst.

De conclusie is dat met het maken en uitrijden van CMC compost geen sprake is van het verwerken van afval of het op- of in de bodem brengen van afvalstoffen. Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid aanhef en onder e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in samenhang bezien met artikel 2.1 eerste lid van het Besluit omgevingsrecht (verder: 'Bor') en categorie 28 van Bijlage I, onderdeel C van het Bor is dan niet vereist. Van illegale werkzaamheden is geen sprake.

Een ander onderdeel dat u aanstipt is dat u het aannemelijk acht dat de compost bij gebruik niet op de juiste wijze wordt meegeteld in de meststoffenboekhouding van de betreffende agrariër. U concludeert daarom dat sprake is van overtreding van de wettelijke milieuregels en dat het verwerken van organische reststromen niet op milieu hygiënische wijze gebeurt.

Deze aanname kunnen wij niet goed plaatsen. Enerzijds krijgt de agrariër immers geen compost aangeleverd maar bermmaaisel. Anderzijds is eventuele mest die door de agrariër wordt toegevoegd tijdens het composteringsproces al meegenomen in de boekhouding van deze agrariër en levert het uitrijden van het compost over het eigen land van deze agrariër geen toevoeging van meststoffen op die moet worden bijgehouden in de boekhouding. Los daarvan zijn wij niet het bevoegd gezag voor het toezicht op de meststoffenboekhouding. Dit ligt bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder herkennen wij ons niet in uw stelling dat er in Friesland een ongecontroleerde situatie is ontstaan waarin diverse agrariërs die niet zijn aangesloten bij Agricycling, groenafval dat afkomstig is van derden composteren op hun erven. Nu u deze stelling verder niet onderbouwt door bijvoorbeeld concrete locaties te noemen, laten wij deze verder voor wat het is.

Tenslotte geeft u aan het vreemd te vinden dat het handhavingsverzoek niet door de FUMO wordt afgehandeld. Juist in deze situatie zou het volgens u meer voor de hand liggen dat een meer onafhankelijke organisatie als de FUMO het handhavingsverzoek oppakt.

In reactie hierop wijzen wij er op dat de FUMO geen zelfstandige beslissingsbevoegdheid heeft. De FUMO is een uitvoeringsinstantie. Een besluit op een handhavingsverzoek wordt genomen door het bevoegd gezag.

Conclusie

Resumerend zien wij geen aanleiding om handhavend op te treden.

Zienswijze

Omdat u uw standpunt met betrekking tot het aanmerken van bermmaaisel als voortgezet gebruik reeds zowel mondeling als schriftelijk (o.a. door het toezenden van de juridische beschouwing van Van Iersel en Luchtman Advocaten) naar voren heeft gebracht, zien wij er van af u wederom in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te dienen (artikel 4:7 van de Awb).

Bezwaar

Als u het niet eens bent met ons besluit kunt u bezwaar maken. Hoe u dat kunt doen leest u in de bijsluiter.

Afschrift

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan Agricycling, Sint Antoniusplein 38, 8601 HK te Sneek, e-mail info@Agricycling.nl.

Vragen

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met [REDACTED] juriste bij het team Toezicht en Advies, Bouwen en Milieu. Zij is te bereiken via [REDACTED] of [REDACTED]@leeuwarden.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

5.1.2e

J.T. Wiersma,
Teamleider Toezicht en Advies, Bouwen en Milieu

Bijlagen:

- 1 Juridisch advies Van Diepen Van der Kroef advocaten, d.d. 21 juli 2023
- 2 Juridisch advies Van Diepen Van der Kroef advocaten, d.d. 9 februari 2024

Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

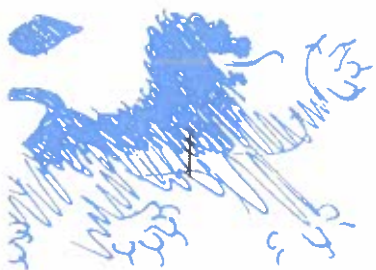
Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a. uw naam en adres;
- b. de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c. tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d. het kenmerk/nummer van het besluit;
- e. de reden van uw bezwaar;
- f. uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

BIJLAGE 1

the 1990s, the number of people with a diagnosis of schizophrenia has increased in many countries, including the United Kingdom (Murray & Lewis, 1998). The prevalence of schizophrenia in the United Kingdom is estimated to be 1.2% (Murray & Lewis, 1998).

There is a growing awareness of the need to improve the lives of people with schizophrenia. The World Health Organization (WHO) has developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

The WHO has also developed a number of initiatives to improve the lives of people with schizophrenia, including the 'Global Strategy for the Care of People with Schizophrenia' (WHO, 1993). The WHO has also developed a number of guidelines for the care of people with schizophrenia, including the 'Guidelines for the Management of Schizophrenia' (WHO, 1993).

De gemeenten Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Súdwest-Fryslân en Waadhoeke

Per adres

Postbus 58

8800 AB FRANEKER

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

20230982

21 juli 2023

inzake

bijlagen

e-mail

Gemeente Waadhoeke
e.a./advies bermmaaisel

0

[@vandiepen.com](mailto:info@vandiepen.com)
[@vandiepen.com](mailto:info@vandiepen.com)

Geachte Colleges,

De Colleges van de in de aanhef genoemde gemeenten (hierna: de Colleges en/of de gemeenten) hebben ons verzocht het project "Composteren van bermmaaisel bij de boer" juridisch te toetsen. Het gaat daarbij met name om de vraag of het bermmaaisel in het kader van het project kwalificeert als een afvalstof of niet. In het navolgende zal hier nader op in worden gegaan.

Inleiding

De Colleges van genoemde gemeenten hebben in een eerder stadium allen reeds besloten mee te doen met een initiatief van de stichting Stichting Agricycling: "Composteren van bermmaaisel bij de boer" en de bij de Stichting Agricycling aangesloten boeren. De Stichting Agricycling verdeelt de beschikbare reststromen op basis van een optimale benutting vanuit het perspectief van de bodem. Dit

kan als additionele toevoeging op, maar ook ter vervanging van de bestaande bemesting dienen. Door collectief reststromen aan te trekken, te verwerken en te verdelen op basis van de behoefte van de bodem, wordt zowel het economisch als het ecologisch optimale resultaat behaald. Dit initiatief is mede tot stand gekomen in samenwerking met het programma Circulair Terreinbeheer (CT). Het programma is opgezet om te bevorderen dat grondstoffen die vrijkomen bij terrein- en waterbeheer hoogwaardig worden benut. Het programma is een initiatief van de Biomassa Alliantie. Deze heeft tot doel om de transitie naar het circulair benutten van groene reststromen te versnellen.

Met de voornoemde besluiten van de Colleges kunnen de bij het beheer en onderhoud van openbaar groen vrijgekomen groene reststromen worden afgevoerd naar lokale agrarische bedrijven (binnen een straal van 10 kilometer) die aangesloten zijn bij Stichting Agricycling. Deze groene reststroom wordt op het erf van deelnemende agrarische bedrijven gecomposteerd door Stichting Agricycling en vervolgens wordt het compost gebruikt op agrarische percelen om zo door toevoeging van organische stof bij te dragen aan het verbeteren van een vitale bodem.

De gemeenten sluiten met de boeren een overeenkomst en leggen ook kwaliteitsvoorwaarden vast. Daarvoor is een concept Samenwerkingsovereenkomst en een concept Werkplan opgesteld. Deze stukken vormen echter geen onderdeel van de opdracht in het kader van dit memo en zijn dan ook niet beoordeeld.

Het bermmaaisel wordt door middel van de CMC Composteertechniek op het eigen erf van de boeren gecomposteerd, welk compost door een geaccrediteerd bureau via monsterafname wordt gemonitord, en later weer wordt uitgestrooid over de eigen landbouwgrond van de boer. Door deze korte kringloop wordt het gebruik van kunstmest beperkt en wordt er gezorgd voor een betere bodem die ook beter water vasthoudt. Het bermmaaisel afvoeren levert volgens onderzoeken ook een schralere berm op en draagt bij aan een grotere biodiversiteit. Voor het project worden enkele specifieke bermen aangewezen.

Bermmaaisel kan echter mogelijk een afvalstof zijn. Dit zou betekenen dat de boer die het bermmaaisel ontvangt als afvalverwerker wordt gezien en vergunningen nodig heeft om het bermmaaisel te kunnen composteren. De boer komt dan in een juridische traject en dat is niet wenselijk. Om het project mogelijk te maken hebben de gemeenten willen aansluiten bij het toetsingskader van de ministeriële Leidraad "Afvalstof of Grondstof" van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (de Leidraad) met betrekking tot het voortgezet gebruik van gecomposteerd gemeentelijk groen restmateriaal om daarmee landbouwbodems te verbeteren. Door de gemeenten wordt dit ook wel de "route voortgezet gebruik" genoemd, indien deze route wordt gevolgd wordt niet toegekomen aan een mogelijke kwalificatie van

afvalstof. De Leidraad geeft richtsnoeren voor de uitleg en toepassing van de begrippen "afvalstof", "bijproduct" en einde-afvalstatus".

Recent hebben de verschillende gemeenten een brief ontvangen van de Branche Vereniging Organische Reststoffen (BVOR). In deze brief staat dat het initiatief van Stichting Agricycling om gemeentelijke reststromen, zoals berm- en slootmaaisel, te laten composteren bij lokale agrariërs illegaal zou zijn. Volgens de BVOR kwalificeert het berm- en slootmaaisel in juridische zin als afvalstof en kan van voortgezet gebruik (derhalve) geen sprake zijn. BVOR stelt zich op het standpunt dat de verwerking van gemeentelijke groenstromen binnen een inrichting zonder vergunning op grond van de afvalwetgeving illegaal is. Daarbij zou sprake kunnen zijn, zo stelt het BVOR, van het storten van afvalstoffen buiten een inrichting, hetgeen evenmin is toegestaan.

De gemeenten wensen nu graag een antwoord op de vraag of het project juridisch mogelijk is met betrekking tot de juridische kwalificatie van bermmaaisel; afvalstof of niet, en of de stellingen van de BVOR juist zijn. In het navolgende wordt op deze onderzoeksvraag nader ingegaan.

Juridisch kader en regelgeving

1. Het begrip "afvalstof" is sinds 1975 gedefinieerd in de Kaderrichtlijn Afvalstoffen (Kra) als "elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, wil ontdoen of moet ontdoen". Bij de wijziging van deze richtlijn in 2018 zijn naast de definitie van het begrip "afvalstof" (art. 3) twee gewijzigde bepalingen opgenomen om onderscheid te maken tussen afvalstoffen en producten (niet-afvalstoffen): artikel 5 (bijproducten) en artikel 6 (einde-afvalstatus). In artikel 1.1 van de Wet milieubeheer (Wm) is dit artikel geïmplementeerd. De in 2018 gewijzigde Kra maakt duidelijk dat in het kader van de overgang naar een circulaire economie er meer duidelijkheid moet komen over de precieze betekening van de term "zich ontdoen" in de definitie van het begrip afvalstof. Daarbij is aangegeven dat het voor het antwoord op de vraag of sprake is van een afvalstof van belang is dat bij de afgifte van materialen van de ene houder aan de andere houder de intentie aanwezig is om zich van dat materiaal te ontdoen. Voorts moet rekening worden gehouden met circulaire bedrijfsmodellen waarin bijvoorbeeld een stof of voorwerp wordt overgedragen van een houder aan een andere zonder het voornemen om zich van die stof of dat voorwerp te ontdoen.
2. Ondanks deze bepalingen bestaat er in de uitvoeringspraktijk in bepaalde gevallen nog vaak onduidelijkheid over de uitleg en toepassing van het begrip "afvalstof", de voorwaarden voor "bijproducten" en de voorwaarden en criteria voor de "einde-afvalstatus". Een belangrijke reden

hiervoor is dat de richtlijn geen expliciete duiding geeft van de kern van de definitie van het begrip afvalstof: het begrip "zich ontdoen".

3. Het onderscheid tussen materialen die wel en materialen die geen afvalstof zijn, is voor de houder van een materiaal van belang omdat verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn:

- voor materialen die geen afvalstoffen zijn gelden de stoffenregelgeving (met name de Verordening inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen, oftewel REACH), de regelgeving voor specifieke categorieën producten (bijvoorbeeld meststoffen) en eventuele private normen, beoordelingsrichtlijnen, certificeringssystemen en (conformiteits)verklaringen;
- voor materialen die afvalstoffen zijn geldt het specifieke afvalstoffenregime, zoals vastgelegd in Kra, de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) en de Wm, en in specifieke regelgeving voor bepaalde afvalstoffen, zoals afgedankte batterijen en afgedankte apparaten, of voor specifieke handelingen met afvalstoffen (bijvoorbeeld vervoer of recycling van bepaalde afvalstromen). Tevens kan op afvalstoffen andere regelgeving dan de Wm van toepassing zijn. Zo gelden volgens artikel 10.1a Wm een aantal artikelen uit hoofdstuk 10 "Afvalstoffen" van de Wm voor groenafval niet, als het gaat om:

"stro en ander natuurlijk, niet-gevaarlijk landbouw- of bosbouw materiaal dat wordt gebruikt in de landbouw, de bosbouw of voor de productie van energie uit die biomassa door middel van processen of methoden die onschadelijk zijn voor het milieu en die de menselijke gezondheid niet in gevaar brengen".

4. Het kabinet heeft in het Rijksbrede programma Circulaire Economie de ambitie geuit om in 2050 een volledig circulaire economie gerealiseerd te hebben. Reststromen die voorheen als afval werden gezien, worden in een circulaire economie steeds vaker als grondstof toegepast. Hierdoor is er behoefte ontstaan aan een beter op de circulaire economie toegesneden en samenhangend begrippenkader voor afval, aldus het Rijksbrede programma. Hier is onder meer invulling aan gegeven in het derde Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3) waarin een algemene beleidslijn is opgenomen over de uitleg en toepassing van het begrip "afvalstof" en de begrippen "zich ontdoen", "bijproduct" en "einde-afval".
5. De in de inleiding genoemde Leidraad beoogt bedrijven en overheden handvatten te bieden bij het beantwoorden van de vraag of materialen moeten worden beschouwd als afvalstof of

product (niet-afvalstof). De Leidraad bevat richtsnoeren om te komen tot een zoveel mogelijk uniforme toepassing van de begrippen "afvalstof" ("zich ontdoen"), "bijproduct" en "einde-afvalstatus" in de uitvoeringspraktijk. Belangrijk is voorts dat de Leidraad geen afbreuk doet en kan doen aan de uitleg van deze definitie en voorwaarden door de nationale rechter en het Europese Hof van Justitie.

6. Een belangrijke voedingsbodem voor de Leidraad zijn, naast de rechtspraak over de uitleg van het afvalstoffenbegrip, de sinds 2016 afgegeven rechtsoordelen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over de afvalstatus van materialen. Er zijn echter maar enkele rechtsoordelen tot nu toe gegeven, op dit moment worden geen nieuwe verzoeken om een rechtsoordeel door Rijkswaterstaat in behandeling genomen.
7. Gezien het vorenstaande is het aan de houder van het materiaal zelf om te bepalen of het materiaal een afvalstof is of niet. Vervolgens is de vaststelling of in een concreet geval daadwerkelijk (feitelijk) sprake is van een afvalstof de verantwoordelijkheid van het betrokken vergunningverlenende of toezichthoudende gezag, dit op basis van alle daarvoor door de houder te verstrekken informatie.
8. **Toetsingskader juridische kwalificatie Bermmaaisel**
Het begrip "afvalstof" moet ruim worden uitgelegd en vereist een beoordeling per geval op basis van alle feiten en omstandigheden van dat geval, in het licht van de doelstellingen van de Kra. Dit betekent dat voor het onderhavige bermmaaisel dat binnen het project betrokken wordt beoordeeld moet worden of het in dit specifieke geval gaat om een afvalstof of niet.
9. In de Leidraad is een schematisch toetsingskader "afvalstof of product" opgenomen (zie figuur 1 op pagina 13 en 14), als hulpmiddel voor de beoordeling van materiaal. Allereerst dient bekeken te worden of er in een bepaalde situatie al overduidelijk sprake is van een afvalstof. Wanneer het aannemelijk is dat het materiaal gezien vanuit de houder in beginsel een afvalstof is dient de einde-afvalroute gevolgd te worden. Het toetsingskader geeft een aantal indicatoren om te bepalen wanneer het aannemelijk is dat het materiaal in beginsel een afvalstof is. Dit is geen limitatieve lijst en de indicatoren zullen per geval bekeken moeten worden in het licht van alle relevante feiten en omstandigheden. Een aantal indicatoren zijn:
  - Het materiaal zit in een afvalbak of container of heeft hierin gezeten;
  - het materiaal wordt of is opgehaald door een afvalinzamelaar zonder dat er op voorhand een toepassing bekend is;
  - het materiaal is onbeheerd achter gelaten, gestort of geloosd.

Het bermmaaisel zit niet in een afvalbak en wordt niet onbeheerd achtergelaten of gestort of geloosd. Er lijken ook geen andere indicatoren aanwezig te zijn die tot de conclusie zouden kunnen leiden dat er vanuit de houder gezien sprake is van een afvalstof. Voor dit memo wordt dan ook uitgegaan van de stelling dat het bermmaaisel niet overduidelijk een afvalstof is.

10. Nu het niet aannemelijk is dat het bermmaaisel een afvalstof is moet, voordat een volgende stap kan worden genomen in het toetsingskader bepaald worden, of er specifieke wetgeving van toepassing is die tot verwijdering van het materiaal noopt. Er is echter geen wettelijke verplichting om sloot- en bermmaaisel blijvend te verwijderen, zoals bijvoorbeeld bij asbest wel het geval is. Voor zover het bermmaaisel een afvalstof zou zijn geldt overeenkomstig Sectorplan 8 van LAP3 wel een bepaalde minimumstandaard voor verwerking (voor zover de Vrijstellingsregeling plantenresten niet geldt).
11. Wanneer dergelijke specifieke wetgeving ontbreekt dient er voor wat betreft materialen waarvan het niet meteen aannemelijk is dat dit afvalstoffen zijn bekeken te worden of het gaat om een productieproces waaruit een productie residu ontstaat. Het gaat hier dan om industriële productieprocessen, maar ook om materialen afkomstig uit delfstoffenwinning, maak-industrie, chemische industrie of landbouw. Een productie residu is een stof die of een voorwerp dat het resultaat is van een productieproces dat niet in de eerste plaats bedoeld is voor de productie van die stof. Hierop is de "bijproduct"-route van toepassing. Voor wat betreft bermmaaisel is duidelijk dat dit materiaal geen productie residu is als resultaat van een productieproces. De "bijproduct-route" is dan ook niet aan de orde.
12. *Voortgezet gebruik*

Als er geen sprake is van een productieresidu afkomstig uit een productieproces, kan er nog steeds sprake zijn van niet-afval door de route van (voortgezet) gebruik te volgen. Het gaat hier om materialen die worden gebruikt, hergebruikt of op een andere manier worden gebruikt. Om het bermmaaisel via deze route rechtstreeks aan de boeren die met het project meedoen te kunnen leveren is van belang of het materiaal gelet op artikel 1.1 lid 1 van de Wm ("zich ontdoen"), de doelstelling van artikel 1 Kra (bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid en behoud en efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen) en alle feiten en omstandigheden voldoet aan de toetsingsgronden voor voortgezet gebruik:

  - a. het is zeker dat het materiaal gebruikt zal worden;
  - b. het voorgenomen gebruik is rechtmatig en;
  - c. het voorgenomen gebruik is vanuit grondstoffenefficiency voldoende hoogwaardig.

Indien het antwoord hierop "ja" is, dan is er geen sprake van afval.

13. (Voortgezet) gebruik kan gezien worden als het "vangnet" voor die gevallen waarin de bijproductroute of de route van de einde- afvalstatus niet van toepassing is, maar onduidelijkheid bestaat over de vraag of sprake is van een afvalstof of niet. Bijvoorbeeld als het gaat om materialen zonder een oorspronkelijke bestemming die voorheen als afval werden behandeld en waarvoor nu een bepaalde gebruikstoepassing wordt gevonden. De Leidraad verwijst op dit punt naar bermgras dat voorheen geen toepassing kreeg, maar waar thans verpakkingskarton van gemaakt kan worden (rechtsoordeel bermgras toepassing karton d.d. 23 januari 2019). Dit sluit aan bij de transitie naar een circulaire economie waarin businessmodellen veranderen en materialen als grondstof worden gezien en ook zo worden ingezet. De route van (voortgezet) gebruik wordt vooral gebruikt voor de "grijze gebieden", de restcategorie, dat wil zeggen de situaties waarin het niet meteen (over)duidelijk is of iets afval is (geworden) of niet. De Leidraad is met name voor deze (twijfel)gevallen bedoeld.
14. Voor wat betreft het bermmaaisel heeft Circulair Terreinbeheer via de beslisboom van de Leidraad getoetst of het bermmaaisel voldoet aan de toetsingsgronden voor voortgezet gebruik. De resultaten hiervan zijn neergelegd in de notitie: "Maaisel composteren voor bodemverbetering is voortgezet gebruik". De conclusie van Circulair Terreinbeheer is derhalve dat er sprake is van voortgezet gebruik en niet van een afvalstof (**Bijlage 1**).
15. De onderbouwing door Circulair Terreinbeheer van de toetsingsgronden en de conclusie die daaruit volgt onderschrijven wij:
  - a. Er is zekerheid van afzet, er wordt een overeenkomst gesloten met de ontvanger (de boeren) van het bermmaaisel en er worden kwaliteitsafspraken gemaakt;
  - b. Het gebruik van het eindproduct compost is rechtmatig, want het wordt uitsluitend gebruikt als het voldoet aan de normwaarden voor compost, hetgeen wordt getoetst door een geaccrediteerd bedrijf;
  - c. De toepassing is hoogwaardig want de compost wordt gebruikt voor verbetering van landbouwbodems.
16. Een aandachtspunt is toetsingsgrond b: het voorgenomen gebruik is rechtmatig. Op grond van de Leidraad is vereist dat het materiaal voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen, en dat het materiaal over het geheel genomen geen ongunstige effecten heeft voor het milieu of de menselijke gezondheid. De hoeveelheid verontreiniging in het bermmaaisel bepaalt wat er nog

mee mag worden gedaan. Wanneer er sprake is van geen of weinig verontreiniging dan nemen de hergebruikmogelijkheden toe. Voor gemeenten is er daarom veel aan gelegen om zwerfvuil in bermen te voorkomen. Dat gebeurt enerzijds door preventie en anderzijds door voorafgaan aan het maaien het zwerfvuil te verwijderen. Het bermmaaisel zal gebruik worden als compost. Bij het gebruik van de compost moet men zich houden aan de regels van Besluit gebruik meststoffen. Onder compost wordt volgens Artikel 1 van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (UBMw) verstaan:

“product afkomstig uit een aerob proces, dat bestaat uit een of meer organische afvalstoffen die al dan niet met bodembestanddelen zijn gemengd en die met behulp van micro-organismen zijn afgebroken en omgezet tot een homogeen en zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt en dat niet mede bestaat uit dierlijke meststoffen en niet verpompbaar is”.

17. Het is verboden meststoffen te gebruiken die niet mogen worden verhandeld (artikel 1a Besluit gebruik meststoffen juncto H III Uitvoeringsbesluit meststoffenwet – UBMw). Het is voorts verboden meststoffen te verhandelen tenzij is voldaan aan alle regels genoemd in artikel 4 van het UBMw. Artikel 4 van het UBMw geldt voor zover van belang:

- 1 Het is verboden meststoffen te verhandelen.
- 2 Het verbod geldt niet indien ten aanzien van deze meststoffen is voldaan aan de artikelen 5, 6 en 19, aan de krachtens de artikelen 7, 19, zesde lid, en 21 gestelde regels en aan:
(...)
d. artikel 17, indien het compost betreft;

De belangrijkste eisen die gelden voor compost staan in de artikel 6 en 17:

Artikel 6

- 1 De meststof verkeert in een voor de praktijk bruikbare toestand en is gelijkmatig van samenstelling.
- 2 De meststof levert voedsel voor planten of delen van planten in de vorm van primaire of secundaire nutriënten of micronutriënten of verbetert de bodemeigenschappen door het leveren van organische stof dan wel door het in stand houden of het verlagen van de zuurgraad in de bodem en oefent de werking waarvoor de stof hoofdzakelijk is bedoeld, doeltreffend uit.

- 3 De meststof heeft onder normale gebruiksomstandigheden geen schadelijke gevolgen voor de gezondheid van mens, dier of plant of voor het milieu.

Artikel 17

- 1 Compost bevat geen biologisch afbreekbare delen met een diameter groter dan 50 millimeter en niet meer dan 0,5 gewichtsprocent aan bodemvreemde niet-biologisch afbreekbare delen.
- 2 Compost bevat ten minste tien gewichtsprocenten organische stof van de droge stof.
- 3 Het is uitsluitend toegestaan om bij de bereiding van compost bodembestanddelen te gebruiken, indien dit betreft grond als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit, waarvan de kwaliteit de krachtens artikel 40 van dat besluit, vastgestelde achtergrondwaarden niet overschrijdt.
- 4 Compost overschrijdt niet de in bijlage II, onder tabel 3, bij dit besluit opgenomen maximale waarden voor zware metalen, uitgedrukt in milligrammen per kilogram droge stof.

In artikel 17 lid 4 wordt voor wat betreft de aanwezigheid van zware metalen in het compost naar bijlage II, tabel 3. Tabel 3 luidt als volgt:

Tabel 3. Maximale waarden voor zware metalen in compost per kilogram droge stof (ds)

zware metalen	in mg per kg ds
Cd (Cadmium)	1 mg/kg ds
Cr (Chroom)	50 mg/kg ds
Cu (Koper)	90 mg/kg ds
Hg (Kwik)	0,3 mg/kg ds
Ni (Nikkel)	20 mg/kg ds
Pb (Lood)	100 mg/kg ds
Zn (Zink)	290 mg/kg ds
As (Arseen)	15 mg/kg ds

18. Uit de ter beschikking gestelde stukken volgt dat van het compost, gemaakt vanuit het bermmaaisel, via monsterafname door een geaccrediteerd bedrijf een compostanalyse wordt uitgevoerd en dat het monster wordt getoetst aan de normwaarden. De compost wordt vervolgens alleen en uitsluitend toegepast indien het aan de normwaarden voldoet.
19. Gezien het vorenstaande is de conclusie gerechtvaardigd dat het gebruik van het eindproduct compost gerechtvaardigd is.
20. *Brief BVOR*
In de brief van de BVOR, die de gemeenten in juni 2023 hebben ontvangen, wordt gesteld dat het opslaan/storten van bermmaaisel buiten een daartoe vergunde inrichting, bijvoorbeeld bij boeren, verboden zou zijn op grond van artikel 10.2, eerste lid Wm. Dat verbod geldt echter alleen maar indien er sprake zou zijn van een afvalstof. Daarbij is de stelling voorts ongenueanceerd omdat op grond van de "Vrijstellingsregeling plantenresten" er voor bermmaaisel uitzonderingen gelden met betrekking tot het stortverbod. Nu hiervoor de stelling gerechtvaardigd is onderbouwd dat het bermmaaisel geen afvalstof is, maar er sprake is van voortgezet gebruik, is hoofdstuk 10 van de Wm niet van toepassing.
21. Sowieso geldt dat de in de brief van de BVOR genoemde wettelijke artikelen alleen relevant zijn voor zover het bermmaaisel een afvalstof zou zijn, en dan nog gelden daarop nuances en uitzonderingen die door de BVOR niet zijn benoemd. Het voert voor dit memo echter te ver om het project te beoordelen in het licht van de stelling dat het wel om aan afvalstof zou gaan. Dat kan indien wenselijk, onderzocht worden bij een vervolgvraag vanuit de gemeenten.
22. Opgemerkt wordt wel dat het raadzaam is dat de boeren bij de compostering werken volgens de regels die het Activiteitenbesluit stelt ingeval er wel sprake zou zijn van een afvalstof. De artikelen 3.106 tot en met 3.110 van het Activiteitenbesluit geven hiervoor regels. Deze paragraaf is van toepassing op het composteren van groenafval, dat is ontstaan bij werkzaamheden die buiten de inrichting zijn verricht door degene die de inrichting drijft of dat niet afkomstig is van buiten de inrichting, voor zover geen sprake is van gevaarlijke afvalstoffen, met een volume van ten hoogste 600 kubieke meter. Onder andere gaat het hier over de afstand van de composteerinstallatie tot geurgevoelige objecten (woningen).

23. **Afronding**

Op grond van het vorenstaande geldt voor bermmaaisel dat bestemd is voor compost en gebruikt wordt voor bodemverbetering door boeren ter plaatse dat:

- Het aannemelijk is dat dit maaisel voor de houder (de gemeenten) geen afvalstof is waarvan de gemeenten zich willen ontdoen;
- Er geen wettelijke verplichting is dit maaisel te verwijderen;
- Het geen materiaal afkomstig uit een productieproces is.

24. Getoetst is vervolgens of het bewerken van bermmaaisel tot compost voldoet aan de toetsingsgronden voor voortgezet gebruik, hetgeen ook een passende toepassing is in een circulaire economie. Onderschreven wordt dat het bermmaaisel voldoet aan de toetsingsgronden van de categorie "voortgezet gebruik";

- a. Er is zekerheid van afzet, er wordt een overeenkomst gesloten met de ontvanger (de boeren) van het bermmaaisel en er worden kwaliteitsafspraken gemaakt;
- b. Het gebruik van het eindproduct compost is rechtmatig, want het wordt uitsluitend gebruikt als het voldoet aan de normwaarden voor compost, hetgeen wordt getoetst door een geaccrediteerd bedrijf;
- c. De toepassing is hoogwaardig want de compost wordt gebruikt voor verbetering van landbouwbodems

25. Nu aan alle drie de toetsingsgronden met betrekking tot voortgezet gebruik wordt voldaan, is geen sprake van "zich ontdoen" als bedoeld in het begrip afvalstof in artikel 1.1, eerste lid Wet milieubeheer. Daarmee is het bermmaaisel dat de gemeenten leveren aan de boeren geen afvalstof. Dit is echter een beoordeling op grond van het wettelijk kader en het daarbij behorende toetsingskader van de Leidraad. Deze beoordeling kan getoetst en beoordeeld worden door de bestuursrechter, en in laatste instantie het Europese Hof van Justitie, mocht er een juridische procedure ontstaan over de vraag of er sprake is van een afvalstof of niet.

26. Op grond van de hiervoor genoemde uitgangspunten wordt het ingenomen standpunt dat de gemeenten zich met het project niet ontdoen van afvalstoffen en hoofdstuk 10 van de Wm niet van toepassing is, onderschreven.

In een voorkomend geval staat het de Colleges c.q. gemeenten vrij onze juridische beoordeling te gebruiken richting derden onder voorwaarde dat ondergetekenden dit wel wordt medegedeeld.

Met vriendelijke groet

5.1.2e

5.1.2e

BIJLAGE 2

De gemeenten Dantumadiel, De Fryske Marren, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Noardeast-Fryslân, Súdwest-Fryslân en Waadhoeke

Per adres

Jurist handhaving

Postbus 21000

8900 JA LEEUWARDEN

Tevens per e-mail verstuurd: @leeuwarden.nl

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

20230982

9 februari 2024

inzake

bijlagen

e-mail

Gemeente Waadhoeke e.a./nader
advies bermmaaisel in relatie tot
handhavingsverzoek.

r.laan@vandiepen.com

@vandiepen.com

Geachte Colleges,

1 Inleiding en voorgeschiedenis

- 1.1 De Colleges van de in de aanhef genoemde gemeenten (hierna: de Colleges en/of de gemeenten) hebben ons eerder in juli 2023 verzocht het project "Composteren van bermmaaisel bij de boer" juridisch te toetsen. Het ging daarbij met name om de vraag of het gemeentelijk bermmaaisel in het kader van het project kwalificeert als een afvalstof of niet en of er sprake is van zogenaamd "voorgezet gebruik". Het op 21 juli 2023 toegestuurde juridische advies is als Bijlage 1 aan deze notitie gehecht.

- 1.2 Het gemeentelijk bermmaaisel wordt via de coöperatie Agricycling op het erf van diverse agrarische bedrijven verwerkt tot CMC (Controlled Microbiological Composting). De motivering voor dit zogenaamde "voortgezet gebruik" is door de gemeenten verwoord in een document van juni 2023 (**Bijlage 2**). De Branche Vereniging Organische Reststoffen (hierna: BVOR) heeft bij brief van 15 juni 2023 (**Bijlage 3**) laten weten het niet eens te zijn met het composteren van gemeentelijk bermmaaisel bij de boer. Volgens de BVOR is sprake van een afvalstof en het zonder milieuvergunning composteren van bermmaaisel in strijd met de milieuregelgeving. De BVOR baseert zich onder meer op een juridische beschouwing van Van Iersel Luchtman advocaten d.d. 17 mei 2003. Deze juridische beschouwing is als **Bijlage 4** aan deze notitie gehecht. Ook de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (hierna: FUMO) stelt zich op het standpunt dat bermmaaisel kwalificeert als afvalstof (zie memo FUMO d.d. 31 mei 2023 **Bijlage 5**). De FUMO heeft ook met de gemeenten over het project CMC compostering gesproken, zie het verslag van 12 juni 2023 (**Bijlage 6**).
- 1.3 Vervolgens heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: IenW) in september 2023 het document "Status ingangsstromen (berm)maaisel en blad" gepubliceerd. Dit document is als **Bijlage 7** aan deze notitie gehecht. In dit document geeft IenW onder andere aan uit de eerste resultaten van het CT Kennisprogramma blijkt dat vervuiling met zwerfafval van de ingangsstroom een aandachtspunt is. Hieruit volgt volgens het Ministerie van IenW dat het maaisel en blad afval is omdat "een niet-afvalstroom gemengd met zwerfafval afval is" welk uitgangspunt in lijn zou zijn met Europese jurisprudentie. Het Ministerie van IenW concludeert tenslotte dat het beargumenteren van voortgezet gebruik voor (berm)maaisel en blad op dit moment in algemene zin niet passend is binnen het bestaand wettelijk kader gezien de bekende feiten en omstandigheden. Er zou op dit moment onvoldoende grondslag zijn om in algemene zin te bepalen dat er geen overwegend ongunstig effect is op het milieu of de volksgezondheid. Het document geeft wel aan dat in het geval aan alle te stellen eisen voor de ingangsstromen wordt voldaan, dit in de toekomst anders kan zijn. Volgens het Ministerie van IenW kan alleen per geval beoordeeld worden door het bevoegd gezag of sprake is van voortgezet gebruik.
- 1.4 De BVOR heeft naar aanleiding van de juridische beschouwing van Van Iersel Luchtman advocaten en het document van het Ministerie van IenW op 7 december 2023 bij de FUMO een handhavingsverzoek ingediend in relatie tot de illegale verwerking van groenafval op 28 plaatsen binnen de provincie Friesland. De FUMO heeft het handhavingsverzoek doorgestuurd aan de gemeente Leeuwarden ter verdere behandeling. Momenteel is nog in beraad op welke

deze mandatering kan plaatsvinden. Het verzoek om handhaving met bijlagen (1. Lijst met 28 locaties waar vermoeden van illegale verwerking bestaat, 2. Juridische analyse Van Iersel Luchtman, 3. Statuten BVOR) is als Bijlage 8 aangehecht. Het handhavingsverzoek ziet op 28 locaties waar CMC compost wordt gemaakt. Deze locaties liggen in 5 Friese gemeenten (Waadhoeke, Harlingen, De Fryske Marren, Sudwest Fryslan en Leeuwarden).

1.5 *Handhavingsverzoek*

In het handhavingsverzoek stelt de BVOR zich op het standpunt dat een aantal Friese gemeenten voor de verwerking van groenafval gebruik maakt van de diensten van Agricycling. Hierbij wordt onder meer gemeentelijk groenafval aan agrariërs geleverd en door hen gecomposteerd, volgens de BVOR zonder dat daarbij sprake is van een vergunning die het opslaan en composteren van groenafval toestaat. De BVOR stelt verder dat op aangeven van Agricycling deze gemeenten als uitgangspunt hanteren dat bij deze verwerkingswijze van groenafval sprake is van "voortgezet gebruik". Volgens de BVOR is dit uitgangspunt onjuist. Groene reststromen zoals berm- en slootmaaisel kwalificeren volgens de BVOR in juridische zin als afvalstof en van voortgezet gebruik kan (derhalve) geen sprake zijn. De verwerking van gemeentelijke groenafvalstromen buiten een inrichting is volgens de BVOR zonder vergunning op grond van de afvalwetgeving illegaal.

1.6 De BVOR stelt voorts dat bovendien sprake kan zijn van het storten van afvalstoffen buiten een inrichting, hetgeen evenmin is toegestaan. Dit alles zou volgens de BVOR er toe geleid hebben dat inmiddels op een groot aantal plaatsen binnen de provincie Friesland sprake is van illegale verwerking van groenafval. Door middel van het handhavingsverzoek vraagt de BVOR, mede namens "de Friese vergunde composteerinrichtingen" hiertegen handhavend op te treden. Als bijlage 1 van het handhavingsverzoek is een lijst opgenomen van 28 locaties waarvan de BVOR vermoedt dat hier sprake is van illegale verwerking van groenafval-deelstromen. De BVOR vraagt de FUMO om deze 28 locaties nader te onderzoeken en handhavend op te treden wanneer sprake is van overtreding van milieuregelgeving. Van de 28 locaties zijn drie locaties gelegen binnen de gemeente Leeuwarden, voor deze locaties is de gemeente Leeuwarden het bevoegd gezag.

1.7 In het navolgende zal nader worden ingegaan op het handhavingsverzoek en de vraag of de BVOR als belanghebbende kan worden aangemerkt en ook op de juridische beschouwing van Van Iersel Luchtman Advocaten en het document van het Ministerie van IenW. Eerst zal echter

worden ingegaan op de vraag of de BVOR als belanghebbende ontvankelijk is in het verzoek tot handhaving en of er sprake is van een voldoende concreet verzoek.

II BVOR niet ontvankelijk

2.1 Artikel 1:2 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat een belanghebbende is "degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken." Dit rechtstreekse belang wordt voor rechtspersonen die op grond van hun statuten als belanghebbende bij een besluit (willen) zijn (de 'statutair belanghebbende'), op grond van artikel 1:2 lid 3 Awb als volgt uitgelegd: "Ten aanzien van rechtspersonen worden als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen." In de bestuursrechtelijke jurisprudentie zijn uit artikel 1:2 lid 3 Awb criteria afgeleid die in relatie staan tot (i) de statutaire doelstelling en (ii) de feitelijke werkzaamheden van de rechtspersoon. Deze cumulatieve criteria worden hierna toegelicht.

2.2 *Statutaire doelstelling*

De statutaire doelstelling van een rechtspersoon moet volgens de criteria uit de jurisprudentie 'voldoende onderscheidend' zijn om op grond daarvan te kunnen oordelen dat het belang van die rechtspersoon rechtstreeks is betrokken bij het door hem aangevochten besluit.

2.3 *Feitelijke werkzaamheden*

Naast het criterium dat de statutaire doelomschrijving voldoende onderscheidend dient te zijn, moet ten tweede uit de feitelijke werkzaamheden van de rechtspersoon blijken dat hij rechtstreeks bij het besluit is betrokken. Voor de toepassing van het criterium 'feitelijke werkzaamheden' is van belang dat een rechtspersoon op grond van zijn statuten een 'algemeen belang' en/of een 'collectief belang' kan nastreven. Het criterium van de 'feitelijke werkzaamheden' wordt onderscheidenlijk deze belangen verschillend toegepast. Bij het beoordelen van de feitelijke werkzaamheden wordt gekeken naar de periode voorafgaand aan het indienen van bezwaar, zoals blijkt uit een uitspraak d.d. 27 december 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:4292](#).

2.4 Wanneer een rechtspersoon als belanghebbende op grond van artikel 1:2 lid 3 Awb wil worden aangemerkt, is het van belang dat zijn statutaire doelomschrijving voldoende onderscheidend

is geformuleerd en dat de rechtspersoon in relatie tot die statutaire doelomschrijving feitelijke werkzaamheden verricht die verder reiken dan louter procederen.

2.5 Statuten BVOR

Bij het verzoek tot handhaving heeft de BVOR haar statuten meegezonden. Artikel 2 beschrijft het "Doel" van de vereniging. Artikel 2 lid van de statuten luidt als volgt:

Artikel 2

1. *De vereniging heeft ten doel:*
  - a. *Het behartigen van de belangen van de be- en verwerkingsbedrijven van organische (rest)stromen al dan niet in combinatie met grond- en/of afvalstoffen.*
  - b. *Het bevorderen van kennis en kunde met betrekking tot de be- en verwerking van organische (rest)stromen, de hieraan gelieerde processen en de hieruit voortkomende producten;*
  - c. *Het bevorderen van het benutten van organische (rest) stromen op een milieu hygiënische en duurzaam mogelijke wijze, een en ander in de meest ruime zin van het woord en tevens te bevorderen dat zulks gebeurt krachtens de wettelijke regels.*

2.6 De vraag is of de statutaire doelstelling van de BVOR 'voldoende onderscheidend' is om op grond daarvan te kunnen oordelen dat het belang van de BVOR rechtstreeks is betrokken bij het verzoek tot handhaving. De BVOR zal zich op het standpunt stellen dat zij zich richt op het behartigen van de belangen van de be- en verwerkingsbedrijven van organische reststromen en dat haar belang en dat van haar leden in dezen wordt geschaad omdat de gemeenten organische reststromen niet milieu hygiënisch en strijd met de wettelijke regels zouden verwerken door middel van CMC compostering.

2.7 In lid 2 staat dat zij dit doel onder andere tracht te verwezenlijken door "het voeren van alle bestuursrechtelijke en civielrechtelijke procedures die kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstelling van de vereniging en haar leden, en waaronder onder meer begrepen handhavingsverzoeken, bezwaren en vergunningsprocedures jegens derden".

2.8 Volgens de doelstelling wil de BVOR "bevorderen" dat organische reststromen benut worden, dat doel tracht zij overeenkomstig lid 2 te bereiken door het "bevorderen van het gebruik van organische (rest)stromen ten behoeve van onder meer de productie van organische bodemverbeteraars (waaronder begrepen compost) en biobased producten, en de afzet daarvan". Het is dan ook in strijd met die doelstelling te noemen dat de BVOR een verzoek tot

handhaving heeft ingediend tegen de gemeenten die CMC compostering toepassen, hetgeen immers een duurzame manier van het benutten van organische reststromen is. Maar de BVOR meent kennelijk dat dit een ongewenste ontwikkeling is en zal zich beroepen op een andere doelstelling genoemd in lid 2: " het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen met betrekking tot de be- en verwerking van organische (rest)stromen, en het tegengaan van ontwikkelingen die in strijd zijn met de regelgeving en/of milieurisico's en/of fyto-sanitaire risico's met zich meedragen en/of daaraan niet bijdragen.

- 2.9 Het belang van de BVOR lijkt echter meer een bedrijfsmatig belang te zijn, immers, als gevolg van CMC compostering wordt bermmaaisel in plaats van naar leden van de BVOR afgevoerd door lokale boeren op eigen erf gecomposteerd hetgeen betekent dat de leden van de BVOR van die stroom geen omzet genereren. De BVOR is echter niet opgericht om de commerciële belangen van haar leden te beschermen en daardoor duurzame initiatieven ten behoeve van organische reststromen tegen te gaan en/of tegen te houden.
- 2.10 Op grond van het vorenstaande wordt betwist dat de BVOR als belanghebbende in de zin van Awb kan worden gezien en een verzoek tot handhaving kan indienen.

III Handhavingsverzoek niet voldoende concreet

- 3.1 Mocht de BVOR al als belanghebbende worden aangemerkt, hetgeen wordt betwist, dan moet vervolgens beoordeeld worden of het handhavingsverzoek voldoende concreet is om als zodanig in behandeling te worden genomen. Een handhavingsverzoek is een verbijzondering van het begrip "aanvraag" uit artikel 1:3, lid 3 Awb. Aangezien een handhavingsverzoek een "aanvraag" is, moet het ook voldoen aan de vereisten hieromtrent uit artikel 4:1 en 4:2 van de Awb. In artikel 4:2, lid 2 Awb wordt voorgeschreven dat de aanvrager de gegevens en bescheiden verschaft die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen. Uit de rechtspraak (zie ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:592, AB 2018/262, m.nt. T.N. Sanders, M & R 2018/71, m.nt. A.G.A. Nijmeijer) blijkt dat een handhavingsverzoek ook voldoende concreet moet zijn en dus voldoende concrete indicaties van overtredingen moet geven, waarnaar het bevoegd gezag vervolgens nader onderzoek kan doen.

- 3.2 In het handhavingsverzoek moet bovendien expliciet worden verzocht om handhavend op te treden en dus niet enkel om controles uit te voeren (zie de uitspraak ABRvS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:671, AB 2020/238, m.nt. T.N. Sanders). Als niet wordt voldaan aan de vereisten voor een aanvraag, omdat het handhavingsverzoek bijvoorbeeld niet concreet genoeg is, dan is dit géén aanvraag en de hierop volgende reactie van het bevoegd gezag is ook geen besluit in de zin van de Awb.
- 3.3 Een handhavingsverzoek moet dus voldoen aan een aantal vereisten. Zo moet een handhavingsverzoek door een belanghebbende zijn gedaan en daarnaast dient te zijn voldaan aan de vereisten uit de Awb die voor elke aanvraag gelden (en daarmee dus ook voor een handhavingsverzoek). Een handhavingsverzoek dient derhalve voldoende concreet zijn en voldoende concrete indicaties van overtredingen geven. In het verzoek moet expliciet worden verzocht om handhavend op te treden en dus niet enkel om controles uit te voeren. Daarbij moet worden gewezen op concrete overtredingen en moet de vermoedelijke overtreder concreet worden benoemd (tenzij de handhavingsverzoeker de identiteit van de overtreder redelijkerwijs niet kan achterhalen). Er mag dus geen sprake zijn van het slechts in algemene zin noemen van activiteiten (die overtredingen zouden behelzen) zonder aanduiding wanneer en waar deze plaatsvinden. Het handhavingsverzoek behoeft echter niet het bewijs van de overtreding(en) te bevatten. Handhaving is immers een bevoegdheid, en daarmee de verantwoordelijkheid, van het bevoegd gezag.
- 3.4 Indien het handhavingsverzoek van 7 december 2023 wordt getoetst aan de hiervoor genoemde vereisten dan is de conclusie gerechtvaardigd dat het handhavingsverzoek onvoldoende concreet is. Het handhavingsverzoek is heel algemeen geformuleerd in die zin dat gesteld wordt dat *"De verwerking van gemeentelijke groenafvalstromen buiten een inrichting is zonder vergunning op grond van afvalwetgeving illegaal". Bovendien kan sprake zijn van het storten van afvalstoffen buiten een inrichting, hetgeen evenmins is toegestaan. De gevolgde werkwijze heeft ertoe geleid dat inmiddels op een groot aantal plaatsen binnen de provincie Friesland sprake is van illegale verwerking van groenafval. Met dit schrijven vraagt de BVOR u, mede namens de Friese vergunde composteerinrichtingen (die overigens niet met name worden genoemd, toevoeging LW/RL), handhavend hier tegen op te treden. In bijlage 1 hebben we een lijst opgenomen van 28 locaties waarvan we vermoeden dat hier sprake is van illegale verwerking van groenafval-deelstromen. Wij vragen u om tenminste deze locaties nader te onderzoeken en handhavend op te treden wanneer sprake is van overtreding van milieuregelgeving".*

- 3.5 In het verzoek om handhaving is niet gewezen op concrete overtredingen en ook is de vermoedelijke overtreder niet concreet benoemd. Er is sprake van het slechts in algemene zin noemen van activiteiten (die overtredingen zouden behelzen) zonder aanduiding wanneer en deze plaatsvinden. Op grond van de jurisprudentie is dit dan ook een onvoldoende concreet verzoek tot handhaving (zie ABRvS 12 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2695). In de reactie op het verzoek om handhaving van de gemeente Leeuwarden d.d. 30 januari 2024 wordt ook gesteld dat het verzoek om handhaving onvoldoende concreet is:

"Onvoldoende concreet

Uit wet- en regelgeving blijkt verder dat een handhavingsverzoek voldoende concreet moet zijn en aanknopingspunten moet bieden om een onderzoek te starten waaruit blijkt of er sprake is van een overtreding. Uit de formulering van uw handhavingsverzoek maken wij op dat u handhaving wenst op het naleven van afvalwet- en regelgeving. Graag ontvangen wij duidelijkheid over de reikwijdte van uw verzoek. Gaat het alleen over de verwerking van gemeentelijk groenafval zonder vergunning buiten een inrichting / het bedrijf? Of ook over het aanbieden van afval door de gemeente aan een niet-erkende verwerker en/of over het op of in de bodem brengen van afvalstoffen?

Daarnaast menen wij dat het aanreiken van adressen / locaties waar vermoedelijk overtredingen plaatsvinden ons onvoldoende aanknopingspunten biedt voor het starten van een onderzoek. Kunt u motiveren waarom u vermoedt dat op dit moment op de die voornoemde locaties wet- en regelgeving wordt overtreden?"

- 3.6 Nu niet wordt voldaan aan de vereisten voor een aanvraag, omdat het handhavingsverzoek niet concreet genoeg is, dan is dit geen aanvraag en hierop volgende reactie van het bevoegd gezag is dan ook geen besluit in de zin van de Awb.
- 3.7 Voor het geval het bevoegd gezag mocht beslissen dat de BVOR wel een belanghebbende is in de zin van de Awb en het handhavingsverzoek wel voldoende concreet is geldt inhoudelijk ten aanzien van het handhavingsverzoek het volgende.

IV Standpunt gemeente Waadhoeke c.s. en verweer tegen argumentatie BVOR

4.1 *Composteren van bermmaaisel bij de boer (CMC compostering)*

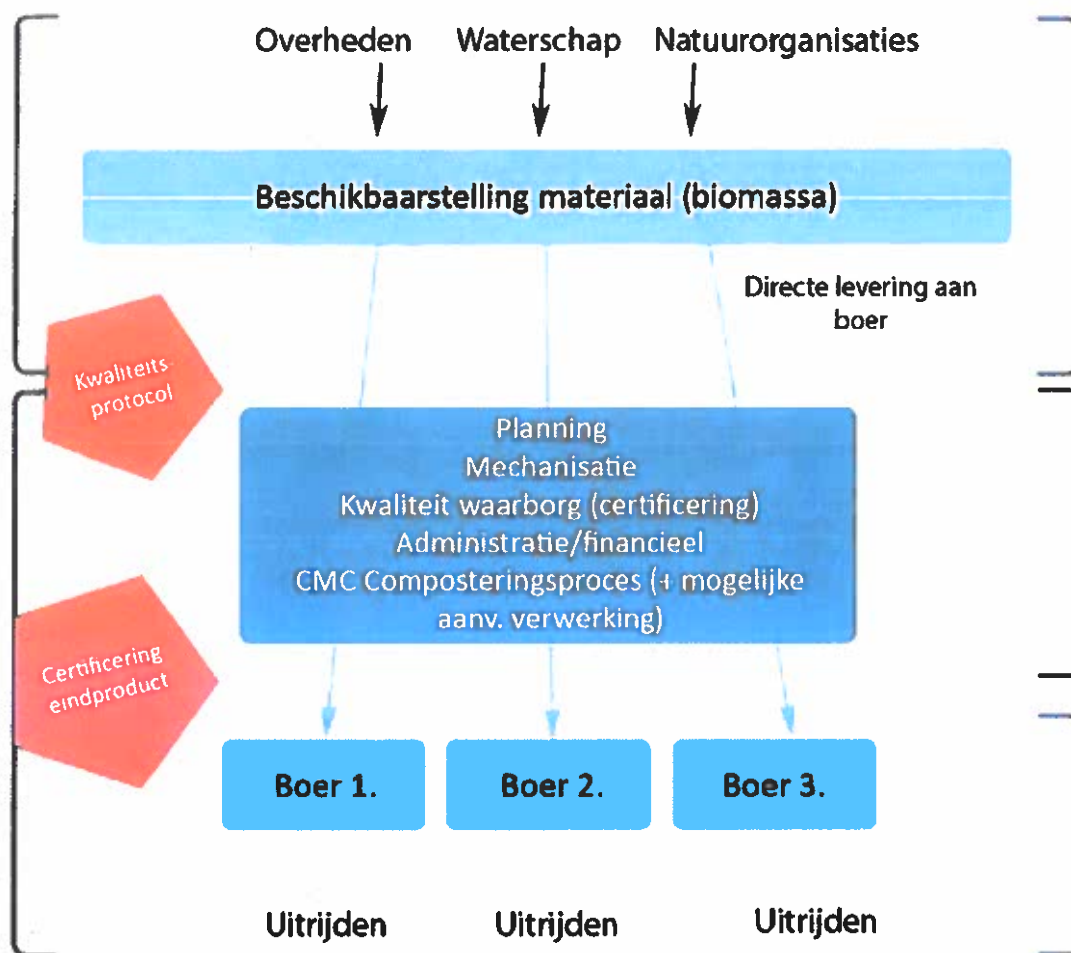
De Colleges van genoemde gemeenten hebben in een eerder stadium allen reeds besloten mee te doen met een initiatief van de stichting Stichting Agricycling: "Composteren van bermmaaisel bij de boer" en de bij de Stichting Agricycling aangesloten boeren. De Stichting Agricycling verdeelt de beschikbare reststromen op basis van een optimale benutting vanuit het perspectief van de bodem. Dit kan als additionele toevoeging op, maar ook ter vervanging van de bestaande bemesting dienen. Door collectief reststromen aan te trekken, te verwerken en te verdelen op basis van de behoefte van de bodem, wordt zowel het economisch als het ecologisch optimale resultaat behaald. Dit initiatief is mede tot stand gekomen in samenwerking met het programma Circulair Terrainbeheer (CT). Het programma is opgezet om te bevorderen dat grondstoffen die vrijkomen bij terrein- en waterbeheer hoogwaardig worden benut. Het programma is een initiatief van de Biomassa Alliantie. Deze heeft tot doel om de transitie naar het circulair benutten van groene reststromen te versnellen.

4.2 Met de voornoemde besluiten van de Colleges kunnen de bij het beheer en onderhoud van openbaar groen vrijgekomen groene reststromen worden afgevoerd naar lokale agrarische bedrijven (binnen een straal van 10 kilometer) die aangesloten zijn bij Stichting Agricycling. Deze groene reststroom wordt op het erf van deelnemende agrarische bedrijven gecomposteerd door Stichting Agricycling en vervolgens wordt het compost gebruikt op agrarische percelen om zo door toevoeging van organische stof bij te dragen aan het verbeteren van een vitale bodem.

4.3 De gemeenten sluiten met de boeren een overeenkomst en leggen ook kwaliteitsvoorwaarden vast. *Daarvoor is een Samenwerkingsovereenkomst en een Werkplan opgesteld.* Het bermmaaisel wordt door middel van de CMC Composteertechniek op het eigen erf van de boeren gecomposteerd, welk compost door een geaccrediteerd bureau via monsterafname wordt gemonitord, en later weer wordt uitgestrooid over de eigen landbouwgrond van de boer. Door deze korte kringloop wordt het gebruik van kunstmest beperkt en wordt er gezorgd voor een betere bodem die ook beter water vasthoudt. Het bermmaaisel afvoeren levert volgens

onderzoeken ook een schralere berm op en draagt bij aan een grotere biodiversiteit. Voor het project worden enkele specifieke bermen aangewezen.

Schematisch ziet de CMC Composteertechniek er als volgt uit:

- 4.4 Bemmajaaisel kan echter mogelijk een afvalstof zijn. Dit zou betekenen dat de boer die het bermmajaaisel ontvangt als afvalverwerker wordt gezien en vergunningen nodig heeft om het bermmajaaisel te kunnen composteren. De boer komt dan in een juridische traject terecht en dat is niet wenselijk. Om het project mogelijk te maken hebben de gemeenten aansluiting gezocht bij het toetsingskader van de ministeriële Leidraad "Afvalstof of Product" van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (de Leidraad) (**Bijlage 9**) met betrekking tot het voortgezet gebruik van gecomposteerd gemeentelijk groen restmateriaal om daarmee landbouwbodems te verbeteren. Door de gemeenten wordt dit ook wel de "route voortgezet gebruik" genoemd, indien deze route wordt gevolgd wordt niet toegekomen aan een mogelijke kwalificatie van afvalstof. De Leidraad geeft richtsnoeren voor de uitleg en toepassing van de begrippen "afvalstof, "bijproduct" en einde-afvalstatus".
- 4.5 De gemeenten stellen zich op het standpunt dat het project juridisch mogelijk is met betrekking tot de juridische kwalificatie van bermmajaaisel; afvalstof of niet, en dat de stellingen van de BVOR niet juist zijn.

Juridisch kader en regelgeving

- 4.6 Het begrip "afvalstof" is sinds 1975 gedefinieerd in de Kaderrichtlijn Afvalstoffen (Kra). Het begrip afvalstof is gedefinieerd in artikel 3 van de Kra en geïmplementeerd in artikel 1.1. van de Wet milieubeheer (Wm) en luidt als volgt: "afvalstoffen: alle stoffen, mengsels of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen". Bij de wijziging van deze richtlijn in 2018 zijn naast de definitie van het begrip "afvalstof" (art. 3) twee gewijzigde bepalingen opgenomen om onderscheid te maken tussen afvalstoffen en producten (niet-afvalstoffen): artikel 5 (bijproducten) en artikel 6 (einde-afvalstatus). In artikel 1.1 van de Wet milieubeheer (Wm) is dit artikel geïmplementeerd. De in 2018 gewijzigde Kra maakt duidelijk dat in het kader van de overgang naar een circulaire economie er meer duidelijkheid moet komen over de precieze betekening van de term "zich ontdoen" in de definitie van het begrip afvalstof. Daarbij is aangegeven dat het voor het antwoord op de vraag of sprake is van een afvalstof van belang is dat bij de afgifte van materialen van de ene houder aan de andere houder de intentie aanwezig is om zich van dat materiaal te ontdoen. Voorts moet rekening worden gehouden met circulaire bedrijfsmodellen waarin bijvoorbeeld een stof of voorwerp

wordt overgedragen van een houder aan een andere zonder het voornemen om zich van die stof of dat voorwerp te ontdoen.

4.7 Ondanks deze bepalingen bestaat er in de uitvoeringspraktijk in bepaalde gevallen nog vaak onduidelijkheid over de uitleg en toepassing van het begrip "afvalstof", de voorwaarden voor "bijproducten" en de voorwaarden en criteria voor de "einde-afvalstatus". Een belangrijke reden hiervoor is dat de richtlijn geen expliciete duiding geeft van de kern van de definitie van het begrip afvalstof: het begrip "zich ontdoen".

4.8 Het onderscheid tussen materialen die wel en materialen die geen afvalstof zijn, is voor de houder van een materiaal van belang omdat verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn:

- voor materialen die geen afvalstoffen zijn gelden de stoffenregelgeving (met name de Verordening inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen, oftewel REACH), de regelgeving voor specifieke categorieën producten (bijvoorbeeld meststoffen) en eventuele private normen, beoordelingsrichtlijnen, certificeringssystemen en (conformiteits)verklaringen;
- voor materialen die afvalstoffen zijn geldt het specifieke afvalstoffenregime, zoals vastgelegd in Kra, de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA) en de Wm, en in specifieke regelgeving voor bepaalde afvalstoffen, zoals afgedankte batterijen en afgedankte apparaten, of voor specifieke handelingen met afvalstoffen (bijvoorbeeld vervoer of recycling van bepaalde afvalstromen). Tevens kan op afvalstoffen andere regelgeving dan de Wm van toepassing zijn. Zo gelden volgens artikel 10.1a Wm een aantal artikelen uit hoofdstuk 10 "Afvalstoffen" van de Wm voor groenafval niet, als het gaat om:

"stro en ander natuurlijk, niet-gevaarlijk landbouw- of bosbouwmateriaal dat wordt gebruikt in de landbouw, de bosbouw of voor de productie van energie uit die biomassa door middel van processen of methoden die onschadelijk zijn voor het milieu en die de menselijke gezondheid niet in gevaar brengen".

4.9 Het kabinet heeft in het Rijksbrede programma Circulaire Economie de ambitie geuit om in 2050 een volledig circulaire economie gerealiseerd te hebben. Reststromen die voorheen als afval werden gezien, worden in een circulaire economie steeds vaker als grondstof toegepast. Hierdoor is er behoefte ontstaan aan een beter op de circulaire economie toegesneden en

samenhangend begrippenkader voor afval, aldus het Rijksbrede programma. Hier is onder meer invulling aan gegeven in het derde Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3) waarin een algemene beleidslijn is opgenomen over de uitleg en toepassing van het begrip "afvalstof" en de begrippen "zich ontdoen", "bijproduct" en "einde-afval".

- 4.10 De eerder genoemde Leidraad beoogt bedrijven en overheden handvatten te bieden bij het beantwoorden van de vraag of materialen moeten worden beschouwd als afvalstof of product (niet-afvalstof). De Leidraad bevat richtsnoeren om te komen tot een zoveel mogelijk uniforme toepassing van de begrippen "afvalstof" ("zich ontdoen"), "bijproduct" en "einde-afvalstatus" in de uitvoeringspraktijk. Belangrijk is voorts dat de Leidraad geen afbreuk doet en kan doen aan de uitleg van deze definitie en voorwaarden door de nationale rechter en het Europese Hof van Justitie.
- 4.11 Een belangrijk onderdeel voor de Leidraad zijn, naast de rechtspraak over de uitleg van het afvalstoffenbegrip, de sinds 2016 afgegeven rechtsoordelen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over de afvalstatus van materialen. Er zijn echter maar enkele rechtsoordelen tot nu toe gegeven, op dit moment worden geen nieuwe verzoeken om een rechtsoordeel door Rijkswaterstaat in behandeling genomen.
- 4.12 Gezien het vorenstaande is het aan de houder van het materiaal zelf om te bepalen of het materiaal een afvalstof is of niet. Vervolgens is de vaststelling of in een concreet geval daadwerkelijk (feitelijk) sprake is van een afvalstof de verantwoordelijkheid van het betrokken vergunningverlenende of toezichthoudende gezag, dit op basis van alle daarvoor door de houder te verstrekken informatie.
- 4.13 *Toetsingskader juridische kwalificatie Bermmaaisel*
Het begrip "afvalstof" moet zoals eerder aangegeven ruim worden uitgelegd en vereist een beoordeling per geval op basis van alle feiten en omstandigheden van dat geval, in het licht van de doelstellingen van de Kra. Dit betekent dat voor het onderhavige bermmaaisel dat binnen het project betrokken wordt beoordeeld moet worden of het in dit specifieke geval gaat om een afvalstof of niet.
- 4.14 In de Leidraad is een schematisch toetsingskader "afvalstof of product" opgenomen (zie figuur 1 op pagina 13 en 14), als hulpmiddel voor de beoordeling van materiaal. Allereerst dient bekeken te worden of er in een bepaalde situatie al overduidelijk sprake is van een afvalstof.

Wanneer het aannemelijk is dat het materiaal gezien vanuit de houder in beginsel een afvalstof is dient de einde-afvalroute gevolgd te worden. Het toetsingskader geeft een aantal indicatoren om te bepalen wanneer het aannemelijk is dat het materiaal in beginsel een afvalstof is. Dit is geen limitatieve lijst en de indicatoren zullen per geval bekeken moeten worden in het licht van alle relevante feiten en omstandigheden. Een aantal indicatoren zijn:

- Het materiaal zit in een afvalbak of container of heeft hierin gezeten;
- het materiaal wordt of is opgehaald door een afvalinzamelaar zonder dat er op voorhand een toepassing bekend is;
- het materiaal is onbeheerd achter gelaten, gestort of geloosd.

Het bermmaaisel zit niet in een afvalbak en wordt niet onbeheerd achtergelaten of gestort of geloosd. Er lijken ook geen andere indicatoren aanwezig te zijn die tot de conclusie zouden kunnen leiden dat er vanuit de houder gezien sprake is van een afvalstof. Gerechvaardigd is dan ook de stelling dat het bermmaaisel niet overduidelijk een afvalstof is.

4.15 Nu het niet aannemelijk is dat het bermmaaisel een afvalstof is moet, voordat een volgende stap kan worden genomen in het toetsingskader bepaald worden, of er specifieke wetgeving van toepassing is die tot verwijdering van het materiaal noopt. Er is echter geen wettelijke verplichting om sloot- en bermmaaisel blijvend te verwijderen, zoals bijvoorbeeld bij asbest wel het geval is. Voor zover het bermmaaisel een afvalstof zou zijn geldt overeenkomstig Sectorplan 8 van LAP3 wel een bepaalde minimumstandaard voor verwerking (voor zover de Vrijstellingsregeling plantenresten niet geldt).

4.16 Wanneer dergelijke specifieke wetgeving ontbreekt dient er voor wat betreft materialen waarvan het niet meteen aannemelijk is dat dit afvalstoffen zijn bekeken te worden of het gaat om een productieproces waaruit een productie residu ontstaat. Het gaat hier dan om industriële productieprocessen, maar ook om materialen afkomstig uit delfstoffenwinning, maak-industrie, chemische industrie of landbouw. Een productie residu is een stof die of een voorwerp dat het resultaat is van een productieproces dat niet in de eerste plaats bedoeld is voor de productie van die stof. Hierop is de "bijproduct"-route van toepassing. Voor wat betreft bermmaaisel is duidelijk dat dit materiaal geen productie residu is als resultaat van een productieproces. De "bijproduct-route" is dan ook niet aan de orde.

4.17 *Voortgezet gebruik*

Als er geen sprake is van een productieresidu afkomstig uit een productieproces, kan er nog steeds sprake zijn van niet-afval door de route van (voortgezet) gebruik te volgen. Het gaat hier

om materialen die worden gebruikt, hergebruikt of op een andere manier worden gebruikt. Om het bermmaaisel via deze route rechtstreeks aan de boeren die met het project meedoen te kunnen leveren is van belang of het materiaal getet op artikel 1.1 lid 1 van de Wm ("zich ontdoen"), de doelstelling van artikel 1 Kra (bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid en behoud en efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen) en alle feiten en omstandigheden voldoet aan de toetsingsgronden voor voortgezet gebruik:

- a. het is zeker dat het materiaal gebruikt zal worden;
- b. het voorgenomen gebruik is rechtmatig en;
- c. het voorgenomen gebruik is vanuit grondstoffenefficiency voldoende hoogwaardig.

Indien het antwoord hierop "ja" is, dan is er geen sprake van afval.

4.18 (Voortgezet) gebruik kan gezien worden als het "vangnet" voor die gevallen waarin de bijproductroute of de route van de einde- afvalstatus niet van toepassing is, maar onduidelijkheid bestaat over de vraag of sprake is van een afvalstof of niet. Bijvoorbeeld als het gaat om materialen zonder een oorspronkelijke bestemming die voorheen als afval werden behandeld en waarvoor nu een bepaalde gebruikstoepassing wordt gevonden. De Leidraad verwijst op dit punt naar bermgras dat voorheen geen toepassing kreeg, maar waar thans verpakkingskarton van gemaakt kan worden (rechtsoordeel bermgras toepassing karton d.d. 23 januari 2019). Dit sluit aan bij de transitie naar een circulaire economie waarin businessmodellen veranderen en materialen als grondstof worden gezien en ook zo worden ingezet. De route van (voortgezet) gebruik wordt vooral gebruikt voor de "grijze gebieden", de restcategorie, dat wil zeggen de situaties waarin het niet meteen (over)duidelijk is of iets afval is (geworden) of niet. De Leidraad is met name voor deze (twijfel)gevallen bedoeld.

4.19 Voor wat betreft het bermmaaisel heeft Circulair Terreinbeheer via de beslisboom van de Leidraad getoetst of het bermmaaisel voldoet aan de toetsingsgronden voor voortgezet gebruik. De resultaten hiervan zijn neergelegd in de notitie: "Maaisel composteren voor bodemverbetering is voortgezet gebruik". De conclusie van Circulair Terreinbeheer is derhalve dat er sprake is van voortgezet gebruik en niet van een afvalstof (**Billage 11**).

4.20 De onderbouwing door Circulair Terreinbeheer van de toetsingsgronden en de conclusie die daaruit volgen worden door de gemeenten onderschreven:

- a. Er is zekerheid van afzet, er wordt een overeenkomst gesloten met de ontvanger (de boeren) van het bermmaaisel en er worden kwaliteitsafspraken gemaakt;

- b. Het gebruik van het eindproduct compost is rechtmatig, want het wordt uitsluitend gebruikt als het voldoet aan de normwaarden voor compost, hetgeen wordt getoetst door een geaccrediteerd bedrijf;
- c. De toepassing is hoogwaardig want de compost wordt gebruikt voor verbetering van landbouwbodems.

4.21 Een aandachtspunt is toetsingsgrond b: het voorgenomen gebruik is rechtmatig. Op grond van de Leidraad is vereist dat het materiaal voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen, en dat het materiaal over het geheel genomen geen ongunstige effecten heeft voor het milieu of de menselijke gezondheid. De hoeveelheid verontreiniging in het bermmaaisel bepaalt wat er nog mee mag worden gedaan. Wanneer er sprake is van geen of weinig verontreiniging dan nemen de hergebruikmogelijkheden toe. Voor gemeenten is er daarom veel aan gelegen om zwerfvuil in bermen te voorkomen. Dat gebeurt enerzijds door preventie en anderzijds door voorafgaan aan het maaien het zwerfvuil te verwijderen. Het bermmaaisel zal gebruik worden als compost. Bij het gebruik van de compost moet men zich houden aan de regels van Besluit gebruik meststoffen. Onder compost wordt volgens Artikel 1 van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (UBMw) verstaan:

"product afkomstig uit een aerob proces, dat bestaat uit een of meer organische afvalstoffen die al dan niet met bodembestanddelen zijn gemengd en die met behulp van micro-organismen zijn afgebroken en omgezet tot een homogeen en zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt en dat niet mede bestaat uit dierlijke meststoffen en niet verpompbaar is".

4.22 Het is verboden meststoffen te gebruiken die niet mogen worden verhandeld (artikel 1a Besluit gebruik meststoffen juncto H III Uitvoeringsbesluit meststoffenwet – UBMw). Het is voorts verboden meststoffen te verhandelen tenzij is voldaan aan alle regels genoemd in artikel 4 van het UBMw. Artikel 4 van het UBMw geldt voor zover van belang:

- 1 *Het is verboden meststoffen te verhandelen.*
- 2 *Het verbod geldt niet indien ten aanzien van deze meststoffen is voldaan aan de artikelen 5, 6 en 19, aan de krachtens de artikelen 7, 19, zesde lid, en 21 gestelde regels en aan:*

(...)

d. *artikel 17, indien het compost betreft;*

De belangrijkste eisen die gelden voor compost staan in de artikel 6 en 17:

Artikel 6

- 1 *De meststof verkeert in een voor de praktijk bruikbare toestand en is gelijkmatig van samenstelling.*
- 2 *De meststof levert voedsel voor planten of delen van planten in de vorm van primaire of secundaire nutriënten of micronutriënten of verbetert de bodemeigenschappen door het leveren van organische stof dan wel door het in stand houden of het verlagen van de zuurgraad in de bodem en oefent de werking waarvoor de stof hoofdzakelijk is bedoeld, doeltreffend uit.*
- 3 *De meststof heeft onder normale gebruiksomstandigheden geen schadelijke gevolgen voor de gezondheid van mens, dier of plant of voor het milieu.*

Artikel 17

- 1 *Compost bevat geen biologisch afbreekbare delen met een diameter groter dan 50 millimeter en niet meer dan 0,5 gewichtsprocent aan bodemvreemde niet-biologisch afbreekbare delen.*
- 2 *Compost bevat ten minste tien gewichtsprocenten organische stof van de droge stof.*
- 3 *Het is uitsluitend toegestaan om bij de bereiding van compost bodembestanddelen te gebruiken, indien dit betreft grond als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit, waarvan de kwaliteit de krachtens artikel 40 van dat besluit, vastgestelde achtergrondwaarden niet overschrijdt.*
- 4 *Compost overschrijdt niet de in bijlage II, onder tabel 3, bij dit besluit opgenomen maximale waarden voor zware metalen, uitgedrukt in milligrammen per kilogram droge stof.*

In artikel 17 lid 4 wordt voor wat betreft de aanwezigheid van zware metalen in het compost

naar bijlage II, tabel 3. Tabel 3 luidt als volgt:

Tabel 3. Maximale waarden voor zware metalen in compost per kilogram droge stof (ds)

zware metalen	in mg per kg ds
Cd (Cadmium)	1 mg/kg ds
Cr (Chroom)	50 mg/kg ds
Cu (Koper)	90 mg/kg ds
Hg (Kwik)	0,3 mg/kg ds
Ni (Nikkel)	20 mg/kg ds
Pb (Lood)	100 mg/kg ds
Zn (Zink)	290 mg/kg ds
As (Arseen)	15 mg/kg ds

4.23 Uit de ter beschikking gestelde stukken volgt dat van het compost, gemaakt vanuit het bermmaaisel, via monsterafname door een geaccrediteerd bedrijf een compostanalyse wordt uitgevoerd en dat het monster wordt getoetst aan de normwaarden. De compost wordt vervolgens alleen en uitsluitend toegepast indien het eindproduct aan de normwaarden van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet voldoet. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is de toezichhoudende instantie.

4.24 Gezien het vorenstaande is de conclusie gerechtvaardigd dat het gebruik van het eindproduct compost rechtmatig is en niet in strijd met wet- en regelgeving.

4.25 *Brief BVOR*

In de brief van de BVOR, die de gemeenten in juni 2023 hebben ontvangen (Bijlage 3), wordt gesteld dat het opslaan/storten van bermmaaisel buiten een daartoe vergunde inrichting, bijvoorbeeld bij boeren, verboden zou zijn op grond van artikel 10.2, eerste lid Wm. Dat verbod geldt echter alleen maar indien er sprake zou zijn van een afvalstof. Daarbij is de stelling voorts

ongenuanceerd omdat op grond van de "Vrijstellingsregeling plantenresten" er voor bermmaaisel uitzonderingen gelden met betrekking tot het stortverbod. Nu hiervoor de stelling gerechtvaardigd is onderbouwd dat het bermmaaisel geen afvalstof is, maar er sprake is van voortgezet gebruik, is hoofdstuk 10 van de Wrm niet van toepassing.

- 4.26 Sowieso geldt dat de in de brief van de BVOR genoemde wettelijke artikelen alleen relevant zijn voor zover het bermmaaisel een afvalstof zou zijn, en dan nog gelden daarop nuances en uitzonderingen die door de BVOR niet zijn benoemd.
- 4.27 Boeren moeten bij de compostering wel werken volgens de regels die het Activiteitenbesluit stelt ingeval er wel sprake zou zijn van een afvalstof. De artikelen 3.106 tot en met 3.110 van het Activiteitenbesluit geven hiervoor regels. Deze paragraaf is van toepassing op het composteren van groenafval, dat is ontstaan bij werkzaamheden die buiten de inrichting zijn verricht door degene die de inrichting drijft of dat niet afkomstig is van buiten de inrichting, voor zover geen sprake is van gevaarlijke afvalstoffen, met een volume van ten hoogste 600 kubieke meter. Onder andere gaat het hier over de afstand van de composteerinstallatie tot geurvoelige objecten (woningen).
- 4.28 *Document I&W*
Het document van I&W (Bijlage 7) lijkt vooral bedoeld om geen generiek standpunt over voortgezet gebruik van bermmaaisel in te nemen, maar duidelijk is wel dat wordt aangegeven dat het bevoegd gezag per geval mag beoordelen of er sprake is van voortgezet gebruik. De redenen om geen generiek standpunt in te nemen zijn voor commentaar vatbaar. De ene keer heeft I&W het over 'eventuele risico's die in het eindproduct afwezig, verwaarloosbaar of beheersbaar zijn en de andere keer 'mag er geen overwegend nadelig effect zijn op mens/milieu'. Deze formuleringen zijn niet in lijn met elkaar en de Leidraad neemt meer als uitgangspunt dat er geen ongunstige effecten voor milieu of menselijke gezondheid mogen zijn. De notitie van I&W geeft niet daadwerkelijk blijk van bewijs voor de stelling dat er wel dergelijke ongunstige effecten zijn.
- 4.29 Hoofdstuk 2.2. van de Leidraad geeft een toelichting op de algemene uitgangspunten van de Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) te weten: ruime uitleg van het afvalstoffen begrip en een beoordeling per geval. Dit betekent dat het niet mogelijk is om materialen bij voorbaat van het begrip afvalstof uit te zonderen of uit te sluiten (ARCO Chemie Nederland HvJ 15 juni 2000, C-418/97 en C-419/97, ECLI:EU:C:2000:318). De vraag of een materiaal een afvalstof is of een

product moet steeds worden beoordeeld in het licht van de voor dat materiaal specifieke felten en omstandigheden. De reden voor deze "per geval" beoordeling is dat een materiaal, afhankelijk van de manier waarop en de omstandigheden waaronder het materiaal wordt toegepast, de ene keer een afvalstof kan zijn en de andere keer niet. In het onderhavige "geval" houdt dat in dat het bermmaaisel van de gemeente die meedoen met het project als een geval moeten worden beschouwd. Immers, aan de hand van een tussen alle betrokkenen afgesproken werkprotocol is het materiaal, het bermmaaisel, gelijk van aard en wordt het ook op dezelfde wijze voortgezet gebruikt.

4.30 Bij de beoordeling per geval moet volgens de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie rekening worden gehouden met de doelstelling van de Kra en moet ervoor worden gewaakt dat geen afbreuk wordt gedaan aan de doeltreffendheid van de richtlijn.¹ De Kra kent een tweeledige milieudoelstelling (artikel 1):

- milieubescherming: bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid door preventie of beperking van de negatieve gevolgen van de productie en het beheer van afvalstoffen;
- efficiënt grondstoffengebruik: beperking van de gevolgen in het algemeen van het gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en verbetering van de efficiëntie van het gebruik ervan.

Bepalend is of het verder gebruik van een materiaal voor een specifieke toepassing zeker en rechtmatig is, dat wil zeggen in overeenstemming is met toepasselijke wetgeving en andere voorschriften. Wat telt is het antwoord op de vraag of het resultaat van de bewerking geen overwegende risico's met zich meebrengt voor het milieu en/of de volksgezondheid. Als **Bijlage 10** is een document van Agricycling bijgevoegd waaruit volgt welke stappen door partijen genomen worden teneinde het bermmaaisel als CMC compost te verwerken. Uit dit document volgt dat mede door het certificeringsproces door een onafhankelijke keuringsinstantie (Stichting Agrarische Groenstations), het resultaat van de compostering geen risico's met zich meebrengt voor het milieu en/of de volksgezondheid.

¹ Arco Chemie Nederland, het arrest Commune de Mesquer (HvJ 24 juni 2008, C-188/07, ECLI:EU:C:2008:359) en het arrest Shell (HvJ 12 december 2013, C-241/12 en C-242/12, ECLI:EU:C:2013:821) en het arrest Tronex (HvJ 4 juli 2019, C-824/17, ECLI:EU:C:2019:150).

- 4.31 Verder lijkt het document van I&W te suggereren dat het zwerfafval na het maaien uit het bermmaaisel wordt gehaald, terwijl het zo is dat ten eerste bepaalde gebieden worden uitgekozen waar het zwerfafvalprobleem beperkt is en verder dat het zwerfafval voorafgaande aan het maaien al grotendeels wordt verwijderd. In die fase is het bermmaaisel nog geen afgezonderd materiaal en kan er dus nog geen sprake zijn van een afvalstof. Na het maaien is er in het bermmaaisel nog maar zeer beperkt sprake van zwerfafval in de stroom en dat staat aan de verdere toepassing niet in de weg.
- 4.32 Het document van I&W wordt door de BVOR gebruikt als argument dat CMC in het onderhavige geval in strijd met wet- en regelgeving zou zijn. De gemeenten kunnen de BVOR hierin niet volgen. Het gaat er om dat I&W geen generiek standpunt wil en/of kan innemen maar dat overlaat aan de gemeenten en de bevoegde gezagen (voor zover het om handhavingsvraagstukken gaat) die daarin met behulp van wet- en regelgeving een zelfstandige afweging kunnen maken. Zo is het systeem van wetgeving, waaronder de Kra, ook bedoeld.

V Afronding

- 5.1 Op grond van het vorenstaande moet eerst beoordeeld worden of de BVOR direct belanghebbende is in de zin van de Awb. Voornog wordt de stelling ingenomen dat niet aan de criteria voor het zijn van belanghebbende wordt voldaan. Indien de BVOR op grond van nader aan te leveren bewijs alsnog door de gemeente Leeuwarden als belanghebbende wordt toegelaten dan komt vervolgens de vraag aan de orde of het handhavingsverzoek voldoende concreet is. Voornog is het handhavingsverzoek dat niet en ook op dit punt heeft de gemeente Leeuwarden in reactie op het verzoek om handhaving nadere vragen gesteld.

- 5.2 Mocht het handhavingsverzoek wel inhoudelijk beoordeeld gaan worden dan geldt op grond van het vorenstaande voor bermmaaisel dat bestemd is voor compost en gebruikt wordt voor bodemverbetering door boeren ter plaatse dat:
- Het aannemelijk is dat dit maaisel voor de houder (de gemeenten) geen afvalstof is waarvan de gemeenten zich willen ontdoen;
  - Er geen wettelijke verplichting is dit maaisel te verwijderen;
  - Het geen materiaal afkomstig uit een productieproces is.
- 5.3 Getoetst is vervolgens of het bewerken van bermmaaisel tot compost voldoet aan de toetsingsgronden voor voortgezet gebruik, hetgeen ook een passende toepassing is in een circulaire economie. Onderschreven wordt dat het bermmaaisel voldoet aan de toetsingsgronden van de categorie "voortgezet gebruik";
- a. Er is zekerheid van afzet, er wordt een overeenkomst gesloten met de ontvanger (de boeren) van het bermmaaisel en er worden kwaliteitsafspraken gemaakt;
  - b. Het gebruik van het eindproduct compost is rechtmatig, want het wordt uitsluitend gebruikt als het voldoet aan de normwaarden voor compost, hetgeen wordt getoetst door een geaccrediteerd bedrijf;
  - c. De toepassing is hoogwaardig want de compost wordt gebruikt voor verbetering van landbouwbodems
- 5.4 Nu aan alle drie de toetsingsgronden met betrekking tot voortgezet gebruik wordt voldaan, is geen sprake van "zich ontdoen" als bedoeld in het begrip afvalstof in artikel 1.1, eerste lid Wet milieubeheer. Daarmee is het bermmaaisel dat de gemeenten leveren aan de boeren geen afvalstof. Dit is echter een beoordeling op grond van het wettelijk kader en het daarbij behorende toetsingskader van de Leidraad. Deze beoordeling kan getoetst en beoordeeld worden door de bestuursrechter, en in laatste instantie het Europese Hof van Justitie, mocht er een juridische procedure ontstaan over de vraag of er sprake is van een afvalstof of niet.
- 5.5 Op grond van de hiervoor genoemde uitgangspunten wordt het ingenomen standpunt dat de gemeenten zich met het project niet ontdoen van afvalstoffen en hoofdstuk 10 van de Wm niet van toepassing is, onderschreven.

In een voorkomend geval staat het de Colleges c.q. gemeenten vrij onze juridische beoordeling te gebruiken richting derden onder voorwaarde dat ondergetekenden dit wel wordt medegedeeld.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e

Waalkes

10

11

12

13

14

15

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 4, 6, 11, 22, 25, 47

Stichting Achmea Rechtsbijstand
5.1.2e 5.1.2e
Postbus 4116
7320 AC APELDOORN

Onderwerp Handhavingsverzoek
Uw kenmerk RB-003492990
Ons kenmerk 2025-192008
Dienst Fysiek Domein
Sector Duurzame omgevingskwaliteit
Contact 5.1.2e 14058
WhatsApp
Bijlagen 1
Datum 5 september 2025

VERZONDEN 08 SEP. 2025

Geachte 5.1.2e,

Op 15 juli 2025 heeft u, namens 5.1.2e, een handhavingsverzoek ingediend waarin u verzoekt om handhavend op te treden tegen de geluidoverlast veroorzaakt door de installatie t.b.v. een opblaasbare spa naast het terras van 5.1.2e. In deze brief leest u daar meer over.

Ons besluit

Wij hebben uw verzoek in behandeling genomen en de situatie getoetst aan de wet- en regelgeving. Wij zijn van mening dat handhaving niet kan plaatsvinden op basis van artikel 4.107 Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna Bbl). Om deze reden wijzen wij uw verzoek tot handhaving af.

Juridische context

De reden van uw handhavingsverzoek is het geluid dat wordt veroorzaakt door de installatie t.b.v. een opblaasbare spa van de bewoners van Taniaburg 5.1.2e. Het veroorzaken van geluidhinder voor omwonenden is een overtreding van artikel 4:6 van de Algemene plaatselijke verordening (hierna APV). Artikel 4.107 Bbl bepaalt dat een installatie voor warmte- of koudeopwekking, die is opgesteld buiten de uitwendige scheidingsconstructie van een bouwwerk, op de perceelgrens met een bouwwerkperceel voor een andere woonfunctie een geluidniveau van ten hoogste 40 dB mag veroorzaken. Een pomp met verwarmingselement voor een opblaasbaar zwembad is geen bouwwerkinstallatie. Het BBL is daarom niet op de situatie van uw cliënt van toepassing.

Omdat het veroorzaken van geluidhinder voor omwonenden expliciet wordt beschermd in artikel 4:6 APV, zijn wij van mening dat wij handhavend kunnen optreden op basis van dit artikel. Het artikel geeft geen concrete norm. Wij zoeken daarom welaansluiting bij artikel 4.107 Bbl om te bepalen of er sprake is van geluidhinder. Wij vinden dat de norm van het Bbl in dit geval meer

bescherming aan uw cliënt biedt dan de normen voor milieubelastende activiteiten van het Omgevingsplan Leeuwarden.

Onze bevindingen

Van 18 augustus 2025 tot en met 20 augustus 2025 hebben wij geluidmetingen uitgevoerd bij 5.1.2e. Hieruit is gebleken dat het geluidniveau van 40 dB met 7, 8 en 6 dB wordt overschreden voor respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Uit de geluidmetingen is ook gebleken dat de betreffende installatie gedurende een geheel etmaal continu in bedrijf is geweest.

De vervolgstappen

Ons inziens is er sprake van geluidhinder in de zin van artikel 4:6 APV. Tevens zijn wij van mening dat, op basis van artikel 4.107 Bbl, een geluidsniveau van maximaal 40 dB op de erfgrans acceptabel is. Omdat de gemeten geluidniveaus boven dit niveau komen, zijn wij voornemens handhavend op te treden.

Onze handavingsprocedure bestaat uit het versturen van een waarschuwingsbrief waarin men een termijn krijgt om de overtreding ongedaan te maken. Indien na de termijn nog steeds sprake is van een overtreding, zullen wij een brief sturen waarin wij ons voornemen kenbaar maken om een last onder dwangsom op te leggen. In deze brief krijgt de geadresseerde ook de mogelijkheid om een zienswijze tegen ons voornemen in te dienen. Nadat de termijn voor het indienen van de zienswijze is verstreken, kunnen wij een last onder dwangsom opleggen met het doel om de overtreding te laten beëindigen. Hierbij dienen wij wel een belangenafweging te maken waarin wij o.a. alle belangen, eventuele bijzondere omstandigheden en onze beginselplicht tot handhaving zullen meenemen.

Wij gaan een waarschuwingsbrief versturen naar de bewoners van Taniaburg 5.1.2e waarin wij hen op de hoogte stellen van de overtreding en hun verzoeken deze per direct te beëindigen en beëindigd te houden. De pomp mag weer worden gebruikt als voldaan wordt aan het geluidniveau van 40 dB op de erfgrans.

Bezwaarmogelijkheid

Tegen dit besluit kan bezwaar worden gemaakt door een bezwaarschrift te sturen aan het college van burgemeesters en wethouders. Voor nadere informatie hierover verwijzen wij u naar de bijgevoegde bezwaarschriftbijsluiter.

Vragen

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met 5.1.2e via telefoonnummer 5.1.2e.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

5.1.2e

K. Horeman
Teamleider Energie

Bijlage 1: Bezwaarschriftbijsluiter

BEZWAAR MAKEN TEGEN EEN BESLUIT

Bezwaar

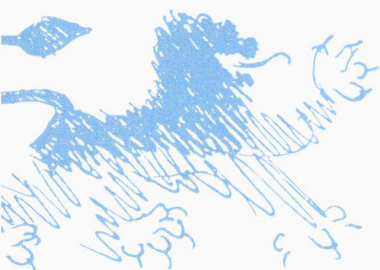
Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a. uw naam en adres;
- b. de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c. tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d. het kenmerk/nummer van het besluit;
- e. de reden van uw bezwaar;
- f. uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2